

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 17 maja 2017 r.

Poz. 4727

OGŁOSZENIE NR 1/2017
ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI
WODNEJ W WARSZAWIE

z dnia 10 maja 2017 r.

**w sprawie Sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Warszawie za 2016 rok**

Na podstawie art. 400h ust. 1a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2016 r., poz. 672 z późn. zm.) ogłasza się Sprawozdanie z działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie za 2016 rok, stanowiące załącznik do niniejszego ogłoszenia.

Prezes Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Artur Dąbrowski

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

**Sprawozdanie z działalności
Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Warszawie za 2016 rok**

Niniejsze Sprawozdanie zostało zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie Uchwałą Nr 9/17 z dnia 28.02.2017 roku.

Wydawca:

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
ul. Ogrodowa 5/7, 00-893 Warszawa

Zdjęcia: archiwum WFOŚiGW w Warszawie

Egzemplarz bezpłatny

Warszawa, marzec 2017 rok

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
2. REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO	9
3. ZAWARTE UMOWY	17
4. OCHRONA POWIETRZA	21
5. OCHRONA ZIEMI	30
6. OCHRONA WÓD	35
7. GOSPODARKA WODNA	40
8. EDUKACJA EKOLOGICZNA	46
9. OCHRONA PRZYRODY	60
10. MONITORING ŚRODOWISKA	65
11. ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA I POWAŻNYM AWARIOM ORAZ USUWANIE ICH SKUTKÓW	67
12. PAŃSTWOWE JEDNOSTKI BUDŻETOWE	70
13. FUNDUSZE POMOCOWE UE	73
14. PRZEPROWADZONE KONTROLE	83
15. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I PROMOCYJNA	87

1. WPROWADZENIE

1.1 Podstawa prawna działania

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (zwany dalej również WFOŚiGW w Warszawie lub Funduszem) jest instytucją finansującą na obszarze województwa mazowieckiego przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Fundusz działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.) oraz Statutu nadanego Uchwałą Nr 214/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 października 2012 roku.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie jest instytucją finansową, posiadającą osobowość prawną. Działa jako samorządowa osoba prawna w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Fundusz prowadzi samodzielną gospodarkę finansową, pokrywa wydatki na finansowanie zadań statutowych oraz koszty prowadzonej działalności ze środków własnych, z wpływów uzyskiwanych głównie z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz kar za naruszanie wymagań ochrony środowiska.

Środki finansowe, którymi dysponuje Fundusz, są środkami publicznymi, dlatego też wydatkowane są w sposób zapewniający wysoki standard przejrzystości działań podejmowanych na realizację celów określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska, zgodnie z obowiązującymi w Funduszu „Zasadami udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”, listą przedsięwzięć priorytetowych, planem finansowym i planem działalności. Dokumenty programowe, w szczególności określające zasady udzielania dofinansowania i kryteria wyboru przedsięwzięć - opracowywane są z uwzględnieniem celów określonych w polityce ekologicznej państwa, według regionalnych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego i polityki ekologicznej województwa mazowieckiego oraz innych regulacji wyznaczających kierunki wydatkowania przez Fundusz środków finansowych.

1.2 Skład organów Funduszu

W 2016 roku Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie liczyła 7 członków. Skład Rady Nadzorczej, według stanu na dzień 31.12.2016 r., był następujący:

1. Artur Michalski - Przewodniczący Rady,
2. Mirosław Augustyniak - Wiceprzewodniczący Rady,
3. Zbigniew Gołąbek - Członek Rady,
4. Małgorzata Wioletta Grajda - Członek Rady,
5. Adam Ludwikowski - Członek Rady,
6. Sławomir Chmielewski - Członek Rady,
7. Wojciech Warski - Członek Rady.

Rada Nadzorcza w 2016 roku odbyła 11 posiedzeń, podczas których podjęto 154 uchwały.

Zarząd Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2016 roku działał w składzie:

1. Artur Dąbrowski - Prezes Zarządu,
2. Andrzej Daniluk - Zastępca Prezesa Zarządu,
3. Ryszard Dziadak - Zastępca Prezesa Zarządu,
4. Michał Kuliński - Zastępca Prezesa Zarządu.

W 2016 roku odbyły się 53 posiedzenia Zarządu, na których podjęto 2984 uchwały.

1.3 Misja i cel

Misją Funduszu, wynikającą ze „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na lata 2013 – 2016”, było: „skuteczne i efektywne wspieranie działań na rzecz środowiska w województwie mazowieckim”.

Tak sformułowana misja miała zapewnić realizację celu strategicznego działania Funduszu, sformułowanego jako: „Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami poprzez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie mazowieckim”.

1.4 Działalność Funduszu

Działalność statutowa Funduszu w 2016 roku prowadzona była w ramach dziedzin: ochrona powietrza, ochrona ziemi, ochrona wód, gospodarka wodna, edukacja ekologiczna, ochrona przyrody, zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków, monitoring środowiska. Fundusz udzielał dofinansowania na realizację zadań takich jak: budowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacji sanitarnej, budowa stacji uzdatniania wody wraz z sieciami wodociągowymi, budowa zbiorników służących małej retencji, unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest, rekultywacja składowisk odpadów, odzysk surowców wtórnych, modernizacja systemów cieplnych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i oszczędność energii cieplnej, likwidacja źródeł niskiej emisji, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, ochrona cennych obiektów przyrodniczych, ochrona obszarowa i gatunkowa, rozbudowa edukacyjnej infrastruktury terenowej, itd.

Zakres działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2016 r. określony został przez Radę Nadzorczą w planie działalności oraz planie finansowym (będącym częścią składową planu działalności). Najważniejsze przedsięwzięcia, planowane do dofinansowania ze środków Funduszu, umieszczono na „Liście przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW w Warszawie na rok 2016”, zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 61/15 z dnia 22.06.2015 r.

W 2016 r. obowiązywały:

- „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Funduszu Uchwałą nr 149/15 z dnia 26.11.2015 r.,
- do dnia 18.07.2016 r. - „Szczegółowe warunki dofinansowania zadań ze środków WFOŚiGW w Warszawie”, stanowiące załącznik do Uchwały Zarządu nr 2031/11 z dnia 30.12.2011 r., zmienionej Uchwałą Zarządu nr 142/12 z dnia 13.02.2012 r. oraz Uchwałą Zarządu nr 810/14 z dnia 11.06.2014 r. oraz „Kryteria wyboru i oceny przedsięwzięć finansowanych ze środków WFOŚiGW w Warszawie, stanowiące załącznik do Uchwały Zarządu nr 2366/12 z dnia 04.12.2012 r.,
- od dnia 19.07.2016 r. - „Szczegółowe warunki dofinansowania zadań ze środków WFOŚiGW w Warszawie - kwalifikacja kosztów” oraz „Kryteria wyboru i oceny przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”, przyjęte Uchwałą Zarządu nr 1480/16 z dnia 19.07.2016 r.

W celu stworzenia równych szans dla wszystkich wnioskodawców Fundusz, przy wyborze przedsięwzięć, stosował jawne i obiektywne kryteria. Z uwagi na zróżnicowanie zadań, wielkość przedsięwzięć oraz formy ich dofinansowania dla poszczególnych dziedzin zostały opracowane programy, w ramach których nabór wniosków o dofinansowanie prowadzony był w trybie otwartym

(do momentu wyczerpania przyznanej alokacji środków, nie później niż do dnia 31.10.2016 r. w przypadku zawartej umowy z wykonawcą) oraz konkursy, w ramach których Fundusz prowadził nabór wniosków w trybie zamkniętym.

Większość ogłoszonych w 2016 roku programów i konkursów stanowiła kontynuację oferty programowej z lat ubiegłych. Warto zaznaczyć, iż dzięki stałym programom w ofercie wnioskodawcy mogli świadomie planować realizację wieloletnich inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Regulaminy ogłoszonych programów i konkursów określały szczegółowe zasady, tryb udzielania dofinansowania, formę naboru, kryteria wyboru i oceny przedsięwzięć, koszty kwalifikowane i niekwalifikowane zadań oraz sposób postępowania z wnioskami. Dofinansowanie na zadania proekologiczne udzielane było głównie na przedsięwzięcia, których zakres wpisywał się w ogłoszone programy i konkursy.

W 2016 roku Fundusz realizował następujące programy i konkursy:

Program/ Konkurs	Numer Uchwały Rady Nadzorczej	Nazwa Programu/Konkursu
2016-OW-1 (program)	179/15 z dnia 17.12.2015 r.	Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych
2016-OW-2 (program)	180/15 z dnia 17.12.2015 r.	Zadania z zakresu ochrony wód
2016-OW-2A (program)	22/16 z dnia 19.05.2016 r.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 7,5 m ³ /d dla osób fizycznych
2016-GW-3 (program)	181/15 z dnia 17.12.2015 r.	Budowa i przebudowa urządzeń oraz obiektów hydrotechnicznych poprawiających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, a także usuwanie skutków powodzi
2016-GW-4 (program)	182/15 z dnia 17.12.2015 r.	Poprawa jakości wody pitnej poprzez budowę, przebudowę i remont stacji uzdatniania wody
2016-GW-5 (program)	183/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wspieranie zadań związanych z działaniami na rzecz odbudowy urządzeń melioracji podstawowych i szczegółowych, zapewniających ochronę terenów zurbanizowanych przed wodami podsiąkowymi i opadowymi
2016-GW-6 (program)	184/15 z dnia 17.12.2015 r.	Zadania z zakresu gospodarki wodnej
2016-OA-7 (program)	185/15 z dnia 17.12.2015 r.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni
2016-OA-8 (program)	186/15 z dnia 17.12.2015 r.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych, zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej, zakup i montaż pomp ciepła
2016-OA-9 (program)	187/15 z dnia 17.12.2015 r.	Poprawa jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego – ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni
2016-OA-10 (program)	188/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wspieranie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii
2016-OA-11 (program)	189/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wspieranie zadań z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, termomodernizacji oraz zadań związanych z odzyskiem ciepła z wentylacji
2016-OA-12 (program)	190/15 z dnia 17.12.2015 r.	Modernizacja oświetlenia elektrycznego
2016-OZ-13 (program)	191/15 z dnia 17.12.2015 r.	Budowa i rozbudowa instalacji służących zagospodarowaniu odpadów w ramach Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z perspektywą lat 2018-2023
2016-OZ-14 (program)	192/15 z dnia 17.12.2015 r.	Przedsięwzięcia związane z zamykaniem i rekultywacją składowisk

2016-OZ-15 (program)	193/15 z dnia 17.12.2015 r.	Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie województwa mazowieckiego
2016-EE-16 (konkurs)	194/15 z dnia 17.12.2015 r.	Organizacja konkursów i olimpiad w zakresie edukacji ekologicznej
2016-EE-17 (konkurs)	195/15 z dnia 17.12.2015 r.	Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody
2016-EE-18 (program)	196/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wydawnictwa ekologiczne
2016-EE-19 (program)	197/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania inwestycyjne
2016-EE-20 (program)	198/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania nieinwestycyjne
2016-OP-21 (program)	199/15 z dnia 17.12.2015 r.	Zadania z zakresu ochrony przyrody
2016-OP-22 (program)	200/15 z dnia 17.12.2015 r.	Wykonanie uproszczonych planów urządzania i inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa
2016-OP-23 (program)	201/15 z dnia 17.12.2015 r.	Zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa
2016-OP-24 (program)	202/15 z dnia 17.12.2015 r.	Usuwanie barszczu Sosnowskiego na terenie województwa mazowieckiego
2016-NZ-25 (program)	203/15 z dnia 17.12.2015 r.	Zakup samochodów pożarniczych oraz sprzętu ratowniczego

W przypadku przedsięwzięć, których zakres uniemożliwiał ubieganie się o dofinansowanie w ramach ogłoszonych programów lub konkursów, Fundusz rozpatrywał wnioski o dofinansowanie w trybie indywidualnym, kierując się efektywnością ekonomiczną i ekologiczną, celowością wnioskowanego o udzielenie dofinansowania przedsięwzięcia, stosując „Zasady...” oraz „Szczegółowe warunki dofinansowania...”. Dofinansowaniu podlegały również przedsięwzięcia realizowane w ramach zawartego porozumienia z Urzędem Marszałkowskim, zadania realizowane przez państwowe jednostki budżetowe, zgodnie z przyjętą listą oraz projekty kluczowe dla województwa mazowieckiego.

Udzielenie dofinansowania odbywało się na podstawie umów cywilno-prawnych, zawieranych w formie pisemnej z wnioskodawcami realizującymi zadania. Podstawę do zawarcia umowy o dofinansowanie stanowiła pozytywna decyzja Zarządu WFOŚiGW w Warszawie, wyrażona w formie uchwały. Wnioski o udzielenie dofinansowania, których wartość jednostkowa przekraczała 0,5 % przychodów uzyskanych przez Fundusz w roku poprzednim, tj. 663 301,12 zł, zatwierdzała Rada Nadzorcza Funduszu.

Podstawowymi formami wsparcia finansowego, udzielanego przez Fundusz były:

- niskooprocentowane pożyczki,
- dotacje,
- przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym.

Zarząd Funduszu podejmował decyzje w sprawie częściowego umorzenia pożyczek, biorąc pod uwagę rodzaj zadania, planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny i rzeczowy, wskaźnik G lub P, procent powierzchni objętej ochroną obszarową Natura 2000 oraz przepisy i dopuszczalne poziomy intensywności pomocy publicznej. Częściowe umorzenia pożyczek dostępne były dla beneficjentów spełniających wymogi określone w „Zasadach udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Warszawie” oraz w obowiązujących regulaminach programów.

Z dniem 14.01.2014 r. Fundusz wstrzymał udzielanie nowych dopłat do kredytów bankowych oraz częściowych spłat kapitału kredytów bankowych dla zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Decyzja ta obowiązywała również w 2016 r.

Ustawa Prawo ochrony środowiska zobowiązuje Radę Nadzorczą Funduszu do uchwalania raz na cztery lata strategii działania, wynikającej ze wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy oraz z uwarunkowań regionalnych, do dnia 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty strategią. W związku z powyższym Uchwałą nr 62/16 z dnia 28.08.2016 r. Rada Nadzorczą WFOŚiGW w Warszawie zatwierdziła „Strategię działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na lata 2017-2020”. Dokument ten ma na celu zdefiniowanie najważniejszych celów i zadań stojących przed Funduszem w najbliższych latach. Ponadto stanowi on kontynuację i rozwinięcie „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”.

Ustawa Prawo ochrony środowiska - podobnie jak dokumenty programowe Funduszu - nakłada na WFOŚiGW w Warszawie obowiązek prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający maksymalne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej. Działalność Funduszu w ww. zakresie polega na udzielaniu pożyczek na dofinansowanie wkładu krajowego dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, udzielaniu pożyczek pomostowych zapewniających finansowanie inwestycji do czasu otrzymania przez wnioskodawcę refundacji środków z Unii Europejskiej, jak również udzielaniu pożyczek na przygotowanie różnego rodzaju dokumentacji (studiów, projektów i wniosków) dla przedsięwzięć przewidzianych do wsparcia środkami Unii Europejskiej.

W 2016 r. w ww. obszarze działalności Fundusz kontynuował umowy zawarte w latach wcześniejszych, dotyczące współfinansowania zadań realizowanych w ramach Funduszu Spójności (od 2007 r. włączony był w system realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013 - jako instytucja wdrażająca dla dwóch osi priorytetowych I - Gospodarka wodno-ściekowa oraz II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi).

W 2016 r. zakończono wdrażanie projektów w ramach okresu programowania 2007 – 2013 oraz dokonano końcowego ich rozliczenia finansowego.

Podobnie jak w latach wcześniejszych w 2016 r. Fundusz prowadził współpracę z instytucjami zewnętrznymi, w tym przede wszystkim z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwanym dalej: „NFOŚiGW”). Współpraca z NFOŚiGW dotyczyła między innymi wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, uzgadniania priorytetów działalności, dla których podstawę stanowiła ustawa Prawo ochrony środowiska i „Wspólna Strategia Działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku”.

Fundusz posiada ponad 23-letnie doświadczenie w finansowym wspieraniu przedsięwzięć proekologicznych, realizowanych przez podmioty o różnych formach organizacyjno-prawnych i różnorodnych potrzebach inwestycyjnych. Fundusz jest instytucją otwartą na potrzeby beneficjentów, pełniącą misję wobec społeczeństwa i środowiska, poprzez wsparcie finansowe i merytoryczne zadań przyczyniających się do ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Kapitał Funduszu, zgromadzony na przestrzeni lat, dzięki zachowaniu odpowiednich proporcji pomiędzy dofinansowaniem udzielanym w formie pożyczek (dofinansowanie zwrotne) i dotacji (dofinansowanie bezzwrotne), zapewnia stałe możliwości finansowania wielu zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną. Długoletnie doświadczenie, stabilne przychody, jasne i przyjazne procedury oraz doświadczona kadra pracownicza - to wszystko stanowi podstawę wiarygodności i stabilności WFOŚiGW w Warszawie.

2. REALIZACJA PLANU FINANSOWEGO

Plan finansowy WFOŚiGW w Warszawie na rok 2016, zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 148/15 z dnia 26.11.2015 r., przewidywał osiągnięcie przychodów Funduszu w 2016 roku na poziomie 104 554 000,00 zł oraz kosztów w wysokości 104 027 000,00 zł.

Uchwałami Rady Nadzorczej nr 4/16 z dnia 29.02.2016 r., nr 41/16 z dnia 28.06.2016 r., nr 61/16 z dnia 24.08.2016 r., nr 82/16 z dnia 29.09.2016 r., nr 92/16 z dnia 27.10.2016 r. oraz nr 95/16 z dnia 29.11.2016 r. dokonano korekt ww. planu.

Korekty związane były z koniecznością urealnienia stanu funduszu na początek roku, wynikającego z danych bilansowych oraz potrzebą dostosowania niektórych pozycji planu do wartości, które Fundusz w miarę upływu czasu był w stanie oszacować z dużo większym prawdopodobieństwem niż zakładał to pierwotny plan.

Ostateczny plan finansowy na 2016 r. przewidywał osiągnięcie przychodów Funduszu w 2016 roku na poziomie 101 750 000,00 zł oraz kosztów w wysokości 100 377 000,00 zł.

2.1. Przychody i wpływy

W 2016 r. przychody i wpływy WFOŚiGW w Warszawie kształtowały się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania planu	struktura % przychodów
		w zł			
1	2	3	4	5=4/3	6
	Przychody - ogółem, w tym:	101 750 000,00	100 438 357,68	98,71	100,00
1.	Wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska	70 000 000,00	70 054 730,62	100,08	69,75
2.	Wpływy z tytułu kar za nieprzestrzeganie przepisów o ochronie środowiska	250 000,00	287 432,30	114,97	0,28
3.	Nadwyżki z gminnych i powiatowych foś	7 536 000,00	7 535 511,08	99,99	7,50
4.	Przychody finansowe, w tym:	20 900 000,00	20 333 773,62	97,29	20,25
	- przychody z odsetek od pożyczek	16 700 000,00	16 615 351,82	99,49	16,54
	- przychody z oprocentowania papierów wartościowych i rachunków bankowych	3 700 000,00	3 718 246,62	100,49	3,70
	- pozostałe przychody finansowe	500 000,00	175,18	0,04	0,00
5.	Pozostałe przychody	2 000 000,00	1 175 283,26	58,76	1,17
6.	Przychody z tytułu dotacji z budżetu państwa	1 064 000,00	1 051 626,80	98,84	1,05

Podstawowym źródłem przychodów statutowych Funduszu były wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, przekazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, które stanowiły 69,75 % ogółu przychodów Funduszu i wyniosły 70 054 730,62 zł. Przychody z tego tytułu zrealizowano w 100,08 % wartości wynikających z planu finansowego, a w porównaniu do 2015 r. były one niższe o 5 066 160,17 zł.

Przychody z tytułu kar administracyjnych za naruszanie wymogów środowiskowych zostały zrealizowane na poziomie 114,97 % planowanych wpływów i stanowiły 0,28 % ogółu przychodów. Poziom tych wpływów w porównaniu do roku 2015 wzrósł o 29 513,32 zł.

Kolejnym źródłem przychodów Funduszu w 2016 r. były wpływy z tytułu nadwyżek z gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska, które stanowiły 7,50 % ogółu przychodów czyli 7 535 511,08 zł. W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 22 810 219,65 zł.

Zasadniczą pozycję przychodów stanowiły także przychody z tytułu oprocentowania udzielonych pożyczek, które wyniosły 16 615 351,82 zł (99,49 % planu) i stanowiły 16,54 % ogółu przychodów. W porównaniu do 2015 r. były one niższe o 253 951,61 zł.

Przychody z tytułu oprocentowania rachunków bankowych ukształtowały się na poziomie 3 718 246,62 zł i stanowiły 3,70 % ogółu przychodów. Poziom planowanych przychodów został osiągnięty w 100,49 %. Wolne środki pieniężne lokowano na krótkoterminowych bezpiecznych lokatach bankowych oraz na lokatach typu overnight. Wzrost wpływów z tytułu oprocentowania lokat i rachunków bankowych w stosunku do planu wynikał z przesunięcia planowanych wypłat pożyczkowo-dotacyjnych do czwartego kwartału 2016 r., co zwiększyło kwotę wolnych środków pieniężnych do ulokowania.

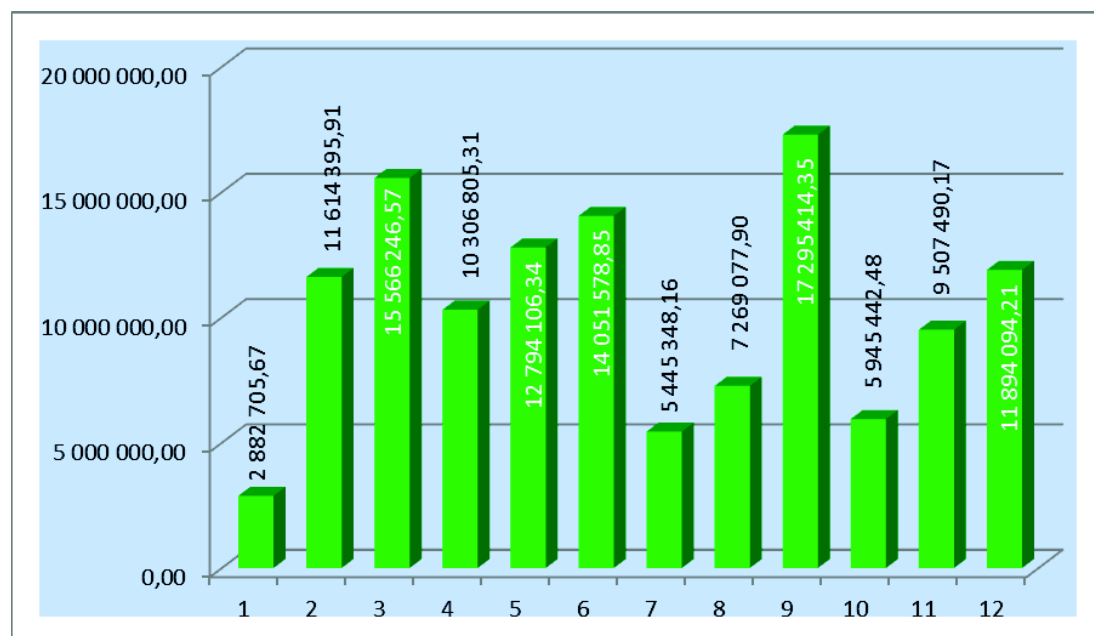
Pozostałe przychody finansowe w kwocie 175,18 zł, które stanowią zaledwie 0,04 % ogółu przychodów uzyskanych w 2016 r., to głównie uzyskane odsetki za opóźnienia w spłacie należności.

Kwota 1 051 626,80 zł to otrzymana dotacja z budżetu państwa uzyskana jako refundacja kosztów realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W 2016 roku Fundusz osiągnął łączne przychody w kwocie 100 438 357,68 zł, co stanowiło 98,71 % planu.

Poza opisanymi powyżej przychodami WFOŚiGW w Warszawie uzyskał wpływy ze spłat rat pożyczek, które wyniosły w 2016 roku 124 572 705,92 zł i stanowiły 95,09 % planowanych spłat (131 000 000,00 zł). W porównaniu do 2015 r. wpływy te były niższe o 46 554 183,09 zł.

Spłaty pożyczek w poszczególnych miesiącach w 2016 roku (w zł)

2.2. Koszty i wydatki

Koszty WFOŚiGW w Warszawie w 2016 roku kształtowały się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania	struktura %
		w zł		planu	kosztów
1	2	3	4	5=4/3	6
I.1.	Koszty razem	100 377 000,00	82 184 583,35	81,88	100,00
1.	Koszty związane z działalnością statutową	79 450 000,00	65 405 392,00	82,32	79,58
2.	Koszty funkcjonowania organów i biura z tego:	17 127 000,00	14 843 499,55	86,67	18,06
	- wynagrodzenia	12 000 000,00	10 516 989,50	87,64	12,80
	- pochodne od wynagrodzeń	1 901 000,00	1 715 659,55	90,25	2,09
	- pozostałe	3 226 000,00	2 610 850,50	80,93	3,17
3.	Koszty finansowe	3 000 000,00	1 906 656,54	63,56	2,32
4.	Pozostałe koszty operacyjne	800 000,00	29 035,26	3,63	0,04
I.2.	Środki na wydatki majątkowe własne	570 000,00	378 784,65	66,45	

2.2.1 Koszty i wydatki związane z działalnością statutową

Koszty związane z działalnością statutową kształtowały się następująco:

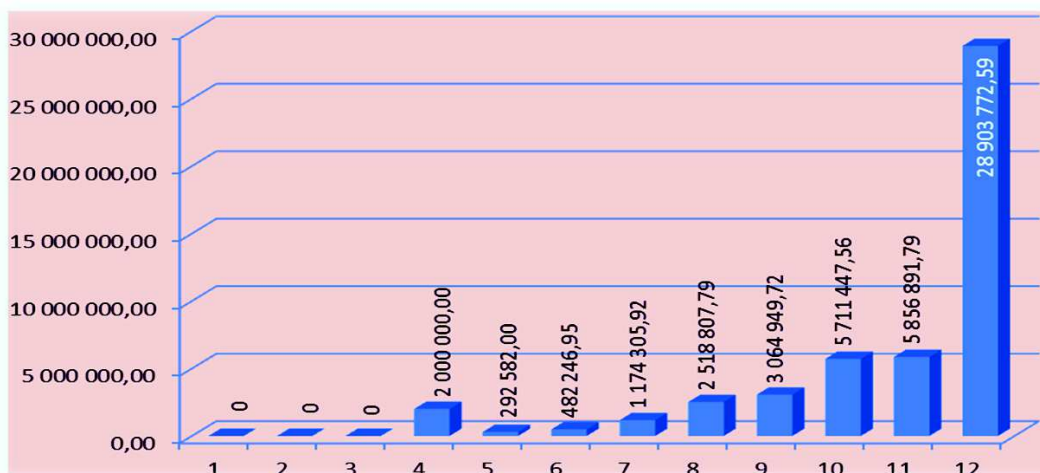
Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	% wykonania	struktura %
		w zł		planu	kosztów
1	2	3	4	5=4/3	6
	Koszty związane z działalnością statutową, w tym:	79 450 000,00	65 405 392,00	82,32	100,00
1.	- dotacje	50 824 000,00	42 770 147,31	84,15	65,39
2.	- umorzenia	17 500 000,00	14 330 752,69	81,89	21,91
3.	- środki przekazane PJB za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa	9 936 000,00	7 234 857,01	72,81	11,06
4.	- dopłaty do kredytów	990 000,00	969 060,99	97,88	1,48
5.	- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	100 000,00	90 000,00	90,00	0,14
6.	- pozostałe	100 000,00	10 574,00	10,57	0,02

Koszty działalności statutowej, stanowiące pomoc finansową dla przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, w 2016 r. wyniosły 65 405 392,00 zł, co stanowiło 79,58 % ogółu kosztów.

W 2016 r. WFOŚiGW w Warszawie zawarł 1 417 umów dotacyjnych (obejmujących również środki przekazane państwowym jednostkom budżetowym za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa), na podstawie których wypłacono ogółem 50 005 004,32 zł dotacji, tj. 76,45 % ogółu kosztów statutowych. Plan finansowania dotacyjnego zrealizowano w 82,30 %, co było spowodowane przede wszystkim rezygnacją beneficjentów z przyznanego dofinansowania lub

niespełnieniem warunków zawartych umów. Jednakże należy podkreślić, że w porównaniu do 2015 r. wypłaty dotacyjne były wyższe o 3 910 697,59 zł, czyli 8,48 %.

Wypłaty dotacji oraz środków dla pjb w poszczególnych miesiącach w 2016 r. (w zł)

Ponadto w 2016 r. udzielono dopłat do oprocentowania kredytów bankowych w kwocie 969 060,99 zł, przy czym koszty z tego tytułu stanowiły 97,88 % planowanych dopłat oraz 1,48 % ogółu kosztów przeznaczonych na działalność statutową Funduszu. W porównaniu do 2015 r. dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych były niższe o 417 355,69 zł. Niski poziom dopłat uwarunkowany był wstrzymaniem przez Fundusz działalności dopłatowej w 2014 r. - dofinansowanie wypłacone w 2016 r. stanowi jedynie kontynuację umów zawartych w latach poprzednich.

W 2016 r. Fundusz umorzył 99 pożyczek na łączną kwotę 14 330 752,69 zł, co stanowiło 21,91 % ogółu kosztów działalności statutowej Funduszu oraz oznaczało wykonanie 81,89 % planu umorzeń. Wartość planowanych umorzeń oszacowano na podstawie analizy umów pożyczek kwalifikujących się do hipotetycznego umorzenia po spełnieniu warunków wynikających z zasad umorzeń pożyczek, tymczasem wielu beneficjentów nie dotrzymało warunków niezbędnych do otrzymania takiej formy dofinansowania. W porównaniu do 2015 r. umorzenia były niższe o 3 706 368,01 zł.

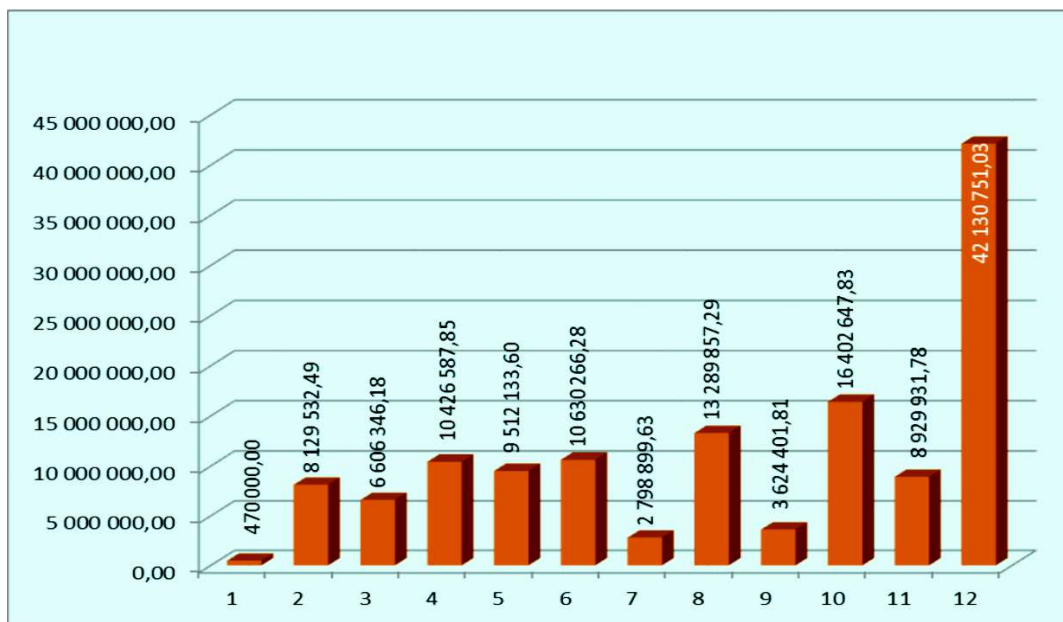
W celu podkreślenia wagi współpracy pomiędzy WFOŚiGW w Warszawie a beneficjentami Fundusz zorganizował kolejną edycję konkursu pn. „EKOpozytyw MAZOWSZA”, w którym przyznano nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej w kwocie 90 000,00 zł co stanowiło 0,14 % ogółu kosztów.

Pozostałe koszty działalności statutowej w wysokości 10 574,00 zł wynikały z Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne.

Oprócz opisanych powyżej kosztów działalności statutowej WFOŚiGW w Warszawie udzielił także w 2016 r. wsparcia finansowego w formie pożyczek, a wydatki z tego tytułu wyniosły 132 951 355,77 zł. Kwota wypłaconych pożyczek obejmowała zobowiązania wynikające z podpisanych umów z lat ubiegłych oraz wypłaty na podstawie umów zawartych w 2016 r. Udział procentowy wypłaconych pożyczek w stosunku do planu (190 000 000,00 zł) wynosił 69,97 %, natomiast w stosunku do ogółu udzielonej pomocy finansowej - 67,03 %. Niższe niż planowano wypłaty wynikały z rezygnacji beneficjentów z przyznanego dofinansowania lub przesunięcia

planowanych wypłat na 2017 r., na skutek opóźnień w składaniu przez pożyczkobiorców dokumentów rozliczeniowych, niezbędnych do dokonania wypłat lub nieprzedłożenia wymaganych zabezpieczeń umów itp.

Wypłaty pożyczek w poszczególnych miesiącach w 2016 r. (w zł)

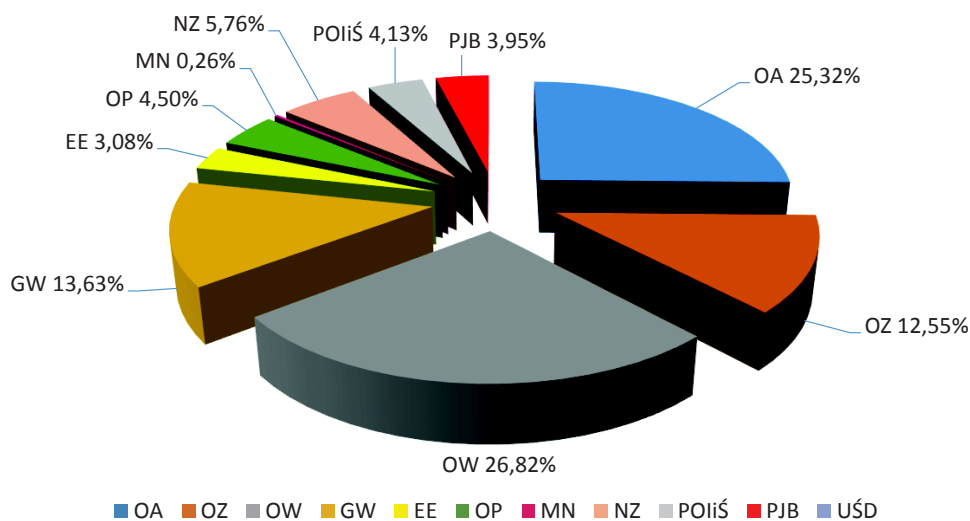
Podsumowując, zbiorcze wsparcie finansowe ze środków WFOŚiGW w Warszawie w 2016 r. na działania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej wyniosło 198 356 747,77 zł (pożyczki, dotacje, umorzenia, przekazanie środków dla pjb, dopłaty, nagrody i inne).

Szczegółową realizację wsparcia finansowego w formie dotacji i pożyczek ze środków Funduszu w podziale na poszczególne dziedziny obrazują poniższe tabele i wykres.

Wydatki Funduszu na ochronę środowiska w 2016 r.

Lp.	Dziedziny	Skrót	Faktyczne wypłaty		
			Dotacje	Pożyczki	Suma
			zł		
1.	Ochrona powietrza	OA	8 451 859,89	37 876 382,82	46 328 242,71
2.	Ochrona ziemi	OZ	6 476 586,14	16 490 542,11	22 967 128,25
3.	Ochrona wód	OW	346 222,23	48 715 937,59	49 062 159,82
4.	Gospodarka wodna	GW	4 170 741,81	20 763 795,36	24 934 537,17
5.	Edukacja ekologiczna	EE	5 627 335,09	0,00	5 627 335,09
6.	Ochrona przyrody	OP	8 237 140,17	0,00	8 237 140,17
7.	Monitoring	MN	472 930,01	0,00	472 930,01
8.	Zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	NZ	8 987 331,97	1 549 940,00	10 537 271,97
9.	POIŚ	POIŚ	0,00	7 554 757,89	7 554 757,89
10.	Środki przekazane Państwowym Jednostkom Budżetowym	PJB	7 234 857,01	0,00	7 234 857,01
Razem			50 005 004,32	132 951 355,77	182 956 360,09

Procentowa struktura wypłaconych dotacji i pożyczek w 2016 r.

Wykonanie planu finansowego Funduszu na 2016 r. (zestawienie wydatków wykazanych w poprzedniej tabeli – z planem finansowym)

Lp.	Dziedziny	Skrót	Plan finansowy 2016 r.			Wykonanie planu finansowego na 2016 r.		
			Dotacje	Pożyczki	Suma	Dotacje	Pożyczki	Suma
			złotych			%		
1.	Ochrona powietrza	OA	10 990 000,00	50 000 000,00	60 990 000,00	76,91	75,75	75,96
2.	Ochrona ziemi	OZ	8 650 000,00	28 000 000,00	36 650 000,00	74,87	58,89	62,67
3.	Ochrona wód	OW	500 000,00	62 000 000,00	62 500 000,00	69,24	78,57	78,50
4.	Gospodarka wodna	GW	4 736 000,00	31 000 000,00	35 736 000,00	88,06	66,98	69,77
5.	Edukacja ekologiczna	EE	6 300 000,00	0,00	6 300 000,00	89,32	0,00	89,32
6.	Ochrona przyrody	OP	9 333 000,00	0,00	9 333 000,00	88,26	0,00	88,26
7.	Monitoring	MN	485 000,00	0,00	485 000,00	97,51	0,00	97,51
8.	Zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków	NZ	9 830 000,00	3 000 000,00	12 830 000,00	91,43	51,66	82,13
9.	POIiŚ	POIiŚ	0,00	11 000 000,00	11 000 000,00	0,00	68,68	68,68
10.	Środki przekazane Państwowym Jednostkom Budżetowym	PJB	9 936 000,00	0,00	9 936 000,00	72,81	0,00	72,81
11.	Udostępnienie środków bankom z przeznaczeniem na udzielenie kredytów	UŚB	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	0,00	0,00
Razem			60 760 000,00	190 000 000,00	250 760 000,00	82,30	69,97	72,96

2.2.2 Koszty funkcjonowania organów i biura

Koszty funkcjonowania organów i biura zamknęły się w 2016 roku kwotą 14 843 499,55 zł, co stanowiło 86,67 % planowanych kosztów z tego tytułu. W porównaniu do 2015 r. były niższe o 100 389,77 zł.

Koszty wynagrodzeń wyniosły 10 516 989,50 zł i stanowiły 87,64 % planu, natomiast w stosunku do 2015 r. były niższe o 61 394,94 zł.

Pochodne od wynagrodzeń (ZUS) osiągnęły wartość 1 715 659,55 zł, co stanowi 90,25 % planu (wzrost w stosunku do 2015 r. o 39 758,83 zł, głównie z powodu powrotu pracowników z urlopow macierzyńskich, od których wynagrodzeń w 2015 r. nie były odprowadzane składki ZUS).

Na pozostałe koszty działalności złożyły się:

▪ amortyzacja	746 044,61 zł,
▪ zużycie materiałów i energii	444 019,14 zł,
▪ świadczenia na rzecz pracowników	293 642,73 zł,
▪ usługi obce	812 476,10 zł,
▪ podatki i opłaty	128 218,14 zł,
▪ inne koszty i obciążenia	186 449,78 zł.

Pozostałe koszty działalności wyniosły 2 610 850,50 zł, co stanowiło 80,93 % planu. W porównaniu do roku 2015 były one niższe o 78 753,66 zł.

2.2.3. Koszty finansowe i pozostałe koszty operacyjne

W 2016 r. koszty finansowe wyniosły 1 906 656,54 zł, co stanowiło 63,56 % planu i 2,32 % ogółu kosztów. W ciężar kosztów finansowych dokonano w tej kwocie przeszacowania wartości akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. W porównaniu do roku 2015 koszty finansowe były niższe aż o 3 117 161,05 zł ze względu na duży spadek kursu giełdowego tych akcji pod koniec 2015 r. Pozostałe koszty operacyjne związane są głównie z kosztami wynajmu pomieszczeń biurowych, które łącznie wyniosły 24 035,26 zł oraz z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania w wysokości 5 000,00 zł.

Na wydatki majątkowe własne w 2016 r. przeznaczono kwotę 378 784,65 zł, co stanowiło 66,45 % ogółu planu. Kwota ta obejmowała zakupy sprzętu informatycznego i urządzeń technicznych do biura Funduszu.

2.3. Stan Funduszu na koniec roku

Na dzień 31.12.2016 r. stan Funduszu kształtował się w następujący sposób:

Lp.	Stan Funduszu na koniec roku	Plan	Wykonanie	% wykonania planu
		w złotych		
1	2	3	4	5=4/3
	Stan Funduszu na koniec roku ogółem	791 781 000,00	808 661 709,80	102,13
1.	Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	16 554 000,00	16 543 878,24	99,94
2.	Udziały i akcje	6 733 000,00	7 225 951,29	107,32
3.	Środki pieniężne	181 401 000,00	243 635 086,88	134,31
4.	Należności	590 942 000,00	543 513 743,29	91,97
5.	Pozostałe aktywa, w tym:	200 000,00	129 926,30	64,96
6.	Zobowiązania (minus)	-4 049 000,00	-2 386 876,20	58,95

Najistotniejszą pozycją aktywów były należności o wartości 543 513 743,29 zł (co stanowiło 91,97 % realizacji planu), na które składały się przede wszystkim należności z tytułu udzielonych pożyczek w kwocie 543 189 956,81 zł. Należności z tego tytułu były niższe tylko o 5 952 102,84 zł, tj. o 1,08 % w stosunku do 2015 r.

W trakcie roku obrotowego zaszły następujące zmiany w stanie pożyczek:

Stan na 01.01.2016 r.	549 142 059,65 zł
Wypłaty	132 951 355,77 zł
Spłaty	124 572 705,92 zł
Umorzenia	<u>14 330 752,69 zł</u>
Stan na 31.12.2016 r.	543 189 956,81 zł

Kolejną kluczową pozycją, składającą się na fundusze własne, były środki pieniężne, które na koniec 2016 r. wyniosły 243 635 086,88 zł, z czego:

- 333 837,00 zł - to kwota wpłaconych przez pożyczkobiorców lokat kaucyjnych, które stanowią zabezpieczenia udzielonych im pożyczek,
- 110 811,70 zł - to kwota rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- 6 434 370,74 zł - to zobowiązania wynikające z zawartych umów, których realizacja przesunęła się na 2017 r. (środki nie zostały wypłacone do końca 2016 r.),
- 27 622 324,43 zł - to transze przewidziane do wypłaty po 31.12.2016 r. zgodnie z umowami zawartymi w 2016 roku i wcześniejszymi latami,
- 33 408 831,84 zł - to przyrzeczenia (w tym promesy), w których planowana realizacja nastąpi po 31.12.2016 r.,
- pozostała kwota 175 724 911,17 zł to wolne środki, które Fundusz przeznaczy na dofinansowanie zadań związanych z ochroną środowiska w 2017 roku.

Na dzień 31.12.2016 r. WFOŚiGW w Warszawie posiadał poniżej wymienione akcje i udziały:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba akcji/udziałów	Wartość nominalna	Odpis aktualizujący	Wartość bilansowa
1.	Akcje BOŚ S.A.	296 987	21 035 883,00	17 867 031,71	3 168 851,29
2.	Akcje PRONIT - Radom	18 267	182 670,00	182 670,00	0
3.	Akcje CeMAT '70" S.A.	71	7 100,00	-	7 100,00
4.	Akcje Geotermii Mazowieckiej S.A. - Warszawa	205 000	2 050 000,00	-	2 050 000,00
5.	Udziały Mazowieckiego Funduszu Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	2 000	2 000 000,00	-	2 000 000,00
	Razem		25 275 653,00	18 049 701,71	7 225 951,29

Stan Funduszu na koniec 2016 roku zamknął się kwotą 808 661 709,80 zł i został zrealizowany w 102,13 % w stosunku do planu.

3. ZAWARTE UMOWY

Ogółem w 2016 roku zawarto 1 600 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 155 238 710,41 zł, z tego: 183 umowy pożyczek - na kwotę 105 463 695,72 zł, 1 387 umów dotacji - na kwotę 42 471 657,68 zł i 30 umów przekazania środków Państwowym Jednostkom Budżetowym - na kwotę 7 303 357,01 zł. Ponadto zawarto 30 umów o warunkowym umorzeniu pożyczek na łączną kwotę 4 049 555,06 zł oraz 473 aneksy (w tym 107 aneksów zmieniających numer rachunku bankowego Funduszu).

Zbiorcze zestawienie zawartych umów w 2016 r.

Kierunki finansowania	Umowy pożyczek		Umowy dotacji		Przekazanie środków PJB		Aneksy Liczba ²⁾	Suma (w zł)	Udział dofinansowania (w %)
	Liczba	Kwota ¹⁾ (w zł)	Liczba	Kwota ¹⁾ (w zł)	Liczba	Kwota ¹⁾ (w zł)			
Ochrona powietrza (w tym odnawialne źródła energii)	79	33 958 824,27	675	8 521 177,72	10	467 243,17	82	42 947 245,16	27,7
Ochrona ziemi	3	990 642,11	213	6 368 251,94	0	0,00	56	7 358 894,05	4,7
Ochrona wód	55	38 474 800,54	58	354 641,76	0	0,00	77	38 829 442,30	25,0
Gospodarka wodna	36	30 489 488,80	38	3 906 673,26	0	0,00	34	34 396 162,06	22,2
Zapobieganie zagrożeniom środowiska (...)	10	1 549 940,00	126	8 987 331,98	6	2 800 000,00	16	13 337 271,98	8,6
Edukacja ekologiczna	0	0,00	175	5 748 492,83	2	129 748,60	29	5 878 241,43	3,8
Ochrona przyrody	0	0,00	99	8 112 158,18	9	782 700,00	17	8 894 858,18	5,7
Monitoring środowiska	0	0,00	3	472 930,01	3	3 123 665,24	2	3 596 595,25	2,3
POIiŚ	0	0,00	0	0,00	0	0,00	12	0,00	0
RAZEM	183	105 463 695,72	1387	42 471 657,68	30	7 303 357,01	325	155 238 710,41	100

¹⁾ uwzględniono aneksy do umów, zwiększające bądź zmniejszające kwotę dofinansowania

²⁾ nie uwzględniono zawartych aneksów do umów umorzeniowych (41 aneksów) oraz aneksów zmieniających numer rachunku bankowego Funduszu (107 aneksów).

Najwyższa kwota, na jaką została zawarta umowa pożyczki w 2016 r., wyniosła 8 589 200,00 zł - została podpisana z Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej w Płońsku Sp. z o.o.

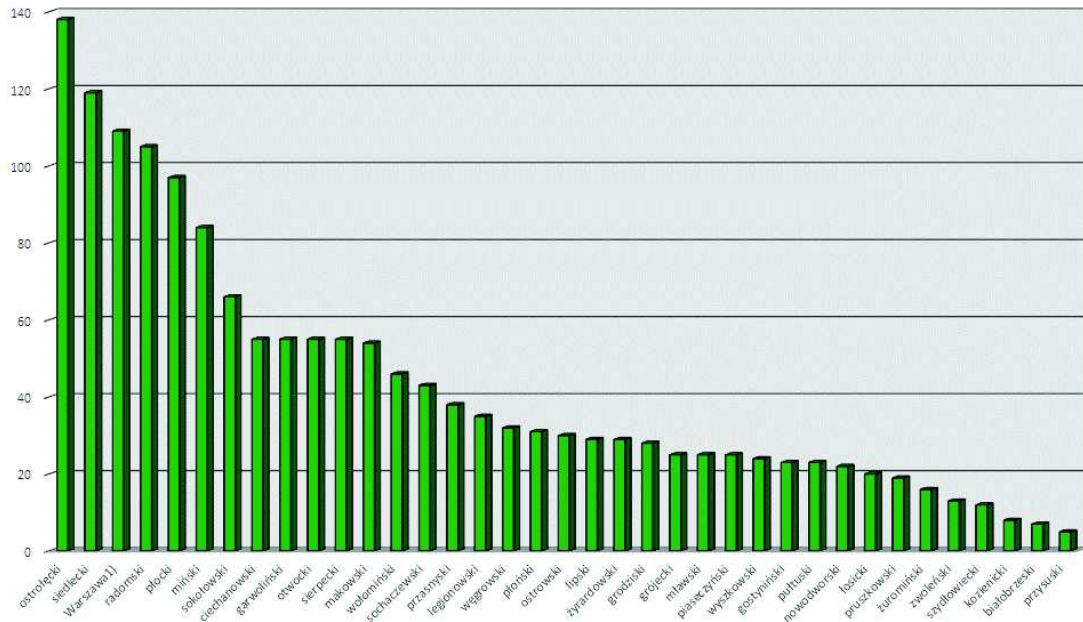
Najwyższą kwotowo umowę na dofinansowanie w formie bezzwrotnej (w wysokości 2 000 000,00 zł) Fundusz zawarł z Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska.

Zestawienie umów zawartych w 2016 roku, w podziale na powiaty (według siedziby podmiotu będącego stroną umowy).

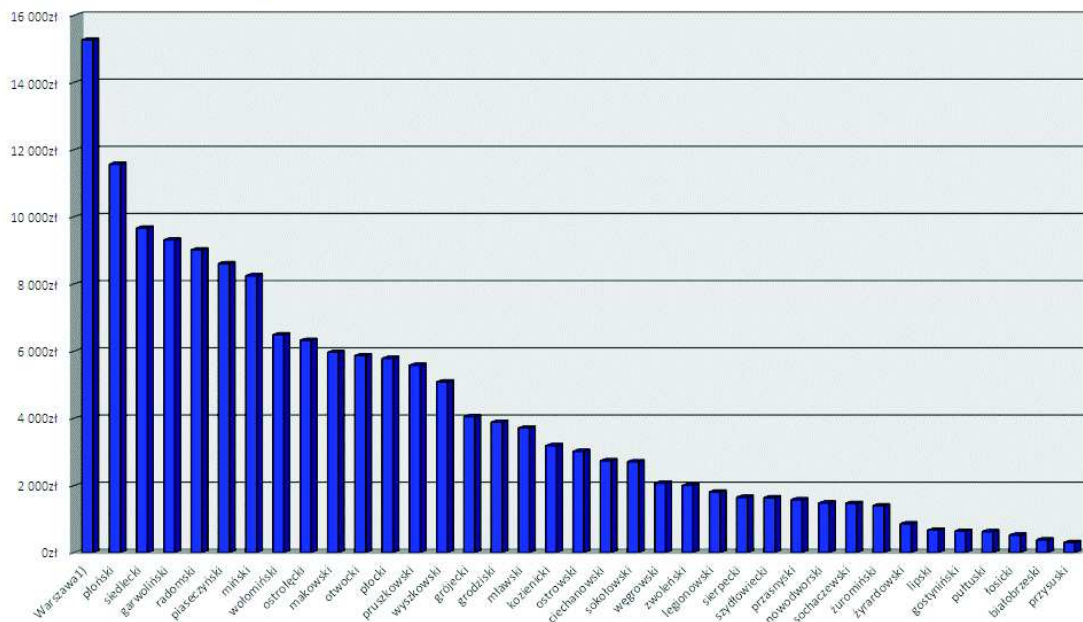
Powiat	POŻYCZKI		DOTACJE /Przekazanie środków PJB		Suma dofinansowania	Udział dofinansowania
	Liczba	Kwota (zł)	Liczba	Kwota (zł)		
białobrzeski	2	137 896,80	5	248 039,10	385 935,90	0,25%
ciechanowski	1	581 871,12	54	2 158 144,92	2 740 016,04	1,77%
garwoliński	14	6 583 886,08	41	2 727 982,58	9 311 868,66	6,00%
gostyniński	1	130 000,00	22	510 379,05	640 379,05	0,41%
grodziski	5	2 209 638,98	23	1 674 840,80	3 884 479,78	2,50%
grójecki	5	3 219 123,29	20	831 186,46	4 050 309,75	2,61%
kozienski	4	2 950 000,00	4	240 619,58	3 190 619,58	2,06%
legionowski	6	846 387,53	29	964 896,80	1 811 284,33	1,17%
lipski	3	238 000,00	26	436 353,60	674 353,60	0,43%
łosicki	1	220 195,61	19	304 126,81	524 322,42	0,34%
makowski	8	5 077 979,51	46	889 028,47	5 967 007,98	3,84%
miński	15	6 285 688,67	69	1 960 440,87	8 246 129,54	5,31%
mławski	3	3 119 000,00	22	596 606,06	3 715 606,06	2,39%
nowodworski	2	582 572,03	20	898 370,45	1 480 942,48	0,95%
ostrołęcki	6	5 129 820,24	132	1 194 534,84	6 324 355,08	4,07%
ostrowski	3	2 110 988,24	27	908 124,84	3 019 113,08	1,94%
otwocki	9	4 897 608,44	46	972 289,97	5 869 898,41	3,78%
piaseczyński	3	8 186 450,00	22	422 250,67	8 608 700,67	5,55%
płocki	3	1 390 979,11	94	4 395 744,56	5 786 723,67	3,73%
płoński	6	10 893 613,95	25	673 834,18	11 567 448,1	7,45%
pruszkowski	4	4 865 022,14	15	718 153,35	5 583 175,49	3,60%
przasnyski	1	9 500,00	37	1 569 263,62	1 578 763,62	1,02%
przysuski	1	250 000,00	4	57 218,28	307 218,28	0,20%
pułtuski	1	157 122,77	22	470 321,22	627 443,99	0,40%
radomski	11	7 364 230,32	94	1 655 962,20	9 020 192,52	5,81%
siedlecki	13	6 892 061,50	106	2 776 401,58	9 668 463,08	6,23%
sierpecki	1	46 285,89	54	1 604 851,48	1 651 137,37	1,06%
sochaczewski	4	676 143,00	39	795 017,10	1 471 160,10	0,95%
sokołowski	5	1 191 098,20	61	1 517 118,85	2 708 217,05	1,74%
szymborski	6	1 570 980,19	6	67 556,00	1 638 536,19	1,06%
Warszawa ¹⁾	9	3 323 069,00	100	11 947 213,13	15 270 282,13	9,84%
węgrowski	3	946 839,90	29	1 120 810,75	2 067 650,65	1,33%
wołomiński	10	5 424 352,27	36	1 067 801,80	6 492 154,07	4,18%
wyszkowski	6	4 476 927,86	18	612 476,51	5 089 404,37	3,28%
zwoleniński	2	1 609 100,00	11	394 931,80	2 004 031,80	1,29%
żuromiński	2	1 226 000,00	14	174 036,66	1 400 036,66	0,90%
żyrardowski	4	643 263,08	25	218 085,75	861 348,83	0,55%
RAZEM	183	105 463 695,72	1 417	49 775 014,69	155 238 710,41	100 %

- 1) w zakresie Warszawy uwzględniono dofinansowanie przyznane również podmiotom z powiatu warszawskiego zachodniego, Urzędowi Marszałkowskiemu, WIOŚ, Wojewodzie Mazowieckiemu - a także dofinansowanie przyznane podmiotom, które realizowały przedsięwzięcia o zasięgu wojewódzkim bądź ich siedziba znajdowała się poza terenem województwa mazowieckiego.

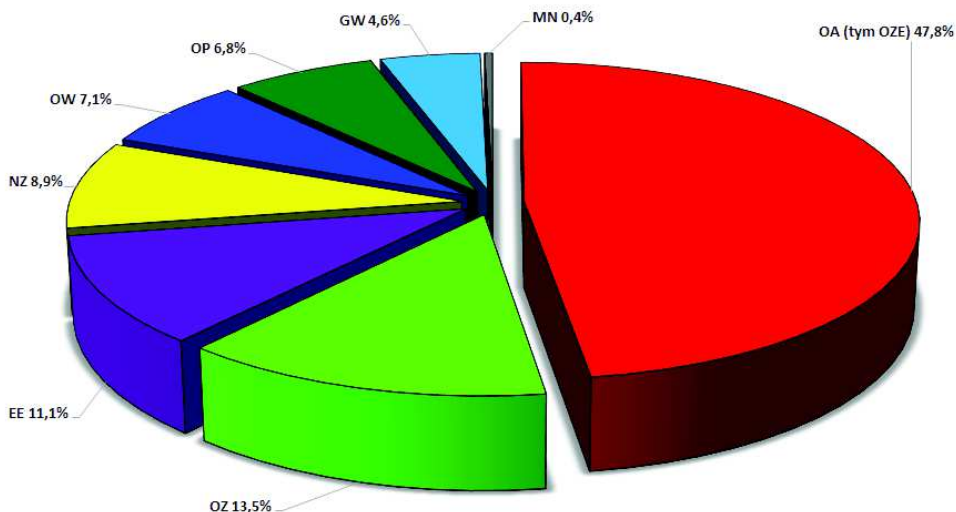
Liczba umów zawartych w 2016 roku z uwzględnieniem podziału terytorialnego na powiaty

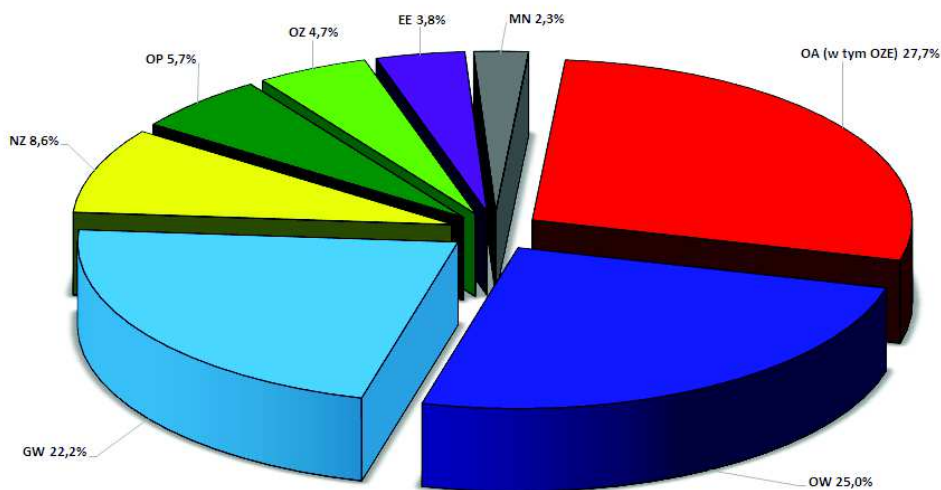
Wartość umów zawartych w 2016 roku z uwzględnieniem podziału terytorialnego na powiaty (w tys zł)

Procentowa struktura liczby zawartych w 2016 r. umów (dotacje, pożyczki, przekazanie środków PJB) w podziale na dziedziny

Procentowa struktura wartości podpisanych w 2016 r. umów (dotacje, pożyczki, przekazanie środków PJB) w podziale na dziedziny

Legenda:

OW – ochrona wód

EE – edukacja ekologiczna

NZ – zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

OZ – ochrona ziemi

MN – monitoring środowiska

OA – ochrona powietrza (w tym odnawialne źródła energii)

GW – gospodarka wodna

OP – ochrona przyrody

4. OCHRONA POWIETRZA

Przedsięwzięcia proekologiczne z zakresu ochrony powietrza w 2016 roku wspierane były w ramach następujących programów, tj.:

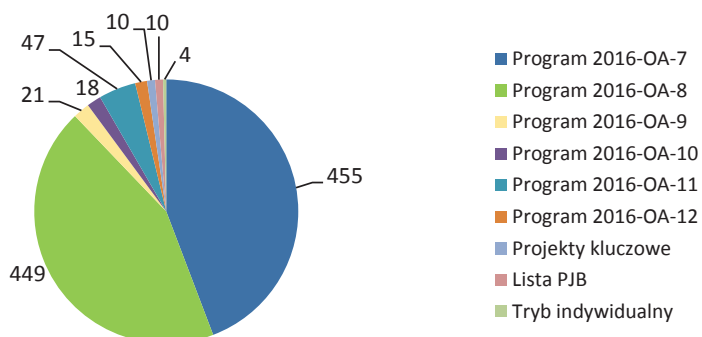
1. **2016-OA-7** pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni”,
2. **2016-OA-8** pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych, zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej, zakup i montaż pomp ciepła”,
3. **2016-OA-9** pn. „Poprawa jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego - ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni”,
4. **2016-OA-10** pn. „Wspieranie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii”,
5. **2016-OA-11** pn. „Wspieranie zadań z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, termomodernizacji oraz zadań związanych z odzyskaniem ciepła z wentylacji”,
6. **2016-OA-12** pn. „Modernizacja oświetlenia elektrycznego”.

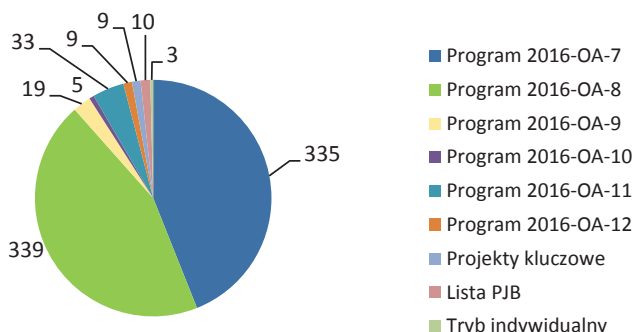
Nabory wniosków o udzielenie dofinansowania inwestycji w formie dotacji oraz pożyczki w ramach ww. programów rozpoczęły się w dniach: 25.01.2016 r. (programy: 2016-OA-9, 2016-OA-10, 2016-OA-11, 2016-OA-12) i 04.04.2016 r. (programy: 2016-OA-7 i 2016-OA-8). Nabór wniosków planowano do wyczerpania alokacji, nie później niż do dnia 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania - nie później niż do 31.10.2016 r.

Ponadto dofinansowywano zadania w ramach „Listy projektów kluczowych dla Województwa Mazowieckiego, realizowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”, w trybie indywidualnym (m.in. zadanie realizowane przez Województwo Mazowieckie - Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie - pn. „Sporządzenie dokumentacji stanowiącej podstawę do określenia planu działań krótkoterminowych dla strefy mazowieckiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu w powietrzu”) oraz udzielano dofinansowania w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym.

W ramach dziedziny ochrona powietrza w 2016 r. zostało złożonych 1 029 wniosków, których strukturę przedstawia poniższy wykres.

Liczba złożonych wniosków z dziedziny ochrony powietrza

Liczba zawartych umów z dziedziny ochrony powietrza

Z powyższego wykresu wynika, że najwięcej wniosków zostało rozpatrzonych w ramach następujących programów, skierowanych do osób fizycznych: 2016-OA-8 pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych, zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej, zakup i montaż pomp ciepła” oraz 2016-OA-7 pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni”.

W ramach naborów wniosków przeprowadzonych w 2016 r. na realizację zadań z zakresu ochrony powietrza zawarto 762 umowy na łączną kwotę 42 947 245,16 zł, w tym:

- 675 umów dotacji na kwotę 8 521 177,72 zł,
- 10 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 467 243,17 zł,
- 77 umów pożyczek na kwotę 23 481 562,89 zł.

Dodatkowo zawarto dwie umowy pożyczek na podstawie programów z 2015 r. (na kwotę 10 477 261,38 zł).

4.1 Realizacja programów w 2016 roku**Program 2016-OA-7 pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni”**

Program skierowany był do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej w miejscu realizowanego zadania.

Do ww. programu zgłaszane mogły być inwestycje polegające na modernizacji indywidualnych źródeł ciepła, tj. wymianie kotłowni lub palenisk węglowych na gazowe, olejowe lub opalane biomasą, zastąpieniu pieców gazowych, olejowych lub opalanych biomasą na źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła (z wyłączeniem montażu pieca na węgiel lub eko-groszek).

W ramach programu złożono 455 wniosków na łączną kwotę 2 186 365,87 zł, w tym: 2 122 964,87 zł w formie dotacji i 63 401,00 zł w formie pożyczek (z czego 3 wnioski w formie zarówno pożyczki jak i dotacji).

Ostatecznie zawarto 335 umów na łączną kwotę 1 585 619,77 zł, w tym:

- 331 umowy dotacji na kwotę 1 558 437,77 zł,
- 4 umowy pożyczki na kwotę 27 182,00 zł.

Różnica pomiędzy liczbą wniosków złożonych a liczbą zawartych umów wynika przede wszystkim z faktu złożenia przez wnioskodawców rezygnacji z dofinansowania oraz niespełnienia kryteriów określonych w programie lub odstąpienia od zawarcia umowy.

Modernizacja źródła ciepła z węglowego na gazowe na terenie miasta Józefowa

Program 2016-OA-8 pn. „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych, zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej, zakup i montaż pomp ciepła”

Program skierowany był do osób nieprowadzących działalności gospodarczej w miejscu realizowanego zadania.

Do ww. programu zgłaszane mogły być inwestycje polegające na:

- zakupie i montażu pomp ciepła (ze względu na wyczerpanie alokacji zamknięcie naboru wniosków o dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki nastąpiło z dniem 19.04.2016 r.),
- zakupie i montażu kolektorów (zamknięcie naboru wniosków o dofinansowanie w formie dotacji nastąpiło z dniem 05.04.2016 r.),
- zakupie i montażu instalacji fotowoltaicznej (zamknięcie naboru wniosków o dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki nastąpiło z dniem 14.06.2016 r.).

W ramach programu zostało złożonych 449 wniosków, w tym:

- 411 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji,
- 38 wniosków o dofinansowanie w formie pożyczek (z czego 31 w formie zarówno pożyczki jak i dotacji).

Łączna wartość dofinansowania uwzględnionego we wnioskach wyniosła 3 601 492,13 zł, w tym: 2 517 844,46 zł w formie dotacji i 1 083 647,67 zł w formie pożyczki.

Ostatecznie zawarto 339 umów, w tym:

- 315 umów dotacji,
- 24 umowy pożyczek.

Łączna kwota zawartych umów wyniosła 2 391 100,80 zł (1 926 373,32 zł w formie dotacji i 464 727,48 zł w formie pożyczek).

Różnica pomiędzy liczbą wniosków złożonych a liczbą zawartych umów jest wynikiem rezygnacji wnioskodawców z dofinansowania oraz niespełnienia kryteriów określonych w programie.

*Zakup i montaż pompy ciepła
w domu mieszkalnym na terenie
gminy Radziejowice*

Zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej na terenie gminy Wieliszew

Zakup i montaż kolektorów słonecznych w gminie Siennica

Program 2016-OA-9 pn. „Poprawa jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego - ograniczenia emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego (JST) i ich związków, jednak ostatecznymi odbiorcami korzyści były osoby fizyczne (w tym wspólnoty mieszkaniowe), nieprowadzące działalności gospodarczej w miejscu realizowanego zadania.

W ramach programu można było realizować przedsięwzięcia polegające na modernizacji indywidualnych źródeł ciepła, tj. wymianie kotłowni lub palenisk węglowych na gazowe, olejowe lub opalane biomasą, zastąpienie pieców gazowych, olejowych lub opalanych biomasą na źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła (z wyłączeniem montażu pieca na węgiel lub eko-groszek).

Nabór wniosków o dofinansowanie inwestycji w formie dotacji został zamknięty w dniu 19.04.2016 r. z uwagi na wyczerpanie alokacji oraz wznowiony w dniach od 07.09.2016 r. do 30.09.2016 r.

W ramach programu zostało złożonych 21 wniosków na łączną kwotę 3 637 346,73 zł. Jeden wniosek został rozpatrzony negatywnie, a jeden został wycofany przez wnioskodawcę. Ostatecznie zawarto 19 umów dotacji na łączną kwotę dotacji 2 279 821,92 zł.

Program 2016-OA-10 pn. „Wspieranie instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego (JST), ich związków oraz ich jednostek podległych, pozostałych osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W ramach programu można było ubiegać się o dofinansowanie inwestycji polegających na:

- zakupie i montażu kolektorów słonecznych,
- zakupie i montażu pomp ciepła,
- zakupie i montażu instalacji fotowoltaicznych,
- budowie małych elektrowni wiatrowych do 200 kW,
- budowie elektrowni wiatrowych o mocy nie wyższej niż 5 MWe,
- budowie małych elektrowni wodnych,
- budowie biogazowni,
- wytwarzaniu energii elektrycznej lub ciepła z wykorzystaniem biogazu, powstałego w procesach oczyszczania ścieków lub składowania odpadów.

Dofinansowaniu podlegały również inne zadania przynoszące efekt ekologiczny w zakresie odnawialnych źródeł energii.

W ramach programu złożonych zostało 18 wniosków o udzielenie dofinansowania w formie pożyczek na łączną kwotę 2 838 648,25 zł.

Ostatecznie zawarto 5 umów pożyczek na łączną kwotę 699 419,97 zł.

Różnica pomiędzy liczbą wniosków złożonych a liczbą zawartych umów wynika z faktu złożenia przez wnioskodawców rezygnacji z dofinansowania (1 wniosek), negatywnego rozpatrzenia 2 wniosków lub niespełnienia kryteriów określonych w regulaminie programu (9 wniosków). Jedna umowa została zawarta w 2017 r.

Instalacja gruntowej pompy ciepła o mocy 160 kW na terenie gminy Wilga

Zakup i montaż kolektorów słonecznych na terenie gminy Wyszaków

Program 2016-OA-11 pn. „Wspieranie zadań z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, termomodernizacji oraz zadań związanych z odzyskaniem ciepła z wentylacji”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego (JST), ich związków oraz ich jednostek podległych, pozostałych osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W ramach programu można było realizować przedsięwzięcia polegające na:

- termomodernizacji budynku,
- zastosowaniu rekuperacji ciepła/ wentylacji z odzyskiem ciepła,
- modernizacji lokalnych źródeł ciepła,
- likwidacji starego źródła ciepła z jednoczesnym podłączeniem obiektu do sieci ciepłowniczej,
- rozbudowie sieci ciepłowniczej w celu podłączenia istniejących obiektów do sieci,
- budowie sieci gazowej połączonej z likwidacją lokalnych kotłowni,
- modernizacji systemów ciepłych o niskiej sprawności lub złym stanie technicznym,
- budowie układów wysokosprawnej kogeneracji,
- wprowadzaniu nowych technologii w zakładach przemysłowych, które pozwolą na ograniczenie emisji zanieczyszczeń,
- wymianie starego taboru na tabor z silnikami spełniającymi obowiązujące normy EURO lub silniki elektryczne w transporcie publicznym.

Dofinansowaniu podlegały również inne zadania przynoszące efekt ekologiczny w zakresie ochrony powietrza.

W ramach programu złożono 47 wniosków na łączną kwotę 22 537 954,80 zł.

Ostatecznie w 2016 roku zawarto 33 umowy na łączną kwotę pożyczek 15 394 903,40 zł. Zawarcie jednej umowy na kwotę 300 000,00 zł przesunięto na 2017 r.

Różnica pomiędzy liczbą wniosków złożonych a liczbą zawartych umów wynika z rezygnacji wnioskodawców z dofinansowania (8 wniosków), niespełnienia kryteriów określonych w programie (4 wnioski) oraz negatywnego rozpatrzenia jednego wniosku.

Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej na terenie Miasta Pruszków

Program 2016-OA-12 „Modernizacja oświetlenia elektrycznego”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego (JST), ich związków oraz ich jednostek podległych, pozostałych osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W ramach programu dofinansowane zostały przedsięwzięcia polegające na ograniczeniu zużycia energii elektrycznej i poszanowaniu energii elektrycznej poprzez modernizację istniejącego oświetlenia.

W ramach programu złożono 15 wniosków o udzielenie dofinansowania w formie pożyczek na łączną kwotę 8 026 858,12 zł.

Ostatecznie zawarto 9 umów pożyczek na łączną kwotę 4 765 454,89 zł.

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów jest wynikiem rezygnacji wnioskodawców z dofinansowania (4 wnioski) lub niespełnienia kryteriów określonych w programie (2 wnioski).

Wymiana opraw oświetleniowych w gminie Andrzejewo

4.2 Pozostałe formy składania wniosków

Lista projektów kluczowych dla Województwa Mazowieckiego realizowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Na liście projektów kluczowych dla Województwa Mazowieckiego ujęto 11 wniosków z zakresu ochrony powietrza, o dofinansowanie w formie dotacji. W ramach realizacji listy złożono 10 wniosków na łączną kwotę dotacji - 3 334 790,56 zł. Jeden wnioskodawca zrezygnował z realizacji zadania w 2016 r.

Ostatecznie zawarto 9 umów na łączną kwotę dotacji - 2 736 864,71 zł.

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

W 2016 r. udzielono dofinansowania w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na realizację 10 zadań z zakresu ochrony powietrza. Zawarto w tej sprawie 10 umów na kwotę 467 243,17 zł.

Termomodernizacja budynku Posterunku Policji w Łącku

Tryb indywidualny

W ramach naboru wniosków o dofinansowanie w trybie indywidualnym w 2016 r. złożono 4 wnioski.

Zawarto 3 umowy na łączną kwotę dofinansowania 2 149 555,15 zł, w tym:

- 1 umowę dotacji na kwotę 19 680,00 zł,
- 2 umowy pożyczek na kwotę 2 129 875,15 zł.

Dotacja została przeznaczona na dofinansowanie zadania pn. „Sporządzenie dokumentacji stanowiącej podstawę do określenia planu działań krótkoterminowych dla strefy mazowieckiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i poziomu docelowego ozonu w powietrzu”, realizowanego przez Województwo Mazowieckie - Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

W 2016 r. udzielono również jednej promesy na dofinansowanie, w formie dotacji w 2017 r. (w kwocie do 110 000,00 zł) przedsięwzięcia pn. „Sporządzenie dokumentacji stanowiącej podstawę do aktualizacji programów ochrony powietrza w województwie mazowieckim”, realizowanego przez Województwo Mazowieckie – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie.

4.3 Aneksy

W 2016 r. zawarto 82 aneksy do umów na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony powietrza.

4.4 Umorzenia

W 2016 r. częściowo umorzono 39 pożyczek z zakresu ochrony powietrza na łączną kwotę 1 199 107,46 zł.

4.5 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny przewidywany do osiągnięcia, z tytułu realizacji dofinansowanych przez Fundusz w 2016 r. przedsięwzięć, w ramach dziedziny ochrony powietrza przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wartość
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, wprowadzanych do powietrza:		
- emisja dwutlenku siarki	Mg/rok	58,94
- emisja tlenku węgla	Mg/rok	142,99
- emisja dwutlenku węgla	Mg/rok	11 685,70
- emisja tlenków azotu	Mg/rok	21,03
- emisja pyłu	Mg/rok	133,24
Oszczędność energii cieplnej	GJ/rok	19 866,18
Powierzchnia kolektorów słonecznych	m ²	1 051,08
Moc pomp ciepła	kW	1 026,80
Fotowoltaika - moc instalacji	kW	202,95
Fotowoltaika - powierzchnia instalacji	m ²	1 936,76
Ilość wyprodukowanej energii elektrycznej	kWh/rok	59 450,00
Oszczędność energii elektrycznej	kWh/rok	4 132 369,38
Długość sieci budowanej/rozbudowanej/modernizowanej	mb	2 560,50
Liczba podłączonych obiektów do sieci	szt.	22
Liczba zlikwidowanych źródeł ciepła	szt.	125
Liczba zmodernizowanych węzłów	szt.	2

5. OCHRONA ZIEMI

W 2016 roku Fundusz wspierał przedsięwzięcia proekologiczne z dziedziny ochrony ziemi w ramach następujących programów, tj.:

1. **2016-OZ-13** pn. „Budowa i rozbudowa instalacji służących zagospodarowaniu odpadów w ramach Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z perspektywą lat 2018-2023”,
2. **2016-OZ-14** pn. „Przedsięwzięcia związane z zamykaniem i rekultywacją składowisk”,
3. **2016-OZ-15** pn. „Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie województwa mazowieckiego”.

Nabory wniosków o dofinansowanie inwestycji w formie dotacji oraz pożyczki w ramach ww. programów rozpoczęły się w dniu 25.01.2016 r. Nabór wniosków planowano do wyczerpania alokacji, nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania przez danego wnioskodawcę umowy z wykonawcą zadania - nie później niż do 31.10.2016 r.

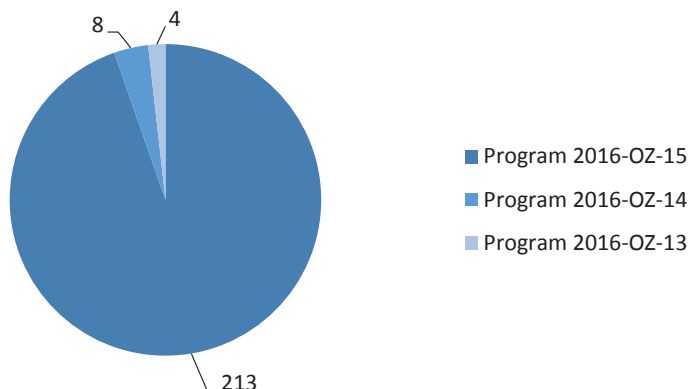
W ramach dziedziny ochrony ziemi w 2016 roku złożonych zostało 225 wniosków na łączną kwotę 43 603 198,38 zł, w tym: w formie dotacji 10 972 819,13 zł, w formie pożyczek 32 630 379,25 zł.

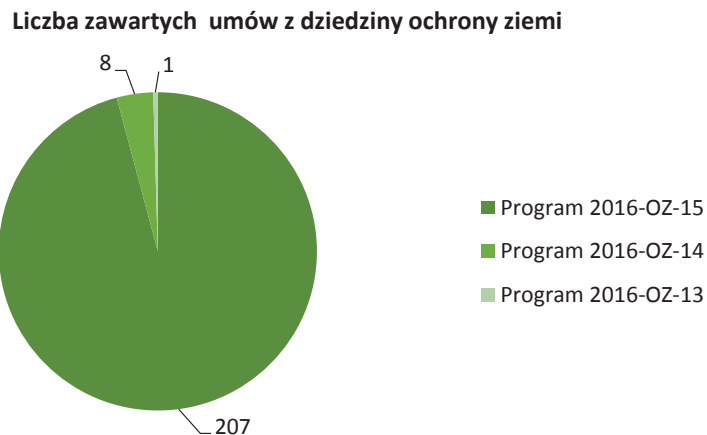
Pozytywnie rozpatrzono 215 wniosków na łączną kwotę 39 157 412,05 zł, w tym: w formie dotacji 8 000 563,03 zł, w formie pożyczek 31 156 849,02 zł.

Ostatecznie na dzień 31.12.2016 r. w dziedzinie ochrony ziemi zawarto 216 umów na łączną kwotę 7 358 894,05 zł, w tym:

- 213 umów dotacji na kwotę 6 368 251,94 zł,
- 3 umowy pożyczek na kwotę 990 642,11 zł.

Liczba złożonych wniosków z dziedziny ochrony ziemi

Z powyższych wykresów wynika, że największym zainteresowaniem cieszył się Program 2016-OZ-15, który przeznaczony był na realizację zadań polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu na terenie województwa mazowieckiego.

5.1 Realizacja programów w 2016 roku

Program 2016-OZ-13 pn. „Budowa i rozbudowa instalacji służących zagospodarowaniu odpadów w ramach Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z perspektywą lat 2018-2023”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego ich związków oraz ich jednostek podległych, pozostałych osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W ramach programu wnioskodawcy mogli starać się o dofinansowanie instalacji ujętych wyłącznie w „Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2032”. Złożono 4 wnioski o dofinansowanie w formie pożyczek na łączną kwotę 32 173 000,00 zł. Pozytywnie rozpatrzono 2 wnioski na kwotę 30 700 000,00 zł, z czego jeden wniosek na kwotę 30 000 000,00 zł otrzymał promesę dofinansowania z terminem złożenia kompletu dokumentów w 2017 r. Jeden wniosek pozostawiony został bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów, w przypadku drugiego wniosku - jego rozpatrzenie zostało przesunięte na 2017 r. z powodu konieczności rozstrzygnięcia kwestii związanych z pomocą publiczną.

Ostatecznie zawarta została 1 umowa na kwotę pożyczki 700 000,00 zł.

Program 2016-OZ-14 pn. „Przedsięwzięcia związane z zamykaniem i rekultywacją składowisk”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz podmiotów ze 100 % udziałem JST.

W ramach niniejszego programu wnioskodawcy mogli starać się o dofinansowanie przedsięwzięć polegających na:

- zamykaniu i rekultywacji składowisk innych niż niebezpieczne i obojętne.

W ramach programu złożonych zostało 8 wniosków na łączną kwotę 4 368 074,34 zł, w tym: w formie dotacji 3 910 695,09 zł oraz w formie pożyczek 457 379,25 zł.

Pozytywnie rozpatrzono 6 wniosków na łączną kwotę 1 571 463,25 zł, w tym: 1 114 614,23 zł w formie dotacji oraz 456 849,02 zł w formie pożyczek (dwa wnioski uzyskały dofinansowanie zarówno w formie dotacji jak i pożyczki). Dwóch wnioskodawców zrezygnowało z dofinansowania.

Ostatecznie zawarto 8 umów na kwotę 1 182 407,87 zł, w tym:

- 6 umów dotacji na kwotę 891 765,76 zł,
- 2 umowy pożyczki na kwotę 290 642,11 zł.

Różnica pomiędzy kwotą rozpatrzonych wniosków a kwotą zawartych umów wynika ze zmniejszenia kwot dofinansowania po przeprowadzeniu procedur przetargowych i zawarciu umów z wykonawcami prac.

Składowisko odpadów przed rekultywacją w gminie Łochów

Składowisko odpadów w trakcie rekultywacji w gminie Łochów

Składowisko odpadów po rekultywacji w gminie Łochów

Program 2016-OZ-15 pn. „Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu na terenie województwa mazowieckiego”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego, pozostałych osób prawnych, osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych administracji publicznej nieposiadających osobowości prawnej, a także związków celowych tych osób. Osoby prawne oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą składały wnioski indywidualne o przyznanie dofinansowania. Natomiast osoby fizyczne (w tym wspólnoty mieszkaniowe) nieprowadzące działalności gospodarczej składały wnioski o dofinansowanie za pośrednictwem gminy.

Wnioskodawcy mogli starać się o dofinansowanie przedsięwzięć polegających na demontażu, zbieraniu, transporcie oraz unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest.

W ramach programu wpłynęło 213 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na kwotę 7 062 124,04 zł. Pozytywnie rozpatrzono 207 wniosków na łączną kwotę 6 885 948,80 zł.

Cztery wnioski zostały złożone po terminie naboru, dwóch beneficjentów złożyło rezygnację z dofinansowania.

Ostatecznie zawarto 207 umów na łączną kwotę 5 476 486,18 zł (dotacje). Różnica pomiędzy kwotą rozpatrzonych wniosków a kwotą zawartych umów wynika ze zmniejszenia kwot dofinansowania po przeprowadzeniu procedur przetargowych i zawarciu umów z wykonawcami prac. Do zawartych umów zostały podpisane 33 aneksy.

Odbiór wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czernice Borowe

Demontaż wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Stoczek

5.2 Pozostałe formy składania wniosków

Porozumienie z Urzędem Marszałkowskim

W dniu 03.02.2015 r. zawarte zostało z Województwem Mazowieckim Porozumienie Nr 1/PŚ-ZD-II/2015 w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W ramach powyższego porozumienia w 2016 r. dokonano wypłaty dotacji na kwotę 145 000,00 zł w ramach realizacji zadania pn. „Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2022”.

5.3 Aneksy

W 2016 r. zawarto 56 aneksów do umów na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony ziemi.

5.4 Umorzenia

W 2016 r. częściowo umorzono 3 pożyczki na łączną kwotę 129 300,00 zł.

5.5 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny, przewidywany do osiągnięcia na podstawie umów zawartych w 2016 r. przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy		Jednostka miary	Wartość
Utylizacja wyrobów zawierających azbest		Mg	20 156,71
Rekultywacja składowisk		ha	6,77
Segregacja odpadów		Mg	113
w tym:	papier	Mg	37
	szkło	Mg	40
	plastik	Mg	36

6. OCHRONA WÓD

Przedsięwzięcia z zakresu ochrony wód w 2016 roku dofinansowywane były w ramach trzech programów:

1. **2016-OW-1** pn. „Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”,
2. **2016-OW-2** pn. „Zadania z zakresu ochrony wód”,
3. **2016-OW-2A** pn. „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 7,5 m³/d dla osób fizycznych”.

Nabór wniosków o dofinansowanie inwestycji w ramach programów 2016-OW-1 i 2016-OW-2 ogłoszono od 25.01.2016 r., natomiast w przypadku programu 2016-OW-2A nabór wniosków o dofinansowanie rozpoczął się od 01.07.2016 r. Nabory trwały do wyczerpania alokacji, jednak nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania nie później niż do 31.10.2016 r.

W 2016 roku w ramach dziedziny ochrony wód złożono 142 wnioski o udzielenie dofinansowania, w tym:

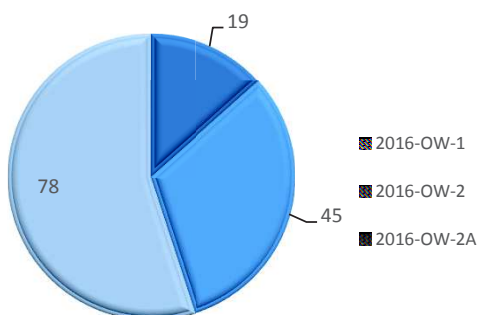
- 64 wnioski o dofinansowanie w formie pożyczek,
- 74 wnioski o dofinansowanie w formie dotacji,
- 4 wnioski o udzielenie na to samo zadanie zarówno pożyczek jak i dotacji.

Łączna wnioskowana kwota pożyczek wyniosła 63 189 736,16 zł, natomiast dotacji 485 588,82 zł.

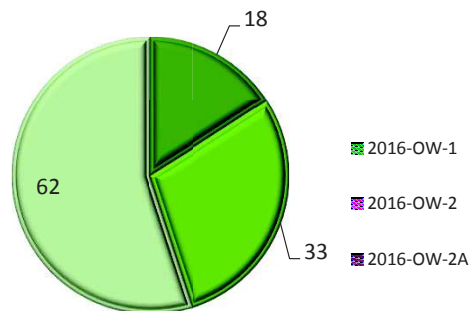
Zawarto 113 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 38 829 442,30 zł, w tym:

- 55 umów pożyczek na łączną kwotę 38 474 800,54 zł,
- 58 umów dotacji na łączną kwotę 354 641,76 zł.

Liczba złożonych wniosków w ramach dziedziny ochrony wód

Liczba zawartych umów w ramach dziedziny ochrony wód

6.1 Realizacja programów w 2016 roku

Program 2016-OW-1 pn. „Realizacja przedsięwzięć ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek podległych oraz do podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Dofinansowaniu podlegały przedsięwzięcia polegające na:

- budowie, rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków,
- zagospodarowaniu osadów ściekowych,
- budowie i modernizacji podczyszczalni ścieków,
- budowie i przebudowie sieci kanalizacyjnych,
- budowie podłączeń budynków do sieci kanalizacji zbiorczej.

Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Płońsku (przebudowa gospodarki osadowej)

W ramach programu złożono 19 wniosków na łączną kwotę dofinansowania w formie pożyczek 21 462 885,06 zł.

Jeden wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów, natomiast czterech wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o dofinansowanie.

Ostatecznie zawarto 18 umów z beneficjentami na łączną kwotę 12 404 236,40 (w tym 4 umowy pożyczek o wartości 1 109 268,24 zł zawarto na podstawie wniosków o dofinansowanie, które złożono w 2015 roku).

*Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze Aglomeracji
Grodzisk Mazowiecki*

*Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Hornówek,
gmina Izabelin*

Program 2016-OW-2 pn. „Zadania z zakresu ochrony wód”

Beneficjentami programu były jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki podległe, podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, pozostałe osoby prawne oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

W ramach programu 2016-OW-2 dofinansowaniu podlegały zadania związane z:

- porządkiem gospodarki ściekowej poprzez budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków, podczyszczalni ścieków oraz budowę i przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej,
- zagospodarowaniem osadów ściekowych,
- budową podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej zbiorczej,
- budową przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zakupem samochodów lub pojazdów do czyszczenia i udrażniania kanalizacji, wozów asenizacyjnych oraz koparko-ładowarek wykorzystywanych w procesach technologicznych oczyszczalni.

Dofinansowaniu podlegały również inne zadania przynoszące efekt ekologiczny w zakresie ochrony wód.

W ramach programu złożono 45 wniosków o dofinansowanie w formie pożyczek na łączną kwotę 41 695 848,07 zł, z czego 5 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niezpełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu, 3 wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o dofinansowanie, zawarcie 2 umów na łączną kwotę 1 025 950,00 zł przesunięto na 2017 r., dwa wnioski dotyczyły przyznania promesy.

Ostatecznie zawarto 33 umowy z beneficjentami na łączną kwotę pożyczek 26 039 561,11 zł.

Zakup koparko-ładowarki na potrzeby obsługi procesów technologicznych Oczyszczalni Ścieków Kozienice

Przebudowa przepompowni ścieków w Wyszowie

Program 2016-OW-2A pn. „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 7,5 m³/d dla osób fizycznych”

W ramach ww. programu osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej w miejscu realizowanego zadania mogły uzyskać dofinansowanie na inwestycje polegające na budowie małych oczyszczalni ścieków przy budynkach mieszkalnych.

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Dębe Wielkie, gmina Dębe Wielkie

Złożono 78 wniosków o dofinansowanie, w tym:

- 74 wnioski o dofinansowanie w formie dotacji,
- 4 wnioski o dofinansowanie zadania zarówno w formie pożyczki jak i dotacji.

Łączna wnioskowana kwota dotacji wyniosła 485 588,82 zł, natomiast pożyczek 31 003,03 zł.

Szesnaście wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu, natomiast 4 wnioskodawców zrezygnowało z ubiegania się o dofinansowanie.

Ostatecznie zawarto z beneficjentami 58 umów dotacji na łączną kwotę 354 641,76 zł oraz 4 umowy pożyczek na łączną kwotę 31 003,03 zł.

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości
Suchodół, gmina Tarczyn

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków
w miejscowości Izabela, gmina Wiązowna

6.2 Aneksy

W 2016 roku zawarto 77 aneksów do umów na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony wód, w tym:

- 75 aneksów do umów pożyczek,
- 2 aneksy do umów dotacji.

Dodatkowo zawarto 12 aneksów do umów o warunkowym umorzeniu pożyczek.

6.3 Umorzenia

W 2016 roku częściowo umorzono 38 pożyczek na łączną kwotę umorzenia 10 556 075,38 zł.

6.4 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny przewidywany do osiągnięcia, z tytułu realizacji dofinansowanych przez Fundusz w 2016 r. przedsięwzięć, w ramach dziedziny ochrony wód przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wartość
Oczyszczalnie ścieków, w tym:		
<i>budowa</i>	szt.	2
	m ³ /d	318
	RLM	3 102
<i>rozbudowa/modernizacja</i>	szt.	4
	m ³ /d	1 895
	RLM	6 661
Przydomowe oczyszczalnie ścieków	szt.	357
	m ³ /d	372
	RLM	1 761
Kanalizacja sanitarna	mb	82 096
Liczba posesji, dla których stworzono możliwość przyłączenia do sieci	szt.	1478
Liczba wykonanych podłączeń w wyniku budowy kanalizacji sanitarnej	szt.	861
Liczba wykonanych podłączeń do istniejącej kanalizacji sanitarnej	szt.	97
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych systemu oczyszczania ścieków	RLM	8 841
Kanalizacja deszczowa	mb	3 534,74
Samochody do czyszczenia kanalizacji	szt.	2

7. GOSPODARKA WODNA

Z zakresu gospodarki wodnej w 2016 roku wspierane były przedsięwzięcia w ramach czterech programów tj.:

1. **2016-GW-3** pn. „Budowa i przebudowa urządzeń oraz obiektów hydrotechnicznych poprawiających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, a także usuwanie skutków powodzi”,
2. **2016-GW-4** pn. „Poprawa jakości wody pitnej poprzez budowę, przebudowę i remont stacji uzdatniania wody”,
3. **2016-GW-5** pn. „Wspieranie zadań związanych z działaniami na rzecz odbudowy urządzeń i obiektów melioracji podstawowych i szczegółowych, zapewniających ochronę terenów zurbanizowanych przed wodami podsiąkowymi i opadowymi”,
4. **2016-GW-6** pn. „Zadania z zakresu gospodarki wodnej”.

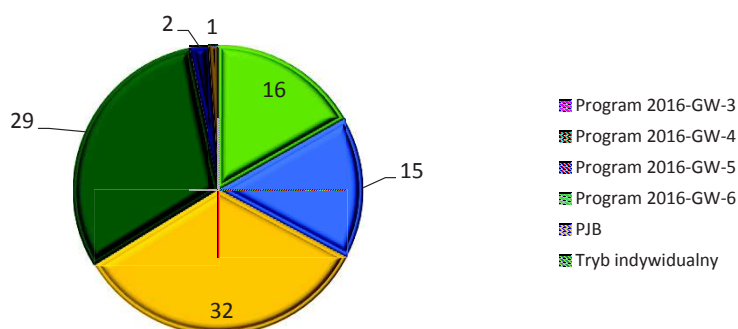
Ponadto wnioski z tej dziedziny składano w ramach zatwierdzonej listy zadań realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, jak również w trybie indywidualnym.

Nabór wniosków o dofinansowanie inwestycji rozpoczął się 25.01.2016 r. Nabory trwały do wyczerpania alokacji, jednak nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania nie później niż do 31.10.2016 r.

W 2016 r. na zadania z dziedziny gospodarki wodnej złożono łącznie 95 wniosków, w tym:

- 44 wnioski o dofinansowanie w formie pożyczek na łączną kwotę 97 174 312,23 zł,
- 47 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na łączną kwotę 6 252 852,81 zł,
- 2 wnioski o dofinansowanie w formie łączonej (dotacji i pożyczek), na kwotę dotacji 2 034 703,59 zł i kwotę pożyczek 2 034 703,60 zł,
- 2 wnioski dotyczące przekazania środków dla państwowych jednostek budżetowych na łączną kwotę 1 650 468,84 zł.

Liczba złożonych wniosków w ramach dziedziny gospodarki wodnej

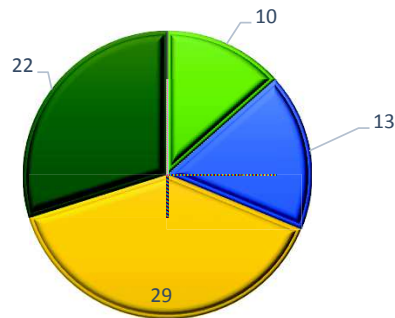

Pozytywnie rozpatrzone 78 wniosków, w ramach których przyznano dofinansowanie w łącznej kwocie 45 042 353,13 zł, w tym w formie pożyczek w wysokości 39 867 986,10 zł i w formie dotacji w kwocie 5 174 367,03 zł.

Do końca 2016 r. z dziedziny gospodarki wodnej zawarto 74 umowy na łączną kwotę 34 396 162,06 zł, w tym:

- 36 umów pożyczek na łączną kwotę 30 489 488,80 zł,
- 38 umów dotacji na łączną kwotę 3 906 673,26 zł.

Liczba zawartych umów w ramach dziedziny gospodarki wodnej

■ Program 2016-GW-3 ■ Program 2016-GW-4 ■ Program 2016-GW-5 ■ Program 2016-GW-6

7.1 Realizacja programów w 2016 roku

Program 2016-GW-3 pn. „Budowa i przebudowa urządzeń oraz obiektów hydrotechnicznych poprawiających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, a także usuwanie skutków powodzi”

Przedmiotowy program jako beneficjentów wskazywał: jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki podległe, jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, parki narodowe i krajobrazowe oraz pozostałe osoby prawne. Dofinansowaniem objęte były zadania związane z:

- ochroną przeciwpowodziową (tj. budową, przebudową i remontem budowli hydrotechnicznych i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej),
- likwidacją skutków powodzi,
- renaturyzacją rzek, regulacją cieków wodnych,
- budową, odbudową i modernizacją zbiorników wodnych wraz z towarzyszącymi budowlami hydrotechnicznymi,
- doposażeniem magazynów przeciwpowodziowych.

Wybudowany zbiornik wodny w miejscowości Koryciany, gmina Paprotnia

Budowa zbiornika wodnego w miejscowości Rzeszotków, gmina Paprotnia

W ramach programu złożono 16 wniosków o udzielenie dofinansowania, w tym:

- 1 wniosek o dofinansowanie w formie pożyczki na kwotę 56 968 455,00 zł,
- 13 wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na łączną kwotę 4 948 037,12 zł,
- 2 wnioski o dofinansowanie w formie łączonej (dotacji i pożyczek), na kwotę dotacji 2 034 703,59 zł i kwotę pożyczek 2 034 703,60 zł.

Pozytywnie rozpatrzono 6 wniosków w sprawie przyznania dotacji i 2 wnioski o udzielenie dofinansowania zarówno w formie dotacji jak i pożyczek. W formie pożyczek przyznano dofinansowanie na łączną kwotę w wysokości 2 034 703,60 zł oraz w formie dotacji na łączną kwotę w wysokości 3 945 436,34 zł. Ponadto 3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu, natomiast 5 wniosków rozpatrzono negatywnie.

Ostatecznie zawarto 10 umów (dla zadań dofinansowanych w dwóch formach - pożyczki i dotacji, zawarto po dwie umowy), na łączną kwotę 4 066 722,90 zł, w tym kwota pożyczek wyniosła 1 226 464,60 zł, natomiast kwota dotacji to 2 840 258,30 zł.

Program 2016-GW-4 pn. „Poprawa jakości wody pitnej poprzez budowę, przebudowę i remont stacji uzdatniania wody”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego, ich związków oraz ich jednostek podległych, do podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizowanych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego i do pozostałych osób prawnych. Dofinansowaniu podlegały przedsięwzięcia polegające na budowie, przebudowie lub remoncie stacji uzdatniania wody wraz z ujęciami wody.

W ramach programu złożono 15 wniosków o udzielenie dofinansowania, w tym:

- 14 wniosków o dofinansowanie w formie pożyczek na łączną kwotę 22 483 484,31 zł,
- 1 wniosek o dofinansowanie w formie dotacji na kwotę 8 700,00 zł.

Pozytywnie rozpatrzono 14 wniosków, w tym 13 wniosków w formie pożyczek na łączną kwotę 22 066 484,31 zł i jeden o udzielenie dotacji w wysokości 8 700,00 zł. Jeden wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu.

Zawarto 12 umów pożyczek na łączną kwotę 19 101 947,05 zł oraz jedną umowę dotacji na kwotę 8 700,00 zł. Jeden z wnioskodawców zrezygnował z przyznanej promesy dofinansowania.

*Zmodernizowana stacja uzdatniania wody
w Twierdzy Modlin*

Przebudowa stacji wodociągowej w Wyszkwowie – etap II

Program 2016-GW-5 pn. „Wspieranie zadań związanych z działaniami na rzecz odbudowy urządzeń i obiektów melioracji podstawowej i szczegółowej, zapewniającej ochronę terenów zurbanizowanych przed wodami podsiąkowymi i opadowymi”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego i jednostek podległych, spółek wodnych i ich związków, a także do pozostałych osób prawnych. Dofinansowaniem objęto przedsięwzięcia polegające na odbudowie oraz remoncie urządzeń i obiektów melioracji podstawowej, tj. kanałów lub rowów wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie.

W ramach programu złożono 32 wnioski o udzielenie dotacji na łączną kwotę 1 235 230,69 zł.

Rozpatrzone pozytywnie 30 wniosków na łączną kwotę dotacji 1 220 230,69 zł. Dwa wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niezpełnienia dokumentów.

Zawarto ostatecznie 29 umów dotacji na łączną kwotę 1 057 714,96 zł. Jeden wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania.

Odbudowa rowów melioracyjnych na terenie gminy Mrozy

Modernizacja rowu melioracyjno-komunalnego w mieście Marki

Program 2016-GW-6 pn. „Zadania z zakresu gospodarki wodnej”

O udzielenie dofinansowania występować mogły jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki podległe, podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, pozostałe osoby prawne oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Można było uzyskać dofinansowanie na inwestycje polegające na:

- budowie, rozbudowie lub remoncie stacji wodociągowych, hydroforni, zbiorników wyrównawczych oraz ujęć wody,
- budowie i przebudowie istniejących sieci wodociągowych,
- ograniczeniu zużycia wody,
- zakupie specjalistycznych maszyn, sprzętu oraz osprzętu służącego budowie, remontom i utrzymaniu urządzeń wodnych.

Dofinansowaniu podlegały również inne zadania przynoszące efekt ekologiczny w zakresie gospodarki wodnej.

W ramach programu złożono 29 wniosków o udzielenie dofinansowania w formie pożyczek na łączną kwotę 17 722 372,92 zł.

Rozpatrzono 26 wniosków na łączną kwotę 15 766 798,19 zł. Trzy wnioski pozostały bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów.

Ostatecznie w 2016 roku zawarto 22 umowy pożyczek na łączną kwotę 10 161 077,15 zł. Dwoch wnioskodawców zrezygnowało z przyznanego dofinansowania. Ponadto zawarcie dwóch umów przesunięto na 2017 rok.

*Budowa sieci wodociągowej w Kępie Kiełpińskiej,
gmina Łomianki*

*Zakup urządzenia do pakowania wody pitnej dla
zapewnienia potrzeb mieszkańców gminy Kozienice*

7.2 Pozostałe formy składania wniosków

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

W ramach dziedziny gospodarki wodnej państwowa jednostka budżetowa - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie złożył 2 wnioski w formie przekazania środków na łączną kwotę 1 650 468,84 zł. Wnioskodawca zrezygnował jednak z ubiegania się o dofinansowanie ze środków Funduszu.

Tryb indywidualny

Złożono jeden wniosek w trybie indywidualnym na kwotę dofinansowania w formie dotacji 60 885,00 zł, który nie został rozpatrzony z powodu nieuzupełnienia dokumentów.

7.3 Aneksy

W ramach dziedziny gospodarki wodnej w 2016 r. podpisano łącznie 34 aneksy do umów o dofinansowanie zadań, w tym:

- 31 aneksów do umów pożyczek,
- 3 aneksy do umów dotacji.

Dodatkowo zawarto 14 aneksów do umów o warunkowym umorzeniu pożyczek.

7.4 Umorzenia

W 2016 r. częściowo umorzono 18 pożyczek na łączną kwotę 2 406 269,85 zł.

7.5 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny przewidywany do osiągnięcia, z tytułu realizacji dofinansowanych przez Fundusz w 2016 r. przedsięwzięć, w ramach dziedziny gospodarki wodnej przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wartość
Stacje Uzdatniania Wody		
- budowa	szt.	4
- wydajność	m ³ /h	454,64
- rozbudowa/modernizacja	szt.	11
- wydajność	m ³ /h	781,97
Budowa sieci wodociągowej		
- długość wybudowanej sieci wodociągowej	mb	92 198,90
- stworzenie możliwości wykonania przyłączy	szt.	1 254
- przyłączenie do sieci wodociągowej	szt.	831
Zbiorniki retencyjne		
- budowa	szt.	2
- powierzchnia zbiorników	ha	27,515
- pojemność zbiorników	m ³	552 262
- powierzchnia chroniona	ha	125,6
- rozbudowa/modernizacja	szt.	3
- powierzchnia zbiorników	ha	4,091
- pojemność zbiorników	m ³	1 169,34
- powierzchnia chroniona	ha	215,39
Odbudowa urządzeń melioracji szczegółowej i podstawowej		
- długość	km	2 964,80
- powierzchnia chroniona	ha	3 253,10

Ponadto w 2016 r. dofinansowaniem zostały objęte inwestycje charakteryzujące się efektem ekologicznym, który nie wpisuje się w powyższą tabelę:

- remont jednej i budowa trzech nowych studni głębinowych o łącznej wydajności 258,30 m³/h w celu zapewnienia ciągłości poboru wód i płynności dostarczania wody w szczycie zużycia,
- zakup sprzętu, tj. paczkowarki do wody Proffico Aqapark 2 w celu zapewnienia mieszkańcom ciągłego dostępu do wody pitnej w czasie awarii, która spełnia wymogi określone w aktualnie obowiązującym Rozporządzeniu Ministra Zdrowia oraz agregatu prądotwórczego z silnikiem DIESEL na 1500 obr./minutę do pracy awaryjnej SUW w Wyszkuwie,
- regulacja koryta dwóch rzek (Wierzbia i Kościółek) o łącznej długości 5,8 km oraz przebudowa jazu na rzece Srebrna i progu na cieku bez nazwy. W wyniku realizacji zadań powierzchnia terenów zurbanizowanych objętych ochroną wyniesie 96 ha, natomiast liczba osób objętych zabezpieczeniem przeciwpowodziowym wyniesie około 260 osób,
- remont 18 przepustów, co pozwoliło na udrożnienie rowów melioracyjnych oraz zapewniło ochronę terenów zurbanizowanych przed nadmiarem wód podsiąkowych i opadowych. Powierzchnia terenów zurbanizowanych, objęta ochroną przeciwpowodziową w wyniku realizacji zadań, wyniosła 110 ha.

8. EDUKACJA EKOLOGICZNA

W 2016 r. z zakresu edukacji ekologicznej dofinansowywane były w formie dotacji zadania w ramach ogłoszonych programów, których nabór w trybie otwartym prowadzony był do wyczerpania ustalonej alokacji środków oraz w ramach konkursów, gdzie w określonych przez Fundusz terminach składano wnioski zgodnie z wcześniej ustaloną alokacją środków.

Na dofinansowanie zadań z zakresu edukacji ekologicznej ogłoszono następujące konkursy:

1. **2016-EE-16** pn. „Organizacja konkursów i olimpiad w zakresie edukacji ekologicznej”,
2. **2016-EE-17** pn. „Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody”,

oraz programy:

1. **2016-EE-18** pn. „Wydawnictwa ekologiczne”,
2. **2016-EE-19** pn. „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania inwestycyjne”,
3. **2016-EE-20** pn. „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania nieinwestycyjne”.

Nabory wniosków w ramach konkursów i programów prowadzone były w następujących terminach:

Konkurs 2016-EE-16

- I nabór: od 25.01.2016 r. do 05.02.2016 r. (dla zadań realizowanych od 29.02.2016 r. do 30.06.2016 r.),
- II nabór: od 09.05.2016 r. do 20.05.2016 r. (dla zadań realizowanych od 01.07.2016 r.),
- III nabór: od 05.09.2016 r. do 16.09.2016 r. (dla zadań realizowanych od 01.10.2016 r.),

Konkurs 2016-EE-17

- I nabór: od 25.01.2016 r. do 05.02.2016 r. (dla zadań realizowanych od 29.02.2016 r. do 30.06.2016 r.),
- II nabór: od 09.05.2016 r. do 20.05.2016 r. (dla zadań realizowanych od 01.07.2016 r.),

Program 2016-EE-18

- od 25.01.2016 r. do wyczerpania alokacji, jednak nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania nie później niż do 31.10.2016 r., jednakże z uwagi na wyczerpanie alokacji środków nabór wniosków zakończono 17.05.2016 r.,

Program 2016-EE-19

- od 25.01.2016 r. do wyczerpania alokacji, nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania nie później niż do 31.10.2016 r.,

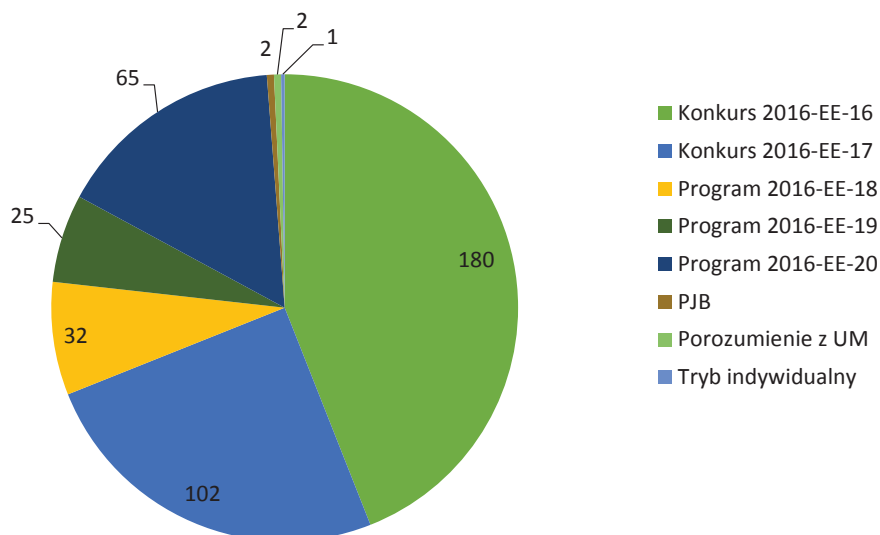
Program 2016-EE-20

- od 25.01.2016 r. do wyczerpania alokacji, nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania nie później niż do 31.10.2016 r.

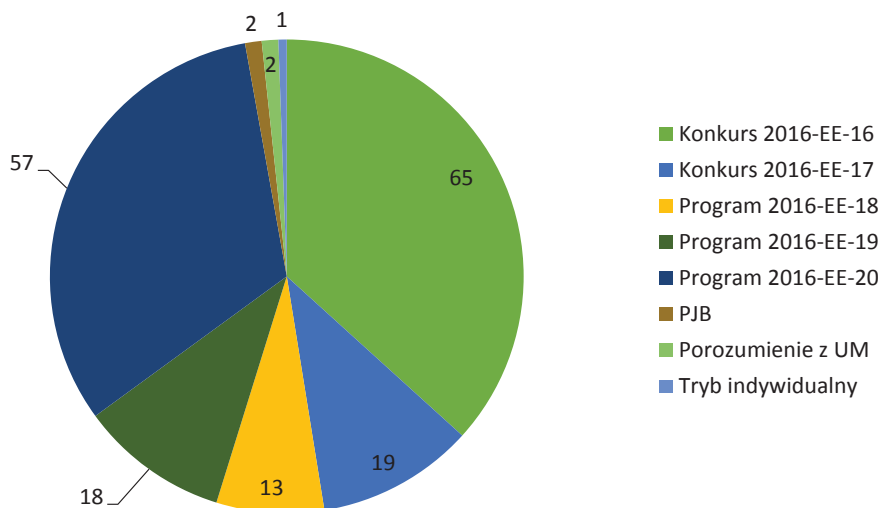
Realizowano również zadania na mocy Porozumienia nr 1/PŚ-ZD-II/2015 z dnia 03.02.2015 r. w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, dofinansowano zadania państwowych jednostek budżetowych, zgodnie z przyjętą listą oraz zadanie przyjęte do dofinansowania w trybie indywidualnym.

W 2016 r. do Funduszu wpłynęło 409 wniosków o dofinansowanie zadań z dziedziny edukacji ekologicznej. W ramach ogłoszonych programów i konkursów złożono 404 wnioski. Ponadto 2 wnioski wpłynęły od państwowych jednostek budżetowych, 2 wnioski złożono w ramach zawartego porozumienia z Urzędem Marszałkowskim, a jeden wniosek wpłynął w ramach trybu indywidualnego.

Liczba złożonych wniosków z dziedziny edukacji ekologicznej

Liczba zawartych umów z dziedziny edukacji ekologicznej

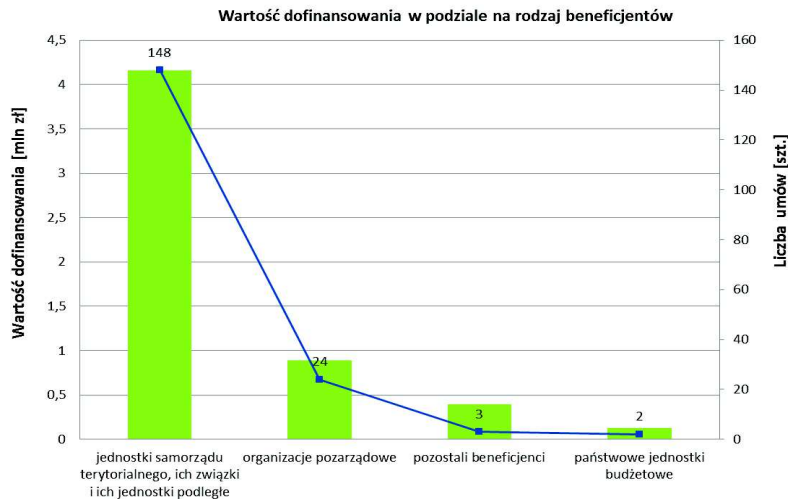

Ostatecznie zawarto 177 umów na realizację zadań związanych z edukacją ekologiczną na łączną kwotę 5 878 241,43 zł, w tym:

- 175 umów dotacji na kwotę 5 748 492,83 zł,
- 2 umowy przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 129 748,60 zł.

Głównymi beneficjentami Funduszu były jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki podległe oraz organizacje pozarządowe.

8.1 Realizacja konkursów w 2016 roku

Konkurs 2016-EE-16 pn. „Organizacja konkursów i olimpiad w zakresie edukacji ekologicznej”

W 2016 r. nabór wniosków na działania polegające na organizacji konkursów oraz olimpiad z zakresu edukacji ekologicznej był realizowany w formie konkursu. O dofinansowanie tego typu zadań mogły ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki oraz ich jednostki podległe, parki narodowe, parki krajobrazowe, spółki działające na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej, których wyłącznym właścicielem jest JST, organizacje, stowarzyszenia, zrzeszenia, fundacje działające na rzecz ochrony środowiska lub edukacji ekologicznej, szkoły wyższe, instytuty badawcze, państwowe lub samorządowe instytucje kultury, państwowe osoby prawne prowadzące działalność związaną z edukacją ekologiczną albo działające na rzecz ochrony środowiska.

W ramach konkursu przeprowadzonego w 2016 r. uruchomiono 3 nabory, w których łącznie wpłynęło 180 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 67 wniosków (z najwyższą liczbą punktów) na łączną kwotę 772 170,48 zł.

Ostatecznie zawarto 65 umów na łączną kwotę dotacji 727 821,62 zł. W dwóch przypadkach wnioskodawca zrezygnował z realizacji zadania - przed zawarciem umowy z Funduszem.

Zgłoszone do dofinansowania konkursy ekologiczne charakteryzowały się różnorodną tematyką i formą prac oraz aktywizowały lokalną społeczność.

W 2016 r. dofinansowano między innymi konkurs pn. „Eko-Wianek Świętojański”, adresowany do wszystkich placówek oświatowych oraz mieszkańców powiatu sierpeckiego. Uczestnicy konkursu mieli za zadanie zaprojektowanie i wykonanie Eko-Wianka Świętojańskiego. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło podczas imprezy plenerowej pod nazwą Sierpecka Noc Świętojańska. W konkursie tym udział wzięło 97 osób, reprezentujących 15 placówek oświatowych funkcjonujących na terenie powiatu sierpeckiego.

Konkurs pn. „Eko-Wianek Świętojański” realizowany przez Gminę Miasta Sierpc

Innym przykładem zgłoszonego do dofinansowania projektu był konkurs plastyczny „Ekostworek”, realizowany przez Gminę Garwolin, którego celem było zaprojektowanie i wykonanie dowolną techniką Ekostworka z odpadów lub surowców wtórnych. Taka forma pracy pozwoliła zwrócić uwagę dzieci na ważną kwestię recyklingu odpadów. W konkursie udział wzięło 434 przedszkolaków z 9 przedszkoli z terenu Gminy Garwolin.

Konkurs plastyczny „Ekostworek” realizowany przez Gminę Garwolin

Konkurs 2016-EE-17 pn. „Organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji, seminariów w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony przyrody”

Rodzaje beneficjentów, którzy mogli ubiegać się o dofinansowanie, były takie same jak w konkursie 2016-EE-16. W ramach ogłoszonych dwóch naborów konkursu złożono 102 wnioski, spośród których 20 wniosków (z najwyższą liczbą punktów) rozpatrzono pozytywnie na łączną kwotę 1 096 986,61 zł.

Zawarto 19 umów dotacji na łączną kwotę 1 084 091,60 zł. W jednym przypadku wnioskodawca zrezygnował z realizacji zadania przed podpisaniem umowy. Wśród beneficjentów przeważały jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki podległe.

W 2016 r. dofinansowano między innymi zadanie realizowane przez Gminę Siennica pn. „Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii w Siennicy”, na które Fundusz udzielił dofinansowania w kwocie 338 260,00 zł. W ramach tego zadania przeprowadzono warsztaty (84 godziny), skierowane do 210 osób z terenu województwa mazowieckiego, na temat korzystania z energii alternatywnej. Dodatkowo wyposażono laboratorium w zestawy instruktażowe, m.in. w ogniwa fotowoltaiczne, pompę ciepła, kolektor słoneczny, stanowisko spalania paliw

biomasowych, siłownię wiatrową oraz zakupiono zestawy edukacyjne, tj.: ogniwa fotowoltaiczne, turbinę wodną, ogniwo paliwowe, siłownię wiatrową, kolektory słoneczne, zestaw interaktywny, aparat fotograficzny, zestaw komputerowy stacjonarny, laptopy i wizualizer. Łącznie zakupiono 630 pomocy dydaktycznych i 72 elementy wyposażenia Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii.

Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii w Siennicy

Innym przykładem zgłoszonego do dofinansowania projektu było przedsięwzięcie realizowane przez Gminę Drobin - pn. „Szkłarnia miejska - centrum edukacyjno-warsztatowe - Drobin”. W ramach tego zadania powstał obiekt szklarniowy wraz z domkami dla owadów pożytecznych. W szklarni przeprowadzono 22 godziny warsztatów dla 115 mieszkańców z zakresu samodzielnej uprawy warzyw i życia zgodnie z naturą.

Projekt pn. „Szkłarnia miejska - centrum edukacyjno-warsztatowe - Drobin”

8.2 Realizacja programów w 2016 roku

Program 2016-EE-18 pn. „Wydawnictwa ekologiczne”

Program został skierowany do jednostek samorządu terytorialnego (JST), ich związków oraz ich jednostek podległych, parków narodowych, parków krajobrazowych, spółek działających na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej, których wyłącznym właścicielem jest JST; organizacji, stowarzyszeń, zrzeszeń, fundacji prowadzących działalność w zakresie ochrony środowiska lub edukacji ekologicznej, szkół wyższych, instytutów badawczych; państwowych lub samorządowych instytucji kultury.

W ramach przedmiotowego programu złożono 32 wnioski o udzielenie dofinansowania w formie dotacji. Po rozpatrzeniu wniosków przyznano dofinansowanie na realizację 13 zadań na łączną kwotę 498 101,25 zł.

Ostatecznie zawarto 13 umów dotacji na łączną kwotę w wysokości 484 496,65 zł.

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów wynika z tego, że część wniosków została rozpatrzona negatywnie – nie uzyskała w ocenie merytorycznej dostatecznej liczby punktów, a pozostałe wnioski pozostawione zostały bez rozpatrzenia z powodu niezuzupełnienia dokumentów lub wyczerpania alokacji.

W ramach programu dofinansowano publikacje zarówno w formie papierowej, jak również wydawnictwa filmowe i multimedialne oraz ekologiczne gry edukacyjne. Wśród beneficjentów liczną grupę stanowiły fundacje, a także jednostki samorządu terytorialnego wraz z jednostkami podległymi.

Warsztaty zorganizowane w ramach zadania „(Bio)różnorodność gier edukacyjnych”

W 2016 r. dofinansowano między innymi zadanie realizowane przez Fundację Ośrodka Edukacji Ekologicznej pn. „(Bio)różnorodność gier edukacyjnych” (dotacja w kwocie 30 250,00 zł), w ramach którego wykonano 10 gier edukacyjnych.

Gry wykorzystywane były podczas warsztatów plenerowych i stacjonarnych na terenie województwa mazowieckiego. Szacuje się, że w warsztatach organizowanych z wykorzystaniem gier udział wzięło około 1 500 osób.

Warsztaty zorganizowane z wykorzystaniem gier edukacyjnych dofinansowanych w ramach zadania pn. „(Bio)różnorodność gier edukacyjnych”

Innym przykładem zadania zgłoszonego do dofinansowania była publikacja Fundacji Panda, dofinansowana ze środków Funduszu w kwocie 45 000,00 zł.

W ramach zadania wydano 27 i 28 numer kwartalnika „PANDA” - pisma o charakterze popularno-naukowym, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem. Zadaniem tego wydawnictwa jest przedstawienie zagrożeń dla środowiska, powodowanych przez człowieka oraz sposobów ochrony przyrody i zasobów naturalnych.

Kwartalnik jest nieodpłatnie udostępniany nauczycielom i uczniom biorącym udział w lekcjach, warsztatach i wykładach prowadzonych przez dział dydaktyczny ZOO w Warszawie. Stanowi pomoc dydaktyczną podczas zajęć z zakresu biologii i ochrony środowiska w szkołach i przedszkolach. Z wydawnictwa tego korzysta się także podczas imprez edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, organizowanych przez Fundację na terenie ZOO.

W 2016 r. jednostki samorządu terytorialnego również przygotowywały interesujące propozycje wydawnictw. Przykładem była Gmina Miasta Ciechanów, która w 2016 roku zrealizowała zadanie pn. „Przygotowanie i druk trzech wydawnictw ekologicznych”, dofinansowane ze środków Funduszu w kwocie w wysokości 88 650,00 zł. W ramach zadania przygotowano i wydrukowano gry przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych oraz publikację książkową zawierającą informacje na temat znaczenia bioróżnorodności na terenie miejskim w oparciu o przykłady zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Rzeki Łydni”. Gry były wykorzystywane do edukacji ekologicznej uczniów z terenu Miasta Ciechanowa. Szacuje się, że dzięki wykorzystaniu tej formy edukacji 5 000 osób zwiększyło świadomość ekologiczną.

Gry wydane w ramach zadania „Przygotowanie i druk trzech wydawnictw ekologicznych”

Program 2016-EE-19 pn. „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania inwestycyjne”

Beneficjentami programu były jednostki samorządu terytorialnego (JST), ich związki oraz ich jednostki podległe, parki narodowe, parki krajobrazowe, spółki działające na rzecz ochrony środowiska i edukacji ekologicznej, których wyłącznym właścicielem jest JST, organizacje, stowarzyszenia, zrzeszenia, fundacje prowadzące działalność w zakresie ochrony środowiska lub edukacji ekologicznej, szkoły wyższe, instytuty badawcze; państwowe lub samorządowe instytucje kultury.

W ramach ww. programu złożono 25 wniosków w sprawie udzielenia dofinansowania w formie dotacji. Pozytywnie rozpatrzono 18 wniosków, przyznając dotacje w łącznej kwocie 341 723,06 zł.

Ostatecznie zawarto 18 umów dotacji na kwotę 333 764,49 zł.

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów wynika z tego, że część wniosków została rozpatrzona negatywnie – nie uzyskała w ocenie merytorycznej dostatecznej liczby punktów, a pozostałe wnioski pozostawione zostały bez rozpatrzenia z powodu niezpełnienia dokumentów lub rezygnacji z dofinansowania.

W ramach programu Fundusz dofinansował ogrody dydaktyczne, ścieżki i bazy edukacyjne. Najczęściej środki Funduszu przeznaczano na zakup elementów małej architektury (zakup ławek, wiat, stojaków na rowery).

W 2016 r. dofinansowano między innymi zadanie pn. „Rewitalizacja ścieżki dydaktycznej NAD PACYNKĄ w Kozienickim Parku Krajobrazowym – zadanie inwestycyjne”. Wybudowano wiatę z wyposażeniem edukacyjnym, wykonano kładkę do obserwacji terenowej trudnodostępnego dna niszy źródłiskowej o długości 22 m oraz 3 kładki umożliwiające pokonanie terenów podmokłych, przecinających trasę ścieżki. Na trasie ścieżki ustawiono ławki, kosze na odpady oraz stojaki na rowery. Dzięki rewitalizacji ścieżki dydaktycznej spacer po Lesie Rajeckim będzie można połączyć z poznawaniem występujących tu cennych siedlisk przyrodniczych (łęg u nadzeczny, olsu, grądu, zbiorowisk szuwarowych i ziołorośli) oraz roślin i zwierząt. Zadanie to zostało dofinansowane ze środków Funduszu dotacją w wysokości 47 700,00 zł.

Wiaty wybudowana w ramach zadania „Rewitalizacja ścieżki dydaktycznej NAD PACYNKĄ w Kozienickim Parku Krajobrazowym – zadanie inwestycyjne”

Kładki wybudowane w ramach zadania „Rewitalizacja ścieżki dydaktycznej NAD PACYNKĄ w Kozienickim Parku Krajobrazowym – zadanie inwestycyjne”

Program 2016-EE-20 pn. „Wspieranie rozwoju terenowej infrastruktury edukacyjnej – zadania nieinwestycyjne”

Rodzaje beneficjentów, którzy mogli ubiegać się o dofinansowanie, były takie same jak w programie 2016-EE-19.

W ramach przedmiotowego programu złożono 65 wniosków, spośród których pozytywnie rozpatrzono 58 wniosków na łączną kwotę 3 008 128,68 zł.

Ostatecznie zawarto 57 umów dotacji na łączną kwotę 2 915 751,02 zł (jeden wnioskodawca zrezygnował z przyznanego dofinansowania).

Różnica pomiędzy liczbą złożonych wniosków a liczbą zawartych umów wynika z tego, że część wniosków została rozpatrzona negatywnie – nie uzyskała w ocenie merytorycznej dostatecznej liczby punktów, a pozostałe wnioski pozostawione zostały bez rozpatrzenia z powodu niezpełnienia dokumentów lub rezygnacji z dofinansowania.

Zgłaszane w ramach naboru zadania obejmowały dofinansowanie ogrodów dydaktycznych, ścieżek i baz edukacyjnych, w tym zakup terenowych tablic i gier edukacyjnych, elementów małej architektury oraz wykonanie nasadzeń gatunkami roślin rodzimych.

W 2016 r. Fundusz dofinansował zadanie pn. „Budowa infrastruktury terenowej służącej edukacji ekologicznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie - zadanie nieinwestycyjne”, realizowane przez Gminę Pilawa (dotacja w wysokości 44 436,06 zł). Projekt obejmował montaż elementów infrastruktury terenowej: terenowych gier dydaktycznych, tablic edukacyjnych o tematyce przyrodniczej, zegara fenologicznego, przybliżającego zmiany i zjawiska przyrodnicze zachodzące w przyrodzie wraz ze zmieniającymi się porami roku. Uzupełnieniem infrastruktury były ławki, kosze na odpady i stojak na rowery. Wykonano również nasadzenia roślinności: drzew i krzewów. Dodatkowo nasadzenia zostały uzupełnione o tabliczki gatunkowe. Z nowopowstałej infrastruktury terenowej korzystają nie tylko dzieci i młodzież szkolna podczas zajęć terenowych, ale również społeczność lokalna Gminy Pilawa.

Tablice i gry edukacyjne dofinansowane w ramach zadania „Budowa infrastruktury terenowej służącej edukacji ekologicznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pilawie - zadanie nieinwestycyjne”

Innymi przykładami zadań zgłoszonych do dofinansowania było wykonanie przez Gminę Siennica dwóch ogrodów dydaktycznych: „Ogród dydaktyczny Ptaków śpiew przy Szkole Podstawowej w Grzebowilku” (dotacja w wysokości 28 759,00 zł) oraz „Ogród dydaktyczny Leśne tajemnice przy Zespole Szkół w Żakowie” (przyznano dofinansowanie w formie dotacji w wysokości 38 215,00 zł).

Gry edukacyjne dofinansowane w ramach zadania „Ogród dydaktyczny Leśne tajemnice przy Zespole Szkół w Żakowie”

Wiata i gry edukacyjne dofinansowane w ramach zadania pn. „Ogród dydaktyczny Ptaków śpiew przy Szkole Podstawowej w Grzebowilku”

Fundacja Pociachom zrealizowała zadanie, które uzyskało dofinansowanie w formie dotacji w wysokości 244 000,00 zł. Wykonano ogród dydaktyczny ziołowo-warzywny, ustawiono gry, tablice edukacyjne, domek dla owadów i drewnianą konstrukcję z budkami lęgowymi dla ptaków. Ponadto utworzono żywy zakątek – 2 altany edukacyjne, 2 tunele, labirynt i prowadzącą do nich alejkę – wszystko wykonane z rosnących gałęzi wierzby oraz ostoję dla bażantów z paśnikiem. Ścieżka wykorzystywana jest do prowadzenia zajęć edukacyjnych z zakresu ekologii i ochrony środowiska. Na zajęcia uczęszczają podopieczni Fundacji oraz wycieczki z warszawskich szkół.

Domek dla owadów, tablica edukacyjna oraz fragment ogródka dydaktycznego dofinansowane w ramach zadania „Blżej Natury – przyrodnicza ścieżka edukacyjna na terenie ośrodka Fundacji Pociachom”

8.3 Pozostałe formy składania wniosków

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

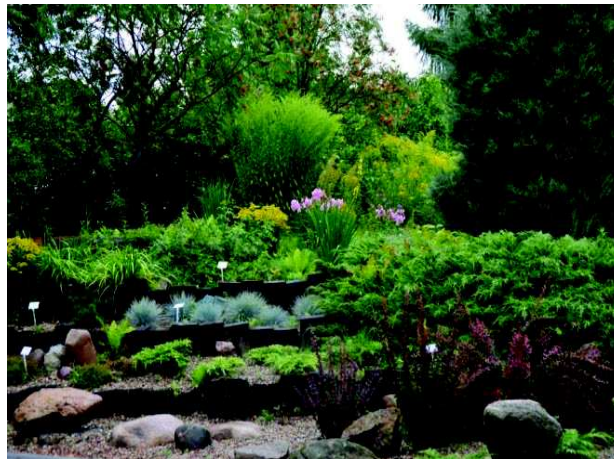
W 2016 r. państwowe jednostki budżetowe zrealizowały dwa zadania z dziedziny edukacji ekologicznej. Fundusz na ich realizację przekazał środki w wysokości 129 748,60 zł.

W ramach zadania pn. „Edukacja przeciwpowodziowa dzieci i młodzieży w 2016 r.”, realizowanego przez Wojewodę Mazowieckiego, przeprowadzono 500 godzin warsztatów dla 4 000 dzieci i młodzieży z terenu województwa mazowieckiego.

„Edukacja przeciwpowodziowa dzieci i młodzieży w 2016 r.” realizowana przez Wojewodę Mazowieckiego

Zadanie pn. „Rozbudowa ścieżki edukacyjnej promującej bioróżnorodność flory i fauny w kompleksie parkowym ZSCKR im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie – etap II” zrealizował Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie. Ścieżka nawiązuje do najnowszych trendów Wspólnej Polityki Rolnej, propagując rolnictwo zrównoważone oraz ochronę środowiska poprzez stosowanie naturalnych środków ochrony i pożytecznych organizmów.

Ogród utworzony w ramach zadania pn. „Rozbudowa ścieżki edukacyjnej promującej bioróżnorodność flory i fauny w kompleksie parkowym ZSCKR im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie - etap II”

Porozumienie z Urzędem Marszałkowskim

W ramach porozumienia Nr 1/PŚ-ZD-II/2015 z dnia 03.02.2015 r. w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska, realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2016 roku dofinansowano 2 zadania z dziedziny edukacji ekologicznej. Oba zadania dotyczyły organizacji konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży z terenu Mazowsza.

Dofinansowano (w formie dotacji w wysokości 13 642,60 zł) VIII edycję konkursu o tematyce ekologicznej dla przedszkoli z terenu województwa mazowieckiego pn. „Łąki, puszcze, parki i doliny rzeczne – czyli mazowieckie zakątki bajeczne”.

Prace powstałe w ramach VIII edycji konkursu o tematyce ekologicznej dla przedszkoli z terenu województwa mazowieckiego pn. „łąki, puszcze, parki i doliny rzeczne – czyli mazowieckie zakątki bajeczne”

Prace powstałe w ramach XIV edycji Konkursu Ekologicznego „Czystym powietrzem oddychajmy, ŚMIECI NIE SPALAJMY” dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego

Zadanie pn. „Organizacja XIV edycji Konkursu Ekologicznego „Czystym powietrzem oddychajmy, ŚMIECI NIE SPALAJMY”, skierowane do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego, dofinansowano w formie dotacji w kwocie 26 624,85 zł.

W obu konkursach Fundusz dofinansował nagrody dla laureatów oraz osób wyróżnionych.

Tryb indywidualny

W ramach trybu indywidualnego złożono 1 wniosek z dziedziny edukacji ekologicznej. Mazowiecka Agencja Energetyczna Sp. z o. o. otrzymała dofinansowanie w formie dotacji w wysokości 162 300,00 zł na realizację przedsięwzięcia pn. „Studia podyplomowe dla urzędników samorządu terytorialnego Mazowsza z zakresu efektywnego gospodarowania energią i promowania postaw proekologicznych – Samorządowy Menedżer Energii (SME) – III edycja”. W ramach ww. zadania zrealizowano 274 godziny zajęć, w których wzięło udział 50 osób – głównie pracowników samorządowych z terenu województwa mazowieckiego.

Studia podyplomowe dla urzędników samorządu terytorialnego Mazowsza z zakresu efektywnego gospodarowania energią i promowania postaw proekologicznych – Samorządowy Menedżer Energii (SME) – III edycja

8.4 Aneksy

W ramach dziedziny edukacja ekologiczna w 2016 roku zawarto 29 aneksów.

8.5 Efekt ekologiczny

W ramach zadań z zakresu edukacji ekologicznej realizowanych w 2016 r. uzyskano następujący efekt ekologiczny:

- w ramach konferencji, szkoleń, warsztatów zrealizowano ponad 1 350 godzin zajęć dla 356 487 osób (w tym dzieci i młodzieży),
- wydano m.in. 178 875 egzemplarzy wydawnictw w formie: książek, albumów, wydawnictw pokonferencyjnych, folderów, zeszytów edukacyjnych, planszy edukacyjnych, poradników, gier oraz aplikacji multimedialnych,
- w organizowanych konkursach i olimpiadach udział wzięło ponad 24 700 uczestników.

9. OCHRONA PRZYRODY

W 2016 roku na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony przyrody ogłoszono następujące programy:

1. **2016-OP-21** pn. „Zadania z zakresu ochrony przyrody”,
2. **2016-OP-22** pn. „Wykonanie uproszczonych planów urządzania i inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa”,
3. **2016-OP-23** pn. „Zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa”,
4. **2016-OP-24** pn. „Usuwanie barszczu Sosnowskiego na terenie województwa mazowieckiego”.

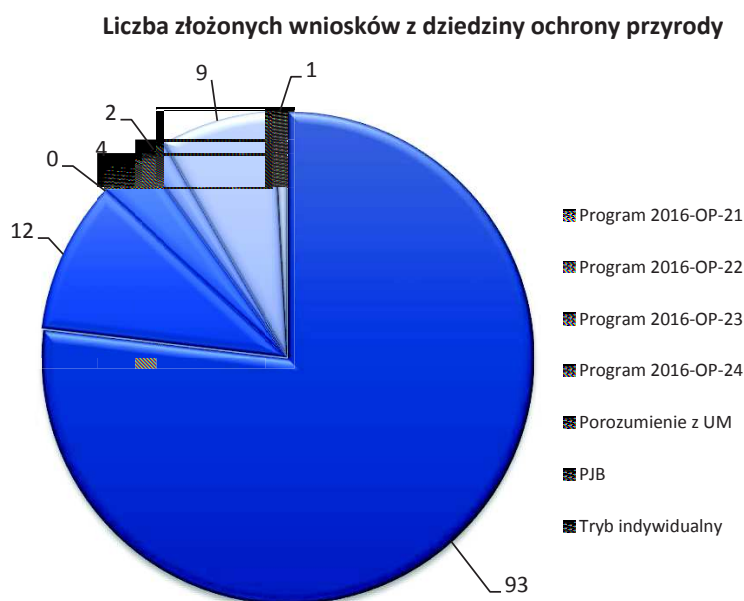
Nabór wniosków ogłoszony był od 25.04.2016 r. do wyczerpania alokacji, nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania - nie później niż do 31.10.2016 r.

Dofinansowano również zadania na mocy Porozumienia nr 1/PŚ-ZD-II/2015 z dnia 03.02.2015 r. w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, zadania państwowych jednostek budżetowych, zgodnie z przyjętą listą oraz zadanie przyjęte do dofinansowania w trybie indywidualnym.

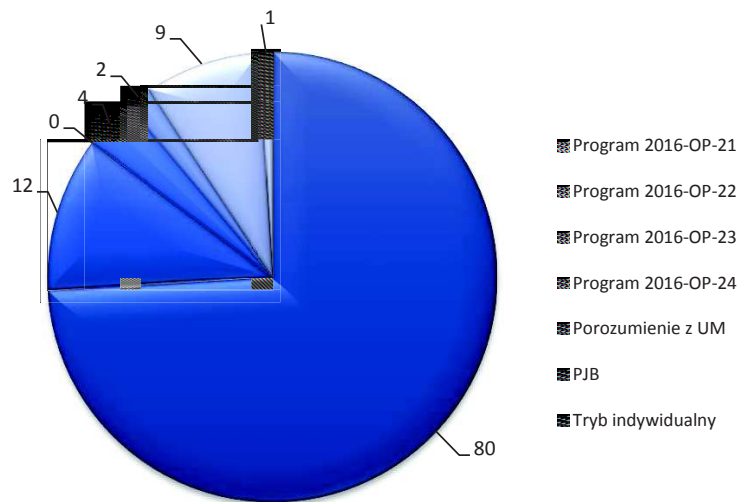
W 2016 r. na dofinansowanie zadań z dziedziny ochrony przyrody wpłynęło 121 wniosków. Podjęto decyzje o dofinansowaniu 108 zadań, w tym 99 zadań w formie dotacji oraz 9 zadań w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym.

Ostatecznie zawarto 108 umów na realizację zadań związanych z ochroną przyrody na łączną kwotę 8 894 858,18 zł, w tym:

- 99 umów dotacji na kwotę 8 112 158,18 zł,
- 9 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 782 700,00 zł.

Liczba zawartych umów z dziedziny ochrony przyrody

Wśród zadań z zakresu ochrony przyrody pod względem liczby złożonych wniosków dominowały zadania związane z działaniami na rzecz ochrony gatunkowej oraz pielęgnacji i konserwacji pomników przyrody oraz parków, alei i terenów zielonych.

9.1 Realizacja programów w 2016 roku

Program 2016-OP-21 pn. „Zadania z zakresu ochrony przyrody”

Do powyższego programu mogły zgłaszać się: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i ich jednostki podległe, parki narodowe i parki krajobrazowe, jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, organizacje ekologiczne, pozostałe osoby prawne, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stowarzyszenia rejestrowe działające na rzecz ochrony środowiska, szkoły wyższe i instytuty badawcze.

W ramach programu dofinansowane były zadania związane z ochroną gatunkową roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk jak również zadania związane z pielęgnacją i konserwacją pomników przyrody oraz parków, alei i terenów zielonych.

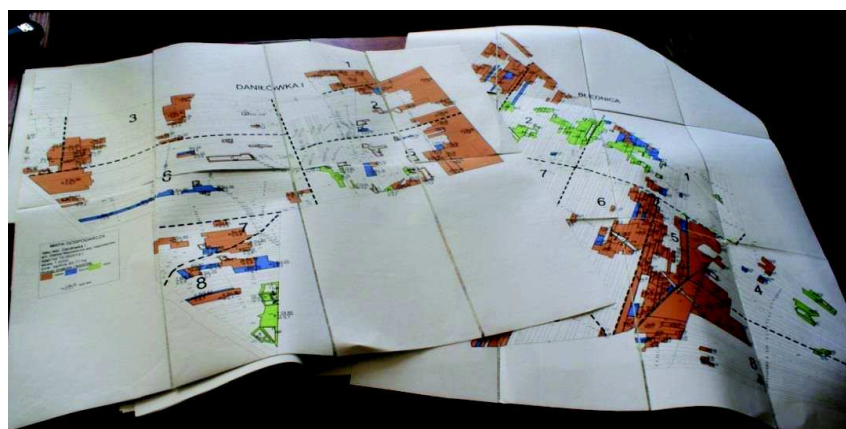
Rewitalizacja zieleni wysokiej na terenie Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie

W ramach powyższego programu wpłynęły 93 wnioski. Dofinansowanie w formie dotacji otrzymało 80 wniosków, 1 wniosek został rozpatrzony negatywnie, w 4 przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali z realizowania zadania, 8 wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu nieuzupełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu.

Ostatecznie zawarto 80 umów dotacji, których łączna kwota wyniosła 7 501 649,75 zł.

Program 2016-OP-22 pn. „Wykonanie uproszczonych planów urządzania i inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego. Dofinansowaniu podlegało sporządzenie uproszczonych planów i inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

Sporządzenie uproszczonych planów urządzania lasu w powiecie ostrowskim

W ramach powyższego programu wpłynęło 12 wniosków. Wszystkie złożone wnioski rozpatrzono pozytywnie, udzielając dofinansowania w formie dotacji.

Zawarto 12 umów dotacji na łączną kwotę w wysokości 263 775,13 zł.

Program 2016-OP-23 pn. „Zwiększenie lesistości poprzez zalesienia gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa”

Program ten, podobnie jak poprzedni, skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego. Dofinansowaniu miały podlegać przedsięwzięcia polegające na zalesianiu gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

W ramach powyższego programu nie wpłynął żaden wniosek.

Program 2016-OP-24 pn. „Usuwanie barszczu Sosnowskiego na terenie województwa mazowieckiego”

Beneficjentami programu były jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Dofinansowaniu podlegały przedsięwzięcia polegające na usuwaniu istniejących stanowisk barszczu Sosnowskiego oraz zapobieganiu rozprzestrzenianiu się tego gatunku na nowe tereny.

W ramach powyższego programu wpłynęły 4 wnioski, które otrzymały dofinansowanie w formie dotacji. Zawarto 4 umowy na łączną kwotę w wysokości 158 604,02 zł.

Usuwanie barszczu Sosnowskiego na terenie gminy Błonie

9.2 Pozostałe formy składania wniosków

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

W 2016 r. państwowe jednostki budżetowe zrealizowały 9 zadań z dziedziny ochrony przyrody. Fundusz na ich realizację przekazał środki w wysokości 782 700,00 zł.

Porozumienie z Urzędem Marszałkowskim

W ramach porozumienia Nr 1/PŚ-ZD-II/2015 z dnia 03.02.2015 r. w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska, realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, złożono 2 wnioski o udzielenie dofinansowania w formie dotacji. Wnioski rozpatrzono pozytywnie.

Zawarto 2 umowy dotacji na łączną kwotę 148 999,50 zł.

Dofinansowane zadania obejmowały: sporządzenie raportu z realizacji Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego za lata 2013 – 2014 oraz sporządzenie wojewódzkiego programu ochrony środowiska wraz z oceną oddziaływania na środowisko, jak również sporządzanie bazy danych dotyczących parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w województwie mazowieckim w formie opracowania zawierającego uaktualnione dane informacyjne dotyczące granic Siedlecko - Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Tryb indywidualny

W ramach dziedziny ochrony przyrody w trybie indywidualnym złożono 1 wniosek, który został rozpatrzony pozytywnie. Zawarto umowę dotacji w wysokości 39 129,78 zł.

9.3 Aneksy

W ramach dziedziny ochrony przyrody w 2016 roku zawarto łącznie 17 aneksów.

9.4 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny osiągnięty oraz planowany do osiągnięcia w wyniku zakończenia zadań realizowanych i dofinansowanych w 2016 roku przedstawiony został poniżej.

W ramach pielęgnacji i konserwacji pomników przyrody oraz parków, alei i terenów zielonych wykonano:

- pielęgnację 6 978 sztuk drzew,
- nasadzenia 81 238 sztuk drzew, krzewów i roślin wieloletnich.

W ramach ochrony gatunkowej roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk osiągnięto między innymi następujący efekt ekologiczny:

- wykonano i zamontowano specjalne sztuczne nory lęgowe w ilości 60 szt. dla zimorodka i 40 szt. dla ohara,
- wykonano i zamontowano 360 szt. specjalnych budek dla przedstawicieli chronionych gatunków ssaków służących do przebywania i rozrodu w tym: 120 szt. dla wiewiórki pospolitej, 120 szt. dla popielicy szarej, 120 szt. dla nietoperzy,
- przeprowadzono czynną ochronę 8 szt. gniazd kulika wielkiego oraz 25 szt. gniazd błotniaka łąkowego,
- przeprowadzono czynną ochronę 80 potencjalnych miejsc rozrodu płomykówki i 30 pójdzki w 14 powiatach oraz wykonano monitoring pójdzki w 4 powiatach,
- zakupiono materiał zarybieniowy przeznaczony do wsiedlenia w okresie jesiennym w tym: narybek szczupaka jesiennego (10 800 kg), suma krocza (13 000 kg), narybek okonia jesiennego (500 kg), narybek sandacza jesiennego (470 kg),
- dokonano poprawy warunków bytowania na obszarze 5,35 ha oraz stworzenie 24 szt. stanowisk dla zimowania płazów,
- zwiększono liczebność traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego, liczba osobników danego gatunku poddanych czynnej ochronie - ok. 400 szt., powierzchnia obszaru objęta działaniami związanymi z poprawą warunków bytowania - ok. 40 ha.

W ramach sporządzania uproszczonych planów i inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa wykonano plany dla 12 powiatów o łącznej powierzchni 20 665 ha.

W ramach usuwania barszczu Sosnowskiego na terenie województwa mazowieckiego wykonano zabiegi usunięcia stanowisk tego gatunku na powierzchni 3 680 arów.

10. MONITORING ŚRODOWISKA

Realizacja zadań w ramach dziedziny monitoring środowiska ukierunkowana była przede wszystkim na dofinansowanie monitoringu poszczególnych komponentów środowiska, a także rozbudowę i modernizację bazy pomiarowo-badawczej na terenie województwa mazowieckiego, mającej na celu pozyskiwanie wiarygodnych informacji o stanie środowiska, zapewniających zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz wzmocnienie zarządzania środowiskiem.

Wyniki monitoringu oraz płynące z niego wnioski mają duże znaczenie przy kształtowaniu polityki ochrony środowiska, a także przy podejmowaniu działań interwencyjnych w przypadku zarejestrowania nagłego pogorszenia się stanu któregoś z elementów środowiska.

W 2016 r. dofinansowano zadania zaliczające się do wszystkich powyższych rodzajów przedsięwzięć. Łącznie wpłynęło 6 wniosków. Zarząd podjął decyzję o dofinansowaniu 6 zadań w formie bezzwrotnego dofinansowania. Zawarto łącznie 6 umów na kwotę 3 596 595,25 zł.

10.1 Formy składania wniosków

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

W przypadku 3 zadań dofinansowanych przez Fundusz w 2016 r. wnioskodawcą był Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ). Ze względu na fakt, iż WIOŚ jest państwową jednostką budżetową, planowanie wydatków na monitoring odbywało się w oparciu o wnioski wstępne złożone przez jednostkę, które zostały uwzględnione na liście zadań państwowych jednostek budżetowych, przyjętych do dofinansowania w 2016 r.

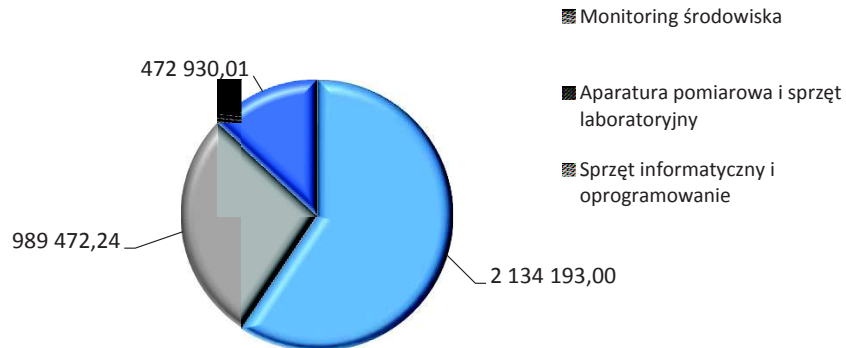
Zawarto 3 umowy przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 3 123 665,24 zł.

Stacja monitoringu powietrza w miejscowości Guty Duże, powiat makowski zakupiona w ramach zadania realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

Porozumienie z Urzędem Marszałkowskim

W ramach porozumienia Nr 1/PŚ-ZD-II/2015 z dnia 03.02.2015 r. w sprawie finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska, realizowanych przez Województwo Mazowieckie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w 2016 r. zrealizowane zostały 3 zadania z zakresu monitoringu środowiska, polegające na zakupie systemów lub usługi aktualizacji oprogramowania usprawniającego realizację obowiązków Departamentu Opłat Środowiskowych. Zawarto 3 umowy dotacji na kwotę 472 930,01 zł.

Struktura dofinansowania w podziale na typy zadań [zł]**10.2 Aneksy**

W ramach dziedziny monitoring środowiska w 2016 roku zawarto dwa aneksy.

10.3 Efekt ekologiczny

Efektem ekologicznym, osiągniętym w ramach zadań zgłoszonych i zrealizowanych w 2016 r., było:

- prowadzenie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie całorocznego monitoringu regionalnego wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza oraz hałasu komunikacyjnego, a także pól elektromagnetycznych,
- doposażenie automatycznych stacji monitoringowych powietrza WIOŚ w aparaturę kontrolno-pomiarową oraz sprzęt pomocniczy,
- aktualizacje i modyfikacje oprogramowania systemu naliczania przez Urząd Marszałkowski opłat za korzystanie ze środowiska.

Pomiary monitoringowe PEM (pola elektromagnetycznego) prowadzone przez WIOŚ w Warszawie

11. ZAPOBIEGANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA I POWAŻNYM AWARIOM ORAZ USUWANIE ICH SKUTKÓW

Przedsięwzięcia z zakresu zapobiegania zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwania ich skutków dofinansowywane były w 2016 r. w ramach jednego programu: **2016-NZ-25** „Zakup samochodów pożarniczych oraz sprzętu ratowniczego”.

Nabór wniosków ogłoszony był od 25.04.2016 r. do wyczerpania alokacji, nie później niż do 30.09.2016 r., a w przypadku posiadania umowy z wykonawcą zadania - nie później niż do 31.10.2016 r.

Ponadto udzielono dofinansowania w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym.

Łącznie w 2016 r. wpłynęły 193 wnioski. Pozytywnie rozpatrzono 137 wniosków.

Ostatecznie zawarto 142 umowy na łączną kwotę 13 337 271,98 zł, w tym:

- 10 umów pożyczek na kwotę 1 549 940,00 zł,
- 126 umów dotacji na kwotę 8 987 331,98 zł,
- 6 umów przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym na kwotę 2 800 000,00 zł.

Dofinansowanie w formie dotacji otrzymało 126 zadań, w tym 5 zadań otrzymało dofinansowanie w formie zarówno dotacji jak i pożyczki, 5 zadań w formie pożyczki i 6 zadań w formie przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym. W trzech przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali z realizacji zadania. Ponadto 53 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niezpełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu.

W strukturze dofinansowania w 2016 r. - pod względem liczby dofinansowanych wniosków, przeważały zakupy sprzętowe (64,49 % wszystkich zadań). Jednak ze względu na znacznie niższą kapitałochłonność, środki na nie przeznaczone stanowiły jedynie nieco ponad 19,50 % kwoty dofinansowania. Zakup samochodów stanowił prawie 80,50 % wszystkich przyznanych środków (dofinansowanie w formie pożyczki skierowane było wyłącznie na zakup samochodów). Zarówno kwotowo jak i liczbowo dominował zakup średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych.

11.1 Realizacja programu w 2016 roku

Program 2016-NZ-25 „Zakup samochodów pożarniczych oraz sprzętu ratowniczego”

Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego, Ochotniczych Straży Pożarnych, szkół pożarniczych, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

W ramach ww. programu finansowane były przedsięwzięcia polegające na:

- unowocześnianiu wyposażenia ratowniczego służb powołanych do zapobiegania, ograniczania i likwidacji nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i poważnych awarii, umożliwiającego zwiększenie skuteczności działania,
- ochronie terenów leśnych i cennych z przyrodniczego punktu widzenia,
- wspieraniu zakupu sprzętu specjalistycznego dla służb ratowniczych.

Sprzęt pożarniczy zakupiony w ramach zadania pn. „Zakup nowego sprzętu ratowniczego dla OSP Rzeczków”

łącznie wpłynęło 187 wniosków.

Pozytywnie rozpatrzone 131 wniosków i zawarto 136 umów na łączną kwotę 10 537 271,98 zł, w tym:

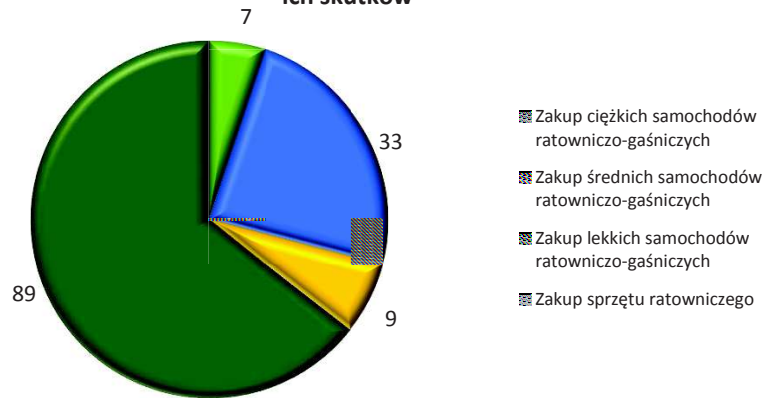
- 10 umów pożyczek na kwotę 1 549 940,00 zł,
- 126 umów dotacji na kwotę 8 987 331,98 zł.

Dofinansowanie w formie dotacji otrzymało 126 zadań, w tym 5 zadań otrzymało dofinansowanie w formie zarówno dotacji jak i pożyczki, 5 zadań w formie pożyczki. W trzech przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali z realizacji zadania. Ponadto 53 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu niezuzpełnienia dokumentów lub niespełnienia wymogów programu.

Średni samochód ratowniczo-gaśniczy zakupiony ze sprzętem zamontowanym na stałe dla OSP Dzierżążnia

Liczba wniosków złożonych w ramach dziedziny zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków

11.2 Pozostałe formy składania wniosków

Przekazanie środków państwowym jednostkom budżetowym

Na liście zadań państwowych jednostek budżetowych do dofinansowania w 2016 r. wśród beneficjentów Funduszu znaleźli się: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie, która zrealizowała 5 zadań oraz Wojewoda Mazowiecki (z jednym przedsięwzięciem).

Zawarto 6 umów na łączną kwotę 2 800 000,00 zł.

11.3 Aneksy

W ramach dziedziny zapobiegania zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwania ich skutków w 2016 r. zawarto łącznie 16 aneksów.

11.4 Umorzenia

W 2016 r. częściowo umorzono 1 pożyczkę na kwotę 40 000,00 zł.

11.5 Efekt ekologiczny

W 2016 r. został osiągnięty następujący efekt ekologiczny:

- zakupiono 49 samochodów ratowniczych różnego typu (w tym ciężkich, średnich lub lekkich samochodów ratowniczo-gaśniczych, stanowiących samodzielne jednostki ratownicze),
- w ramach 89 zadań zakupiono sprzęt pożarniczy i ratownictwa chemiczno-ekologicznego, w tym: węże pożarnicze, motopompy, zestaw pompowy dużej wydajności, pompy specjalistyczne - w tym pompy pływające, szlamowe, hydrauliczne, zestawy ratownictwa drogowego i technicznego, agregaty prądotwórcze, itp. oraz specjalistyczne wyposażenie osobiste strażaków, w tym: aparaty powietrzne, ubrania żaroodporne, gazoszczelne oraz wyposażenie i ubrania nurkowe.

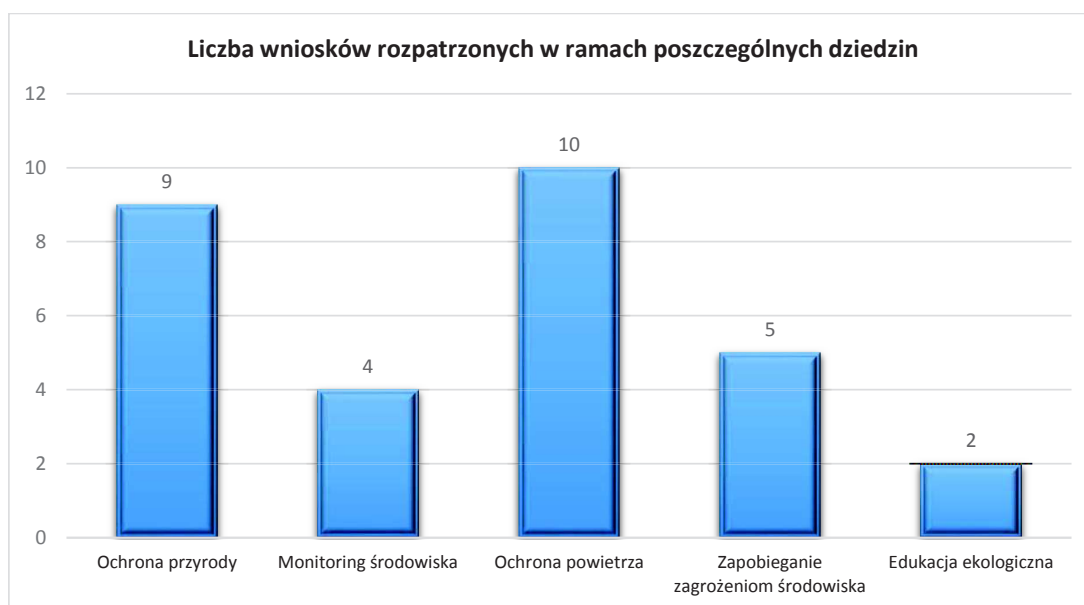
12. PAŃSTWOWE JEDNOSTKI BUDŻETOWE

12.1 Realizacja zadań w 2016 roku

Zadania realizowane były na podstawie wniosków złożonych zgodnie z „Listą zadań zakwalifikowanych do dofinansowania zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16.11.2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na rok 2016”.

Ostateczna lista zawierała 30 zadań.

Łączna kwota udzielonego dofinansowania w 2016 roku wyniosła 7 234 857,01 zł.

Pod względem liczby złożonych wniosków dominowały zadania z zakresu ochrony powietrza oraz ochrony przyrody.

Nowy średni samochód ratowniczo – gaśniczy – zadanie realizowane przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie

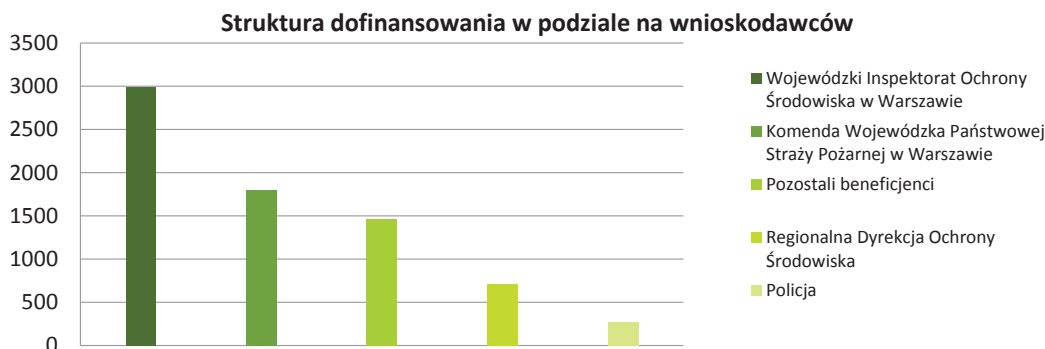

Wymiana wewnętrznych opraw oświetleniowych wraz ze źródłem oświetlenia pomieszczeń budynków penitencjarnych Zakładu Karnego w Siedlcach

Aparatura kontrolno - pomiarowa i sprzęt pomocniczy dla Laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie

Z analizy diagramu wynika, że największa pula środków trafiła do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie na realizację zadań związanych z monitoringiem środowiska. Drugim odbiorcą środków jest Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie, która przeznaczyła je głównie na zakup nowych pojazdów specjalnych.

Komenda Wojewódzka Policji z siedzibą w Radomiu oraz Komenda Stołeczna Policji w Warszawie realizowały głównie zadania z zakresu ochrony powietrza (takie jak montaż zestawów solarnych oraz termomodernizacja budynków w podległych komendach powiatowych).

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie realizowała zadania z zakresu ochrony przyrody, polegające na wykonywaniu dokumentacji na potrzeby sporządzania planów ochronnych oraz działań czynnej ochrony gatunkowej.

Pozostali beneficjenci to Wojewoda Mazowiecki, Zakłady Karne w Żytkowicach i Siedlcach oraz Zespół Szkół Kształcenia Rolniczego im. A. Świętochowskiego w Gołotczyźnie.

12.2 Efekt ekologiczny

Efekt ekologiczny osiągnięty dzięki realizacji zadań przez państwowe jednostki budżetowe został przedstawiony w części sprawozdania poświęconej poszczególnym dziedzinom działalności Funduszu - w zależności od rodzaju zadania.

13. FUNDUSZE POMOCOWE UE

13.1. Rola WFOŚiGW w Warszawie we wdrażaniu POliŚ

Rok 2016 był dziesiątym rokiem realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POliŚ) przez WFOŚiGW w Warszawie, w którym zakończono wdrażanie projektów w ramach okresu programowania 2007 – 2013 oraz dokonano końcowego ich rozliczenia finansowego.

Podstawą funkcjonowania WFOŚiGW w Warszawie jako instytucji wdrażającej Program Operacyjny było Porozumienie z Ministerstwem Środowiska z dnia 25.06.2007 r., w sprawie realizacji POliŚ (projekty o wartości poniżej 25 mln euro: wodno - ściekowe i odpadowe), zmienione Aneksem nr 1 z dnia 28.05.2008 r., Aneksem nr 2 z dnia 14.01.2010 r., Aneksem nr 3 z dnia 20.04.2011 r., Aneksem nr 4 z dnia 04.07.2011 r., Aneksem nr 5 z dnia 10.09.2013 r., Aneksem nr 6 z dnia 09.10.2014 r. oraz Aneksem Nr 7 z dnia 08.01.2016 r.

W 2016 roku w szczególności kontynuowano koordynację projektów z terenu województwa mazowieckiego, których realizacja za zgodą Instytucji Pośredniczącej została przesunięta na 2016 r. (większość projektów została zakończona z dniem 31.12.2015 r., który to dzień wyznaczał koniec okresu kwalifikowalności wydatków).

13.2. Obsługa konkursów w ramach POliŚ i udział w ocenie projektów

W 2016 roku nie prowadzono żadnych konkursów dotyczących naborów wniosków w ramach POliŚ 2007-2013.

13.2.1. Zawarte umowy i aneksy

W 2016 r. nie zawierano nowych umów o dofinansowanie projektów ze środków Funduszu Spójności, obsługiwano jedynie projekty zawarte w latach wcześniejszych.

Łączna liczba zawartych umów, obsługiwanych przez Fundusz w 2016 r., wynosiła 65, w tym 18 umów dotyczyło dofinansowania dokumentacji dla projektów, które miały być realizowane w kolejnej perspektywie.

Jedna z umów inwestycyjnych realizowana była w ramach priorytetu II (projekt dotyczył przebudowy zakładu przetwórstwa odpadów), pozostałe umowy dotyczyły zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (priorytet I).

62 projekty wybrane zostały w trybie konkursowym, 3 projekty wyłoniono w trybie pozakonkursowym (projekty znajdowały się na *Liście projektów indywidualnych*, ogłoszonej przez Ministerstwo Środowiska).

Łączna wartość wszystkich umów obsługiwanych przez WFOŚiGW w Warszawie, po uaktualnieniu kosztów projektów realizowanych w 2016 r., wyniosła na dzień 31.12.2016 r.:

Tryb konkursowy

Działanie 1.1:

- Wartość zawartych umów:
Koszt całkowity: 736 398 003,54 zł
Wydatki kwalifikowalne: 469 372 621,39 zł
Kwota dofinansowania: 398 966 727,80 zł

Działanie 2.1:

- Wartość zawartej umowy:
Koszt całkowity: 13 624 730,60 zł
Wydatki kwalifikowalne: 7 181 242,29 zł
Kwota dofinansowania: 6 104 055,94 zł

Tryb indywidualny**Działanie 1.1:**

- Wartość zawartych umów:
Koszt całkowity: 175 781 062,74 zł
Wydatki kwalifikowalne: 130 647 482,69 zł
Kwota dofinansowania: 111 050 360,22 zł

Łączna wartość wszystkich zawartych umów:

Łączny koszt całkowity: 925 803 796,88 zł
Łączne wydatki kwalifikowalne: 607 201 346,37 zł
Łączna kwota dofinansowania: 516 121 143,96 zł

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w ramach perspektywy 2007-2013 przewidywał koniec okresu kwalifikowalności wydatków na dzień 31.12.2015 r. Ostatnie wnioski o płatność zostały zatwierdzone do końca kwietnia 2016 r. (realizacja sześciu projektów została przesunięta na 2016 r., w przypadku tych projektów wnioski o płatność końcową zostały zatwierdzone warunkowo, a płatności końcowe nastąpiły po zakończeniu realizacji projektów - do końca 2016 r.).

Na dzień 31.12.2016 r. wszystkie projekty zostały zakończone (rzeczowo i finansowo) i otrzymały całość dofinansowania wynikającego z umów zawartych z Funduszem.

W 2016 roku WFOŚiGW w Warszawie podpisał 72 aneksy zmieniające warunki zawartych dotychczas umów o dofinansowanie zadań realizowanych ze środków UE. Zmiany dotyczyły m.in. kosztów całkowitych projektów, kosztów i wydatków kwalifikowanych, kwoty dofinansowania, efektu rzeczowego i ekologicznego oraz terminów realizacji projektów i terminów osiągnięcia efektu ekologicznego.

Projekt pn. „Zapewnienie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Kozenice”

13.3. Wdrażanie projektów w ramach POIiŚ

13.3.1. Weryfikacja wniosków o płatność, realizacja płatności

Weryfikacja wniosków o płatność, na podstawie których Fundusz wypłacał beneficjentom środki oraz monitorował postępy rzeczowe i finansowe w realizacji projektów, prowadzona była przez Instytucję Wdrażającą (IW) na bieżąco w I i II kw. 2016 r. Były to głównie wnioski o płatność końcową, jak również rozliczenia zaliczek otrzymanych przez beneficjentów w 2015 r. oraz wnioski sprawozdawcze (w niewielkim stopniu wnioski o płatność zweryfikowane i zatwierdzone w 2016 r. dotyczyły płatności pośrednich dla beneficjentów). W przypadku sześciu projektów, których realizacja rzeczowa kontynuowana była w 2016 r., wnioski o płatność końcową zostały zatwierdzone warunkowo (w późniejszym czasie zweryfikowano jedynie ich aktualizację). W przypadku tych projektów płatności końcowe zostały wypłacone do 31.12.2016 r. - po zakończeniu projektów i zweryfikowaniu wypełnienia przez beneficjentów warunków niezbędnych do wypłaty (zakończenie projektów, uzyskanie pozwoleń na użytkowanie, uzupełnienie dokumentów).

W 2016 r. do Instytucji Wdrażającej wpłynęło 37 wniosków o płatność.

W 2016 r. zatwierdzono 116 wniosków o płatność (część z ww. wniosków została złożona w 2015 r.).

Łączna kwota zatwierdzonych w 2016 r. wydatków kwalifikowanych wyniosła 100 725 867,43 zł, a odpowiadająca im wartość środków unijnych to 85 616 986,87 zł.

Część dofinansowania w ramach ww. wniosków o płatność stanowiła rozliczenie zaliczek uzyskanych przez beneficjentów w okresach wcześniejszych, stąd wartość dofinansowania zatwierdzonego na podstawie wniosków o płatność jest wyższa niż kwota dokonanych na podstawie ww. wniosków w 2016 r. płatności.

W 2016 r. beneficjentom POIiŚ wypłacono środki w wysokości 66 492 857,95 zł.

Całość wypłaconych środków stanowiła refundację wydatków poniesionych przez beneficjentów (głównie płatności końcowe).

Płatności WFOŚiGW w Warszawie zrealizowane w ramach POIiŚ w 2016 roku		
Lp.	Beneficjent	Kwota płatności [zł]
1	Gmina Ożarów Mazowiecki (umowa 020/15)	19 684 355,87
2	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Łomianki Sp. z o.o. (umowa 334/12)	10 596 512,58
3	Gmina Raszyn - faza I (umowa 088/08)	4 223 463,40
4	Miasto Józefów (umowa 144/09)	3 023 938,59
5	Gmina Nasielsk (umowa 017/15)	2 451 543,68
6	Gmina Brwinów	2 170 797,76
7	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EMPEGEK w Sierpcu Sp. z o. o. (umowa 152/13)	2 159 298,88
8	Gmina Raszyn - faza IV (umowa nr 017/14)	2 084 328,06
9	Gmina Karczew	1 660 494,78
10	Gmina Łochów	1 610 120,56
11	Eko-Inwestycja Sp. z o. o.	1 514 019,16
12	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim (umowa nr 154/13)	1 138 748,96
13	Gmina Konstancin Jeziorna	964 301,17
14	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Piaseczno Sp. z o.o.	884 818,66
15	Gmina Lipsko (umowa nr 011/14)	868 706,06
16	Lesznawolskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	800 445,00

Płatności WFOŚiGW w Warszawie zrealizowane w ramach POIiŚ w 2016 roku		
Lp.	Beneficjent	Kwota płatności [zł]
17	Gmina Mińsk Mazowiecki (umowa 203/14)	728 323,23
18	Gmina Milanówek	716 872,18
19	Gmina Białobrzegi (umowa 197/14)	695 811,21
20	Miasto Kobyłka (umowa 191/14)	688 223,75
21	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim (umowa 012/14)	638 134,84
22	Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno Komunalnych Sp. z o.o. w Sokołowie	605 613,06
23	Gmina Raszyn - faza III (umowa 156/13)	568 935,14
24	Zakład Gospodarki Komunalnej Ostrów Mazowiecka Sp. z o.o.	554 030,56
25	Miasto Kobyłka (umowa 016/14)	431 905,80
26	Miasto Kobyłka (umowa 200/14)	431 853,59
27	Gmina Serock (umowa 221/14)	401 543,71
28	Gmina Góra Kalwaria	393 449,56
29	Przedsiębiorstwo Wodno Kanalizacyjno Ciepłownicze w Pionkach Sp. z o. o.	338 018,00
30	Gmina Nieporęt (umowa nr 186/14)	324 700,00
31	Gmina Mińsk Mazowiecki (umowa 033/13)	299 196,37
32	Miasto Sulejówek	291 920,50
33	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim (umowa 190/14)	289 857,02
34	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Gostyninie Sp. z o.o. (umowa 010/14)	288 876,18
35	Gmina Nieporęt (umowa 344/12)	278 956,75
36	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EMPEGEK w Sierpcu Sp. z o. o. (umowa 316/14)	272 000,00
37	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Grodzisk Mazowiecki Sp. z o.o. (umowa 318/14)	236 979,00
38	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Grodzisk Mazowiecki Sp. z o.o. (umowa 105/13)	176 060,49
39	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Łomianki Sp. z o.o. (umowa 031/13)	169 746,98
40	Gmina Celestynów (umowa 319/14)	152 117,78
41	Gmina Ożarów Mazowiecki (umowa nr 180/14)	128 622,26
42	Gmina Wieliszew	107 562,24
43	Miasto Józefów (umowa 192/14)	98 855,00
44	Gmina Białobrzegi (umowa nr 179/14)	96 390,00
45	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sochaczew Sp. z o.o.	91 205,89
46	Gmina Liw	63 096,52
47	Gmina Serock (umowa 187/14)	46 920,00
48	Gmina Jabłonna (umowa 189/14)	46 091,42
49	Gmina Lipsko (umowa nr 188/14)	5 095,75
	RAZEM	66 492 857,95

Łączna liczba wniosków o płatność złożonych do IW w okresie realizacji POIiŚ według stanu na dzień 31.12.2016 r. wyniosła 516.

Łączna wartość zatwierdzonych wniosków o płatność (narastająco) w całym okresie realizacji POIiŚ jest zgodna z wartością wydatków kwalifikowalnych ujętych w umowach o dofinansowanie (po ostatnich aneksach, podpisanych w 2016 r.):

- łączne wydatki kwalifikowalne: 607 201 346,37 zł
- łączna kwota dofinansowania: 516 121 141,32 zł.

Do końca 2016 r. wypłacono 100 % środków przysługujących beneficjentom - zgodnie z zawartymi umowami o dofinansowanie (według wartości wynikających z wniosków o płatność).

Łącznie w całym okresie programowania według stanu na dzień 31.12.2016 r. wypłacono beneficjentom realizującym projekty w ramach POIiŚ kwotę 516 121 141,32 zł.

Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na terenie Józefowa

13.4. Współpraca z Instytucją Zarządzającą (IZ) i Instytucją Pośredniczącą (IP)

Współpraca z Instytucją Zarządzającą oraz Instytucją Pośredniczącą w 2016 r. polegała m.in. na prowadzeniu sprawozdawczości zgodnie z *Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości POIiŚ*, jak również przygotowywaniu innych zestawień i informacji zbiorczych na potrzeby IP.

W 2016 r. przygotowywano:

- informacje kwartalne z realizacji priorytetów POIiŚ,
- sprawozdanie roczne,
- comiesięczne Poświadczenia i deklaracje wydatków w ramach POIiŚ wraz z Rejestrem Korekt i Naruszeń oraz Rejestrem postępowań przed organami ścigania oraz końcowe Poświadczenie i deklarację wydatków,
- comiesięczne informacje o płatnościach zrealizowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego,
- plany płatności, wnioski o aktualizację limitu płatności,
- informacje o kwotach wycofanych, pozostałych do odzyskania, niemożliwych do odzyskania, pomniejszeniach wynikających z nieprawidłowości w projektach,
- zestawienia monitorujące realizację projektów POIiŚ kontynuowanych w 2016 r.,
- zestawienia monitorujące stan osiągnięcia efektów ekologicznych projektów,
- dokumenty w ramach prowadzonego przez Instytucję Certyfikującą audytu zamknięcia POIiŚ.

Ponadto wprowadzano dane do krajowego systemu informatycznego KSI SIMIK 2007 – 2013 (aneksy, wnioski o płatność, nieprawidłowości, zaliczki, aktualizacje harmonogramów projektów) oraz do generatora wniosków o płatność (umowy, aneksy, wnioski o płatność), wprowadzano dane do systemu raportowania nieprawidłowości (IMS). Przygotowywano liczne informacje dla Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rozwoju.

13.5. Działania informacyjne, promocyjne i szkoleniowe

Działania informacyjno – promocyjne, z uwagi na uwarunkowania związane z zamykaniem POIiŚ, prowadzone były w ograniczonym zakresie i polegały przede wszystkim na prowadzeniu Punktu Konsultacyjnego POIiŚ, zapewniającego możliwość uzyskania informacji na temat funduszy,

w szczególności za pośrednictwem poczty elektronicznej, telefonicznie oraz poprzez osobiste konsultacje w siedzibie IW. Ponadto Fundusz obsługiwał stronę internetową prezentującą informacje dotyczące POIiŚ.

Na koniec realizacji POIiŚ przygotowano folder informacyjny, przedstawiający efekty działania Programu w zakresie projektów wdrażanych przez WFOŚiGW w Warszawie.

Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Radomiu

Ścieżka edukacyjna w ramach projektu pn. „Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Nowym Dworze Mazowieckim”

13.6. Wsparcie ze środków krajowych WFOŚiGW w Warszawie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w celu pełnego zbilansowania finansowego projektów realizowanych w ramach POIiŚ oferował możliwość wsparcia tych projektów także ze środków własnych, w formie:

- pożyczek na wkład własny beneficjentów,
- pożyczek pomostowych zapewniających bieżące finansowanie projektu przed uzyskaniem refundacji ze środków UE.

W 2016 r. wypłacono ostatnie płatności w ramach umów zawartych we wcześniejszych latach na dofinansowanie zadań realizowanych w ramach POIiŚ.

Wszystkie umowy miały na celu zapewnienie płynności finansowej projektów.

Modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej gminy Milanówek

13.6.1 Realizacja zadań w 2016 r.

W związku z zakończeniem realizacji POIiŚ w 2016 r. nie złożono żadnych wniosków ani nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie zadań w ramach ww. programu. Realizowano natomiast umowy zawarte w latach wcześniejszych. Łączna kwota środków wypłaconych na podstawie umów zawartych w latach wcześniejszych (2014 i 2015), wypłaconych w 2016 r., wyniosła 7 554 757,89 zł.

W 2016 r. zawarto 12 aneksów zmieniających warunki realizacji zawartych w poprzednich latach umów pożyczek o dofinansowanie zadań w ramach POIiŚ, dotyczących zmiany m.in. terminów i zakresu efektu ekologicznego, harmonogramów wypłat i spłat pożyczek oraz wartości dofinansowania.

13.7. Efekt ekologiczny

13.7.1. Efekt ekologiczny i rzeczowy zadań realizowanych ze środków POIiŚ w 2016 r.

Efekt ekologiczny i rzeczowy zadań realizowanych ze środków POIiŚ w 2016 r. (dla 65 projektów współfinansowanych ze środków UE) przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wartość
Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	855,44
Długość przebudowanej/zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km	6,22
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	254,68
Długość przebudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej	km	5,67
Liczba zmodernizowanych, rozbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	18
Przepustowość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	m ³ /d RLM	75 697 660 071
Liczba osób podłączonych do wybudowanej kanalizacji sanitarnej	osoby	117 045
Liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej	osoby	25 039
Liczba zmodernizowanych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	1
Moc przerobowa przebudowanych / wyremontowanych zakładów zagospodarowania odpadów	Mg / rok	20 300
Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów komunalnych	osoby	150 000

Cele programu w ramach projektów wdrażanych przez WFOŚiGW w Warszawie zostały zrealizowane w stopniu wyższym niż planowano.

Przebudowa i modernizacja Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w ramach projektu „Kompleksowy system gospodarki odpadami realizowany przez ZGK w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o. o. Etap 2”

Oczyszczalnia ścieków zmodernizowana w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Raszyn”

Oczyszczalnia ścieków zmodernizowana w ramach projektu „Rozbudowa oczyszczalni ścieków, budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Węgrowie i Gminie Liw”

Oczyszczalnia ścieków zmodernizowana w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i gminy Grodzisk Mazowiecki”

13.7.2. Efekt ekologiczny zadań realizowanych ze środków POIiŚ oraz WFOŚiGW w Warszawie w 2016 r.

Efekt ekologiczny zadań finansowanych ze środków własnych Funduszu, realizowanych w ramach POIiŚ, osiągnięty w 2016 r. przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny/rzeczowy	Jednostka miary	Wartość
Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	km	131,4
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km	17,19
Liczba zmodernizowanych, rozbudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	3
Przepustowość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	m ³ /d RLM	11 158,00 96 671,00
Liczba posesji, dla których stworzono możliwość podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	osoby	5 262,00
Liczba posesji podłączonych do wybudowanej kanalizacji sanitarnej	osoby	1 111,00
Liczba posesji, dla których stworzono możliwość podłączenia do sieci wodociągowej	osoby	647
Liczba posesji podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej	osoby	181

Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Nowym Dworze Mazowieckim

Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i wodociągowej w Gminie Ożarów Mazowiecki - etap I

13.8. Pomoc techniczna

WFOŚiGW w Warszawie, wdrażając POIiŚ w 2016 r., miał możliwość skorzystania ze środków udostępnionych przez Ministerstwo Środowiska w formie dotacji celowej na sfinansowanie kosztów ponoszonych w związku z zamykaniem programu.

W 2016 r. środki z pomocy technicznej mogły być wykorzystane na pokrycie kosztów wynagrodzeń pracowników zajmujących się realizacją zadań w ramach POIiŚ oraz kosztów podróży służbowych związanych z kontrolami na miejscu projektów unijnych.

Łączna kwota wydatków kwalifikowanych poniesionych przez Fundusz w związku z wdrażaniem i zamykaniem POIiŚ w 2016 r. wyniosła 675 222,13 zł, uzyskano dofinansowanie w wysokości 573 938,81 zł (85 % wydatków kwalifikowanych).

14. PRZEPROWADZONE KONTROLE

14.1 Kontrole zewnętrzne WFOŚiGW w Warszawie

Kontrole zewnętrzne u wnioskodawców lub beneficjentów dla zadań dofinansowanych ze środków Funduszu były przeprowadzane w 2016 roku zgodnie z „Instrukcją kontroli zewnętrznej WFOŚiGW w Warszawie”, wprowadzoną Uchwałą Zarządu nr 2042/14 z dnia 21.10.2014 roku.

Kontrole przeprowadzane były przez pracowników Funduszu i uwzględniały:

- kompletność, poprawność i rzetelność dokumentacji przygotowanej na etapie wnioskowania o udzielenie dofinansowania,
- rzeczowo–finansowe zaawansowanie zadania zgodnie z założeniami wynikającymi z wniosku o dofinansowanie lub postanowieniami umów pożyczek, dotacji, porozumień i umów umorzeniowych,
- kompletność, poprawność i rzetelność dokumentów potwierdzających odbiór i przekazanie do eksploatacji, spójność terminu odbioru z terminami określonymi w umowach o dofinansowanie oraz termin i zakres osiągniętego efektu,
- zgodność ze stanem faktycznym danych o zadaniu, przekazywanych przez wnioskodawcę lub beneficjenta do Funduszu,
- w uzasadnionych przypadkach:
  - zgodność prowadzenia zadania z wydanymi decyzjami administracyjnymi oraz
  - spójność zapisów dziennika budowy z projektem budowlanym, protokołami odbioru i rozliczeniami finansowymi zadania oraz wnioskiem o dofinansowanie, przedstawianymi Funduszowi przez wnioskodawcę lub beneficjenta.

Kontrole zewnętrzne przeprowadzane były na podstawie rocznego planu kontroli, a także w trybie doraźnym. Roczny plan kontroli został zatwierdzony przez Zarząd Funduszu Uchwałą nr 2843/15 z dnia 23 listopada 2015 roku.

W 2016 r. pracownicy WFOŚiGW w Warszawie zrealizowali 176 kontroli planowanych oraz 11 kontroli doraźnych, zleconych przez Zarząd Funduszu. Łącznie przeprowadzono 187 kontrole.

Kontrole zewnętrzne były prowadzone jako:

- problemowe, które obejmowały wybrane zagadnienia z przebiegu przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów Funduszu,
- sprawdzające, których celem było sprawdzenie wykonania zaleceń i wniosków z przeprowadzonych wcześniej kontroli,
- doraźne, mające charakter interwencyjny, wynikający z potrzeby pilnego zbadania zdarzeń.

Realizację planu kontroli w 2016 r. przedstawia zamieszczona poniżej tabela i wykres:

Wydział*	Liczba planowanych kontroli	Liczba wykonanych kontroli	% udział
WZC	33	33	100
WZO	29	29	100
WZP	23	11	48
WZR	47	45	96
WZS	20	20	100
WBF	41	38	93
Razem	193	176	91

*wydziały zamiejscowe Biura Funduszu oraz wydziały Biura Funduszu w Warszawie

Zestawienie wszystkich kontroli zewnętrznych planowanych i zrealizowanych w 2016 roku przez WFOŚiGW w Warszawie prezentuje poniższa tabela:

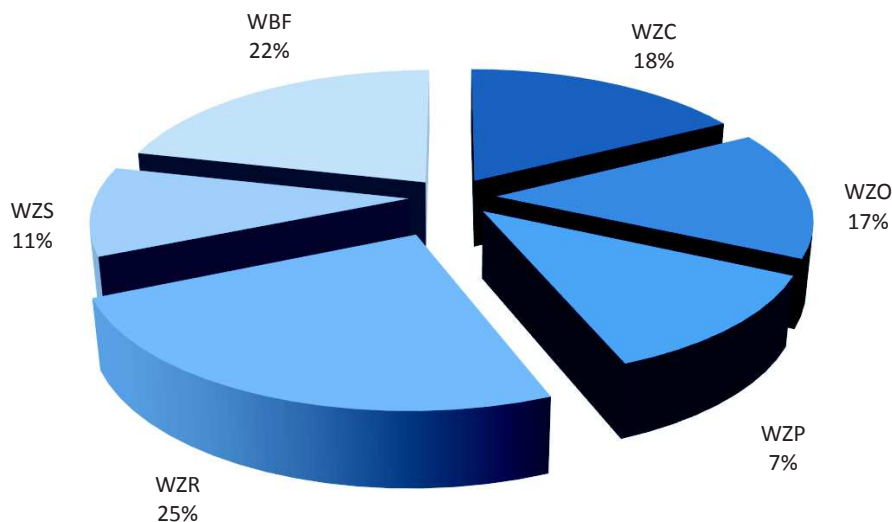
Wydział*	Liczba planowanych kontroli	Liczba wykonanych kontroli planowych	Liczba wykonanych kontroli doraźnych	Liczba wykonanych kontroli łącznie	% udział
WZC	33	33	0	33	100
WZO	29	29	2	31	107
WZP	23	11	3	14	61
WZR	47	45	3	48	102
WZS	20	20	0	20	100
WBF	41	38**	3***	41	100
Razem	193	176	11	187	97

*wydziały zamiejscowe Biura Funduszu oraz wydziały Biura Funduszu w Warszawie

**w tym 31 kontrole zrealizowanych przez Wydział Kontroli i Administracji (WKiA)

***kontrole zrealizowane wspólnie przez WKiA i Wydział Edukacji Ekologicznej i Ochrony Przyrody (WEE).

Procentowy udział zrealizowanych kontroli wydziałów w stosunku do wszystkich zrealizowanych kontroli WFOŚiGW w Warszawie

14.2 Kontrole projektów w ramach POIiŚ

Kontrole procedur zawierania umów dla zadań objętych projektem

Kontrole procedur zawierania umów przeprowadzane były w oparciu o „Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2007-2013”, na podstawie Planów kontroli opracowywanych na każde półrocze i zatwierdzanych ostatecznie przez Ministerstwo Rozwoju.

W 2016 roku przeprowadzono łącznie 37 kontroli procedur zawierania umów, w ramach których zweryfikowano prawidłowość procedur udzielania zamówień publicznych zarówno objętych zakresem stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, jak również nieobjętych powyższą ustawą (tj. umowy zawierane w drodze aukcji albo przetargu, o których mowa w art. 70¹ – 70⁵ K.c.). Ponadto dokonano kontroli 9 aneksów, wprowadzających zmiany do umów z wykonawcami.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w projektach wykryto nieprawidłowości polegające, m.in. na:

- dyskryminacyjnym opisie przedmiotu zamówienia, skutkującym naruszeniem art. 29 ust. 3 ustawy Pzp,
- przeprowadzeniu postępowania w trybie z wolnej ręki bez spełnienia przesłanek określonych w art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy Pzp, co skutkuje naruszeniem tego przepisu ustawy Pzp,
- dokonaniu zmiany umowy z naruszeniem art. 144 ust. 1 ustawy Pzp,
- naruszeniu „Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ”.

Wykryte nieprawidłowości skutkowały wyłączeniami dowodów księgowych na etapie weryfikacji wniosków o płatność oraz w 16 przypadkach pomniejszeniem wydatków kwalifikowanych bądź nałożeniem korekt finansowych w wysokości od 5 % do 100 % wartości wydatków kwalifikowalnych.

Kontrole projektów na miejscu

Kontrole „na miejscu” projektów realizowanych w ramach POIiŚ przeprowadzane były w oparciu o „Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POIiŚ 2007-2013”, na podstawie Roczego planu kontroli zatwierdzonego przez Ministerstwo Rozwoju.

Kontrole zaplanowane do realizacji w 2016 roku obejmowały 2 kategorie kontroli:

- na zakończenie realizacji projektów,
- po zakończeniu realizacji projektów – tj. w okresie ich trwałości.

W 2016 r. zaplanowano przeprowadzenie 6 kontroli „na miejscu” i wszystkie zaplanowane kontrole zostały wykonane. Dodatkowo w trybie doraźnym zrealizowano 1 kontrolę, która dotyczyła projektu zaawansowanego finansowo i obligatoryjnie musiała być przeprowadzona przed dokonaniem pierwszego rozliczenia wydatków. Ponadto wykonano dodatkowo 42 kontrole doraźne na zakończenie „na dokumentach”, czyli bez wizyty u beneficjentów.

Głównym zadaniem kontroli była weryfikacja prawidłowości realizacji projektów, w tym sprawdzenie, czy informacje przedstawiane we wnioskach o płatność, dotyczące postępu w realizacji projektu oraz poniesionych wydatków, są zgodne ze stanem faktycznym.

W przypadku kontroli na zakończenie realizacji projektów sprawdzona została kompletność dokumentacji związanej z realizacją projektu, niezbędnej do zapewnienia właściwej ścieżki audytu, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów potwierdzających prawidłowość poniesionych wydatków. Sprawdzone zostały również faktyczny efekt rzeczowy projektu w odniesieniu do wartości wskaźników produktu, zakładanych w umowach o dofinansowanie, na podstawie dokumentów przedstawionych przez beneficjentów.

Celem kontroli trwałości było zweryfikowanie, czy na projekcie nie wystąpiły zasadnicze modyfikacje, rozumiane jako zmiana charakteru własności elementu infrastruktury lub zaprzestanie działalności produkcyjnej, które miałyby wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji albo powodowałyby uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny.

Wykryte uchybienia w ramach kontroli na zakończenie realizacji projektów dotyczyły głównie rozbieżności w zakresie zrealizowanych prac (np. różnice pomiędzy dokumentacją powykonawczą, a wnioskami o płatność w zakresie długości wybudowanej sieci) oraz niezgodności załączników do umowy o dofinansowanie z systemem księgowym beneficjentów (głównie w zakresie kosztów całkowitych projektu), zaś zalecenia dotyczyły konieczności złożenia stosownych wyjaśnień oraz aneksowania umowy z WFOŚiGW w Warszawie.

W odniesieniu do kontroli trwałości identyfikowane były przede wszystkim uchybienia dotyczące archiwizacji (a konkretnie zapisów w procedurach związanych z wymaganym okresem

przechowywania/archiwizowania dokumentacji) oraz informacji i promocji, co jednak nie wymagało aneksowania umów o dofinansowanie.

14.3 Kontrola wewnętrzna i zarządcza WFOŚiGW w Warszawie

W ramach kontroli wewnętrznej w 2016 r. przeprowadzono kontrolę planową w zakresie „Dokonywania zakupu środków trwałych” oraz kontrolę doraźną w zakresie procedury zawarcia umowy o dofinansowanie.

Ponadto w 2016 r. opracowano wyniki kontroli przeprowadzonej w 2015 r. - „Proces zawierania i rozliczania umów o dofinansowanie zawartych z beneficjentami (ze szczególnym ujęciem terminowości realizowanych procesów i zgodności z procedurami obowiązującymi w WFOŚiGW)”.

W ramach kontroli zarządczej przeprowadzono samoocenę kontroli zarządczej stwierdzając, że zapewnione jest prawidłowe zarządzanie jednostką.

W oparciu o art. 68 i 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych koordynowano samoocenę kontroli zarządczej oraz opracowano wyniki kontroli zarządczej w Funduszu za 2015 rok. W celu usprawnienia procesu zarządzania zorganizowano szkolenie dla dyrektorów i części pracowników pn. „Kontrola zarządcza i zarządzanie ryzykiem”, jak również prowadzono działania w zakresie identyfikacji ryzyka działalności Funduszu.

Ponadto opracowano projekty następujących regulaminów, które zostały wprowadzone w życie w 2016 roku na mocy zarządzeń Prezesa Zarządu Funduszu:

- „Zasady kontroli wewnętrznej w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”,
- „Zasady kontroli zarządczej w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”,
- „Polityka zarządzania ryzykiem w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie”.

15. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I PROMOCYJNA

15.1. Bieżąca działalność informacyjna

WFOŚiGW w Warszawie w 2016 r. realizował różnorodne działania informacyjno-promocyjne. Koncentrował się na informowaniu o bieżącej działalności Funduszu oraz na prezentowaniu efektów realizacji zadań finansowanych ze środków krajowych. Głównym kanałem przekazywania informacji była strona internetowa Funduszu www.wfosigw.pl (bieżące aktualności; newsletter - dla zainteresowanych; formularz kontaktowy tzw. *Napisz do nas*).

W materiałach internetowych duży nacisk został skierowany na informacje dotyczące możliwości uzyskania dofinansowania na zadania proekologiczne ze środków Funduszu.

15.1.1. Materiały prasowe

Działania informacyjno-promocyjne, dotyczące działalności i efektów funkcjonowania WFOŚiGW w Warszawie, to m.in.: publikacje prasowe, spotkania informacyjne z udziałem mediów, prowadzenie serwisu internetowego, opracowywanie materiałów promocyjnych, organizowanie szkoleń, prezentacje w ramach konferencji naukowych.

W ramach ww. działań materiały informacyjne i prasowe były zamieszczane m.in. na antenie TVP INFO, TVP3 Warszawa, Polskiego Radia, Radia dla Ciebie, w dzienniku „Rzeczpospolita” i „Gazeta Wyborcza” oraz w tygodnikach regionalnych, tj. „Tygodniku Ciechanowskim”, „Tygodniku Ostrołęckim”, „Tygodniku Płockim”, dzienniku „Echo Dnia” (wydanie radomskie), „Tygodniku Siedleckim”, „Życiu Żyrardowa”, miesięczniku „Kronika Mazowiecka”, kwartalniku „PANDA” oraz w serwisach internetowych. Materiały te dotyczyły różnych spraw prowadzonych przez Fundusz, począwszy od oferty programowej Funduszu, poprzez efekty udzielonego dofinansowania, po prezentacje najlepszych beneficjentów WFOŚiGW w Warszawie w ramach konkursu pn. „EKOpozytyw MAZOWSZA”.

W 2016 r. WFOŚiGW w Warszawie kontynuował, rozpoczętą w styczniu 2014 r., współpracę wydawniczą z Samorządem Województwa Mazowieckiego - wydawcą czasopisma pt. „Kronika Mazowiecka”. „Kronika Mazowiecka”, jako jedyny miesięcznik o zasięgu wojewódzkim, bezpłatnie dociera do mieszkańców wszystkich zakątków regionu, rozpowszechniając informacje nt. szeroko rozumianych prac Samorządu Województwa Mazowieckiego oraz wszelkich informacji dotyczących bezpośrednio życia mieszkańców Mazowsza. W 2016 r. WFOŚiGW w Warszawie w 11 numerach „Kroniki Mazowieckiej” zamieścił teksty prezentujące swoją bieżącą działalność.

Przykładowe materiały prasowe przygotowane przez WFOŚiGW w Warszawie

15.1.2. Wydawnictwa książkowe

WFOŚiGW w Warszawie, udzielając dofinansowania na publikację różnych książek, albumów, ulotek, itp. o tematyce środowiskowej w ramach programów i konkursów z zakresu edukacji ekologicznej, otrzymywał egzemplarze do bezpłatnego rozpowszechniania. Pozyskane w ten sposób materiały przekazywane były placówkom oświatowym, instytucjom publicznym oraz wręczane jako nagrody rzeczowe w konkursach ekologicznych organizowanych przez Fundusz i inne współpracujące z Funduszem podmioty z terenu Mazowsza.

Przykładowe wydawnictwa książkowe, których wydanie zostało dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Warszawie w ramach dziedziny edukacja ekologiczna

15.1.3. Badanie potrzeb wnioskodawców i satysfakcji beneficjentów

WFOŚiGW w Warszawie monitorował relacje z beneficjentami poprzez prowadzenie badań satysfakcji beneficjentów. Informacje oceniające bieżącą działalność Funduszu pozyskiwane były podczas indywidualnych spotkań, szkoleń i spotkań informacyjnych. Wyniki badań pozwoliły doprecyzować i zweryfikować potrzeby wnioskodawców i beneficjentów, co zostało wykorzystane przy tworzeniu oferty programowej Funduszu na 2017 r.

15.1.4. Spotkania informacyjne z wnioskodawcami

WFOŚiGW w Warszawie w 2016 r. zorganizował cykl 7 spotkań informacyjnych dla wnioskodawców. Spotkania przygotowane przez centralę Funduszu wraz z wydziałami zamiejscowymi poświęcone były m.in. przedstawieniu oferty programowej na 2016 rok na finansowanie zadań proekologicznych ze środków Funduszu. Zarząd Funduszu uczestnikom spotkań przedstawił m.in. możliwości finansowania zadań proekologicznych w świetle „Zasad dofinansowania...”. Spotkania informacyjne, w których udział wzięło ponad 570 osób, odbyły się w Warszawie oraz we wszystkich miastach, w których Fundusz ma swoje wydziały zamiejscowe, tj. w Ciechanowie, Ostrołęce, Płocku, Radomiu i Siedlcach. Uczestniczyli w nich m.in. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, placówek naukowych, parków krajobrazowych, straży pożarnej oraz przedsiębiorcy. Dla zainteresowanych wnioskodawców zostały przeprowadzone warsztaty, podczas których pracownicy wydziałów zamiejscowych Funduszu omówili m.in. sposób wyliczania efektów ekologicznych czy wypełniania harmonogramów rzeczowo-finansowych.

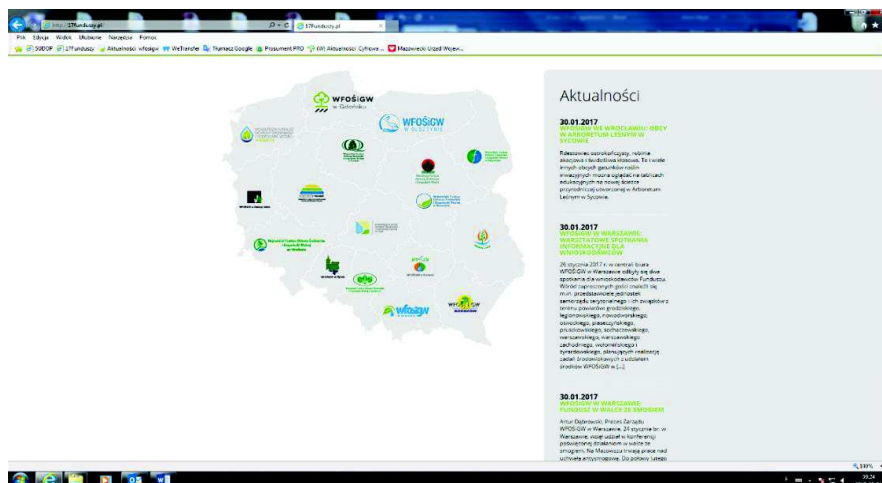
Spotkanie informacyjne dla wnioskodawców w centrali Funduszy w Warszawie

15.2. Praca Zespołu ds. informacji i promocji NFOŚiGW i WFOŚiGW

Celem perspektywy 2 „Beneficjenci” - zadanie 2A. „Wspólne działania promocyjne systemu Funduszy z elementami edukacji ekologicznej” jest poprawa komunikacji z beneficjentami. W ramach ww. zadania WFOŚiGW w Warszawie wraz z pozostałymi funduszami prowadził wspólne działania promocyjne, mające na celu informowanie o programach realizowanych przez poszczególne Fundusze, ale także przyczyniające się do zwiększania wśród odbiorców wiedzy z zakresu edukacji ekologicznej.

W ramach współpracy pomiędzy funduszami:

- prowadzono stronę internetową „17Funduszy.pl” - strona zawiera informacje dotyczące projektów realizowanych przez Fundusze, działań z zakresu edukacji ekologicznej, a także dane adresowe wszystkich Funduszy. Strona działa od czerwca 2015 r.,

- wydawano wspólny newsletter „17Funduszy.pl”, który zawiera informacje przekazywane przez pracowników Funduszy z całej Polski. Newsletter jest rozsyłany do ponad 200 adresatów, wśród których są pracownicy administracji rządowej i samorządowej, instytucji publicznych, szkół wyższych, a także firm z całej Polski. Newsletter działa od kwietnia 2014 r.,

- przygotowano warsztaty edukacyjno-dziennikarskie dla pracowników Zespołu ds. informacji i promocji NFOŚiGW-WFOŚiGW i dziennikarzy z Ukrainy. Warsztaty koordynował WFOŚiGW w Olsztynie, który gościł ukraińskich dziennikarzy w ramach „Dni Otwartych Środowiska na Warmii i Mazurach w zakresie festiwalu Kalinowe Mosty”. Spotkanie odbyło się w dniach 8-10 czerwca 2016 r. w Olsztynie. W ramach współpracy powstały liczne publikacje prasowe, radiowe oraz filmowe (dla trzech środowiskowych przestrzeni: niebo-powietrze, woda-życie i ziemia-energia),

Uczestnicy warsztatów edukacyjno-dziennikarskich w Olsztynie podczas Dni Otwartych Środowiska na Warmii i Mazurach

- przygotowano wspólne stoiska informacyjne podczas targów ekologicznych, na których prezentowano ofertę funduszy, a także prowadzono działania z zakresu edukacji ekologicznej podczas:
  - III Forum Ekologicznego w Kołobrzegu (16-18 września 2016 r.);
  - Międzynarodowych Targów POL-ECO-SYSTEM w Poznaniu (11-14 października 2016 r.).

15.3. Wydarzenia o charakterze masowym

WFOŚiGW w Warszawie uczestniczył w 2016 r. w wielu wydarzeniach o charakterze masowym. Poniżej omówiono przykłady ww. wydarzeń.

Światowy Dzień Ziemi 2016 - kampanie informacyjne, szkolenia, konferencje, seminaria naukowe, warsztaty, konkursy, finałowy festyn na Polach Mokotowskich w Warszawie (24 kwietnia 2016 r., Warszawa).

Głównym zadaniem Dnia Ziemi jest przybliżenie społeczeństwu wszelkich problemów związanych ze współczesną ekologią, upowszechnianie czystych technologii, szeroko pojęta edukacja w zakresie ochrony środowiska i propagowanie idei zrównoważonego rozwoju. Jest to również okazja do przedstawienia szerokiej liczbie odbiorców zagrożeń ziemi oraz dyskusji o zależnościach pomiędzy ochroną środowiska naturalnego, a zdrowiem i życiem jej mieszkańców.

Obchody Dnia Ziemi pod hasłem „Pałący temat - niska emisja” poprzedziła **konferencja prasowa otwierająca obchody Światowego Dnia Ziemi** (21 kwietnia 2016 r., Warszawa). W konferencji wziął udział m.in. Artur Dąbrowski - Prezes Zarządu WFOŚiGW w Warszawie, który objął wydarzenie patronatem honorowym.

WFOŚiGW w Warszawie dofinansował kwotą ponad 112 tys. zł cykl warsztatów edukacyjnych pn. „Pałący temat - Niska Emisja! - Dzień Ziemi 2016”, przygotowany przez Fundację Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Warszawie, stając się głównym finansującym edukacyjne działania Dnia Ziemi.

*Prezes Zarządu Funduszu Artur Dąbrowski
podczas konferencji prasowej otwierającej obchody Światowego Dnia Ziemi*

WFOŚiGW w Warszawie jak co roku aktywnie przyłączył się do organizacji festynu głównego obchodów Światowego Dnia Ziemi. Program edukacyjny Funduszu opierał się na ekologicznym „kole fortuny”, składaniu papierowych wiatraków, rodzinnym układaniu wielkich puzzli oraz warsztatach z wycinaniem masek zwierząt i biegiem w leśnym wyścigu. Najmłodszy mogli ujawnić swoje artystyczne talenty biorąc udział w konkursie plastycznym zgodnym z tematem Dnia Ziemi, tj. „Pałacy temat - niska emisja”. Wszyscy uczestnicy ekologicznych zabaw otrzymali przygotowane przez Fundusz nagrody. Oprócz zabaw edukacyjnych na stoisku prowadzony był również punkt informacyjny, na którym pracownicy WFOŚiGW w Warszawie udzielali informacji nt. programów z oferty Funduszu na 2016 r. Szacuje się, że stoisko Funduszu odwiedziło ponad 1 000 osób.

Gry i zabawy ekologiczne przeprowadzane na stoisku informacyjno-promocyjnym WFOŚiGW w Warszawie podczas Festynu Dnia Ziemi 2016

Dożynki Województwa Mazowieckiego (4 września 2016 r., Otwock)

WFOŚiGW w Warszawie przyłączył się do obchodów Dożynek Województwa Mazowieckiego, wykorzystując je do przeprowadzenia działań edukacyjnych.

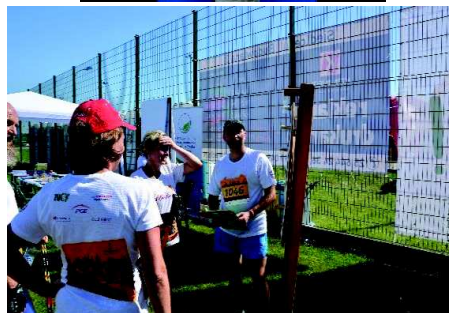
Przy układaniu wielkoformatowych puzzli swoją wiedzę nt. odnawialnych źródeł energii pogłębiali zarówno rodzice jak i dzieci. Z układaniem tradycyjnych puzzli i poprawnym udzielaniem odpowiedzi na pytania z zakresu ochrony przyrody i recyklingu odpadów najlepiej radzili sobie najmłodszy uczestnicy zabaw. Pracownicy Funduszu udzielali również informacji na jakie proekologiczne zadania można uzyskać dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Warszawie. Wszyscy uczestnicy zabaw otrzymali ekologiczne gadżety.

Gry i zabawy ekologiczne przeprowadzane na stoisku informacyjno-promocyjnym WFOŚiGW w Warszawie podczas Dożynek Województwa Mazowieckiego

Bieg Siedleckiego Jacka - Eko Strefa (28 sierpnia 2016 r., Siedlce)

WFOŚiGW w Warszawie przyłączył się do stworzenia Eko Strefy w miasteczku biegowym podczas Biegu Siedleckiego Jacka w Siedlcach. Bieg ten jest największym wydarzeniem o charakterze sportowo-rekreacyjnym w regionie. Tegorocznej edycji biegu towarzyszył aspekt proekologiczny, stąd udział Funduszu w tym wydarzeniu. Stoisko Funduszu w Eko Strefie stworzyli pracownicy Wydziału Zamiejscowego w Siedlcach. Przygotowane przez pracowników wydziału gry i zabawy służyły edukacji i promocji zagadnień związanych z przyrodą, ochroną środowiska naturalnego i działań proekologicznych. Wśród nich warto wymienić m.in. konkursy plastyczne (malowanie farbami palcami przez małe dzieci, lepienie z gliny, prace plastyczne wykonywane kredkami, kolaż plastyczny); układanie puzzli (w tym rodzinnych - związanych z poznawaniem zagadnień z zakresu energii odnawialnej, i indywidualnych - związanych z poznawaniem świata roślin i zwierząt); rozpoznawanie tropów zwierząt; ekologiczne koło fortuny. Ogromnym zainteresowaniem wśród najmłodszych cieszyło się malowanie ekologicznych elementów na twarzach. Dzieci z zainteresowaniem wypytywały o gatunki zwierząt, które mogły później odwzorować na swojej buzi. Nieco starsi eksperymentowali wykonując kolumnę kompostową. Uczestnicy ekologicznych zabaw otrzymali funduszkowe upominki.

Gry i zabawy ekologiczne przeprowadzane w Eko Strefie

Warszawskie Dni Recyklingu (17-18 września 2016 r., Warszawa)

WFOŚiGW w Warszawie już po raz siódmy aktywnie przyłączył się do finału Warszawskich Dni Recyklingu. Akcja koordynowana przez Biuro Gospodarki Odpadami Komunalnymi m.st. Warszawy została podzielona na dwie części - 17 września edycje dzielnicowe i 18 września finał w centrum Warszawy. Podczas finału na Placu Defilad w Warszawie pracownicy Funduszu przeprowadzali warsztaty pt. „Odpady w obiegu zamkniętym”, czyli jak dać drugie życie przedmiotom codziennego użytku. Na stoisku Funduszu można było również wziąć udział w konkursie wiedzy ekologicznej pt. „Odpady a recykling” oraz ułożyć puzzle - małe i duże. Uczestnicy ekologicznych zabaw otrzymali funduszowe upominki.

Gry i zabawy ekologiczne przeprowadzane na stoisku informacyjno-promocyjnym WFOŚiGW w Warszawie podczas Warszawskich Dni Recyklingu

Międzynarodowe Targi POL-ECO-SYSTEM 2016 (11-14 października 2016 r., Poznań)

Targi POL-ECO-SYSTEM to największe i najważniejsze w Polsce wydarzenie dla przedstawicieli branży ochrony środowiska oraz usług komunalnych. Kompleksowa tematyka targów obejmuje m.in.: gospodarkę odpadami i recykling, energię odnawialną, technologie ochrony środowiska, technikę komunalną, gospodarkę wodno-ściekową, a także produkty i usługi dla samorządów.

W 2016 r. WFOŚiGW w Warszawie, dzięki gościnności WFOŚiGW w Poznaniu, na stoisku poznańskiego funduszu prezentował swoją ofertę programową oraz efekty ekologiczne osiągnięte dzięki finansowaniu różnorodnych działań proekologicznych na Mazowszu. W poznańskich targach wzięli udział zastępcy prezesa zarządu WFOŚiGW w Warszawie - Andrzej Daniluk i Ryszard Dziadak.

Obsługa i goście Targów POL-ECO-SYSTEM 2016 odwiedzający „wspólne” stoisko informacyjne

Zastępcy Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Warszawie na „wspólnym” stoisku podczas Targów POL-ECO-SYSTEM 2016

Stałym elementem aktywności wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w tym WFOŚiGW w Warszawie, podczas targów ekologicznych jest organizacja **Konferencji Ochrony Środowiska** (12 października 2016 r.).

Konferencja zorganizowana tym razem w formule czterech debat panelowych skupiła osobistości zajmujące się kreowaniem prawa środowiskowego, przedstawicieli systemu finansowania ochrony środowiska oraz specjalistów zaangażowanych w sprawy polityki ekologicznej miast.

Celem konferencji było naświetlenie najważniejszych problemów funkcjonowania samorządów miejskich pod kątem zagadnień ochrony i kształtowania środowiska na terenach miejskich i aglomeracyjnych. Debaty pn. 1). „Gospodarka odpadami”, 2). „Energetyka”, 3). „Planowanie przestrzenne w obszarach metropolitarnych i 4). „Gospodarka wodna” były okazją do formułowania wniosków dotyczących finansowania tematyki środowiskowej w miastach i obszarach metropolitarnych przez krajowy system finansowania ochrony środowiska.

Panel dyskusyjny podczas Konferencji Ochrony Środowiska podczas Targów POL-ECO-SYSTEM 2016

15.4. Patronaty honorowe

V Międzynarodowe Forum Gospodarki Odpadami w Polsce „SOSEXPO 2016”
(17-18 lutego 2016 r., Pałac Kultury i Nauki, Warszawa).

Patronat honorowy nad Forum objął Artur Dąbrowski - Prezes Zarządu WFOŚiGW w Warszawie. Organizatorem SOSEXPO był Zarząd Targów Warszawskich S.A. Podczas 2-dniowego Forum został zaprezentowany bilans trzech lat wdrażania nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi

w Polsce. Swoje doświadczenia przedstawili przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, środowisk gospodarczych i organizacji pozarządowych. SOSEXPO towarzyszyła **V Ogólnopolska Konferencja Samorządowa pn. „Gospodarka odpadami - wyzwania dla samorządów”**. Głównym celem tej konferencji było poszerzenie wiedzy oraz wymiana doświadczeń w zakresie zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów w świetle nowych przepisów prawnych.

Konferencja Samorządowa pn. „Gospodarka odpadami - wyzwania dla samorządów”

Patronat nad wprowadzeniem nowych kierunków kształcenia w żyrardowskich szkołach (marzec 2016 r.) - nowoutworzone klasy w Liceum Ogólnokształcącym w Mszczonowie z rozszerzonym programem nauczania w zakresie ochrony środowiska z wykorzystaniem OZE oraz w Zespole Szkół Nr 1 w Żyrardowie - technikum w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej. Utworzenie tych klas pozwala młodzieży na zapoznanie się z tematyką energii odnawialnej.

II EKOPIKNIK RODZINNY (23 kwietnia 2016 r., Zakręt k/Warszawy) z okazji obchodów Dnia Ziemi 2016 przygotowany przez Urząd Gminy Wiązowna.

Cegłowskie obchody Dnia Ziemi (24 kwietnia 2016 r., Cegłów).

Podczas ekologicznego pikniku mieszkańcy oddawali elektroodpady i przeterminowane leki, za które wynagradzani byli m.in. książkami i kolorowankami z zakresu gospodarki odpadami, ekologicznymi upominkami ufundowanymi przez WFOŚiGW w Warszawie oraz sadzonkami drzew przygotowanymi przez Nadleśnictwo Mińsk. Miłośnicy biegania i chodzenia wzięli udział w I Cegłowskim Marszu Nordic Walking.

III Forum Ekologiczne w Kołobrzegu (14-16 września 2016 r.)

Tematem przewodnim konferencji było poszanowanie ojczystej przyrody. Organizatorzy Forum tj. Polska Fundacja Ekologiczna przygotowała 19 paneli tematycznych, w których głos zabrało ponad 80 prelegentów z kraju i zagranicy. Dyskusje obejmowały zagadnienia związane m.in. z ekologicznymi rozwiązaniami w budownictwie, polityką morską, finansowaniem ekologicznych inwestycji, tworzeniem i funkcjonowaniem ekologicznych miast przyszłości, wdrażaniem systemów gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym i bezpieczeństwem energetycznym Polski.

XVIII Regionalny Przegląd Piosenki Turystycznej i Ekologicznej Ciechanów 2016, organizowany przez Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych w Ciechanowie (5 grudnia 2016 r.).

15.5. Konkurs WFOŚiGW w Warszawie pn. „EKOpozytyw MAZOWSZA”

Dla podkreślenia wagi współpracy pomiędzy WFOŚiGW w Warszawie a beneficjentami Rada Nadzorcza i Zarząd WFOŚiGW w Warszawie zorganizował po raz trzeci konkurs pn. „EKOpozytyw MAZOWSZA”. Celem konkursu jest promowanie działalności podmiotów i instytucji z terenu województwa mazowieckiego (w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej), które w roku kalendarzowym, poprzedzającym rok ogłoszenia konkursu, w sposób wyróżniający charakteryzowały się największą aktywnością i osiągnięciami w działaniach proekologicznych oraz w budowaniu świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Mazowsza. Uczestnikami trzeciej edycji konkursu mogły być podmioty, które zrealizowały zadania w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej o określonych efektach rzeczowych i ekologicznych, z udziałem środków finansowych Funduszu w 2015 r.

O tytuł „EKOpozytyw MAZOWSZA” w 10 kategoriach tematycznych rywalizowało 42 beneficjentów. Kapituła Konkursowa przyznała 9 nagród finansowych - każda po 10 000 zł wraz ze statuetkami oraz 29 wyróżnień. Zwycięzcy odebrali nagrody podczas uroczystego finału konkursu w dniu 25 października 2016 r. w Mazowieckim Instytucie Kultury w Warszawie.

Laureaci III edycji konkursu „EKOpozytyw MAZOWSZA”:

I. OCHRONA WÓD

Laureat - Gmina Belsk Duży (powiat grójecki)

Wyróżnienie -

1. Gmina Borowie (powiat garwoliński)
2. Gmina Nowa Sucha (powiat sochaczewski)
3. Kozienicka Gospodarka Komunalna Spółka z o.o.

II. GOSPODARKA WODNA

Laureat - Gmina Dębe Wielkie (powiat miński)

Wyróżnienie -

1. Gmina Myszyniec (powiat ostrołęcki)
2. Gmina Solec n/Wisłą (powiat lipski)
3. Gmina Zawidz (powiat sierpecki)

III. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Laureat - nie wybrano laureata

Wyróżnienie -

1. Las Woda Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
2. Województwo Mazowieckie - Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Brata Zenona Żebrowskiego w Czarni

IV. OCHRONA POWIETRZA

Laureat - Powiat Miński

Wyróżnienie -

1. Gmina Ojrzeń (powiat ciechanowski)
2. Gmina Miasta Przasnysz (powiat przasnyski)
3. Gmina Wyśmierzyce (powiat białobrzegi)

V. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Laureat - Gmina Kołbiel (powiat otwocki)

Wyróżnienie -

1. Gmina Strzegowo (powiat mławski)
2. Gmina Wyszaków (powiat wyszkowski)
3. Gmina Zaręby Kościelne (powiat ostrowski)

VI. EDUKACJA EKOLOGICZNA (jednostki samorządu terytorialnego)

Laureat - Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

Wyróżnienie -

1. Gmina Garwolin (powiat garwoliński)
2. Gmina Korytnica (powiat węgrowski)
3. Gmina Siedlce (powiat siedlecki)

VII. EDUKACJA EKOLOGICZNA (inne podmioty)

Laureat - Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku

Wyróżnienie -

1. Fundacja alter eko z siedzibą w Warszawie
2. Fundacja Lokalna Akcja Specjalna z siedzibą w Milanówku
3. Fundacja Przestrzeń Publiczna z siedzibą w Warszawie

VIII. OCHRONA PRZYRODY

Laureat - Towarzystwo Ochrony Siedlisk „ProHabitat” z siedzibą w Białymstoku

Wyróżnienie -

1. Fundacja „Aktywni Razem” z siedzibą w Łącku
2. Okręg Mazowiecki Polskiego Związku Wędkarskiego w Warszawie
3. Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian” z siedzibą w Warszawie

IX. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH

Laureat - Gmina Ożarów Mazowiecki (powiat warszawski-zachodni)

Wyróżnienie -

1. Gmina Konstancin Jeziorna (powiat piaseczyński)
2. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o. o. w Węgrowie
3. Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowi Mazowieckiej Sp. z o.o.

X. SAMORZĄD PRZYJAZNY ŚRODOWISKU MAZOWSZA

Laureat - Gmina Grójec (powiat grójecki)

Wyróżnienie -

1. Gmina Paprotnia (powiat siedlecki)
2. Gmina Zakrzew (powiat radomski)
3. Gmina Zwolen (powiat zwoleński)

Statuetka w konkursie „EKOpozytyw MAZOWSZA”

Laureaci i wyróżnieni nagrody odbierali z rąk członków Rady Nadzorczej i Zarządu WFOŚiGW w Warszawie oraz Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska. W finale konkursu uczestniczyli również radni Sejmiku Województwa Mazowieckiego, dyrektorzy departamentów z Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego Województwa Mazowieckiego, prezesi i dyrektorzy największych publicznych instytucji i przedsiębiorstw z terenu Mazowsza, pracownicy Funduszu oraz beneficjenci nominowani w konkursie, w osobach starostów, burmistrzów, wójtów, prezesów, dyrektorów, wraz ze swoimi współpracownikami. Gospodarzami wieczoru byli członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu WFOŚiGW w Warszawie. Patronat medialny nad wydarzeniem objęło Polskie Radio - Radio dla Ciebie.

Laureaci III edycji konkursu „EKOpozytyw MAZOWSZA” wraz z członkami Kapituły Konkursowej tj. z Zarządem i Radą Nadzorczą